

KOUVOLA

ANJALANKOSKI, ELIMÄKI, KOUVOLA JA KUUSANKOSKI

Osa I

Esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten

arkeologinen inventointi

25.8.–31.10.2008

FM Johanna Enqvist

Museovirasto, arkeologian osasto

Abstrakti

KOUVOLA

ANJALANKOSKEN, ELIMÄEN, KOUVOLAN JA KUUSANKOSKEN INVENTOINTI

Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken kaupunkien, Elimäen kunnan, Kymenlaakson maakunnan kehittämisrahaston ja Museoviraston varoilla suoritettu perusinventointi.

Museoviraston arkeologian osasto.

Inventoija: FM Johanna Enqvist.

Tutkimusavustajat: FM Riku Mönkkönen ja fil. yo. Ville Rohiola

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan ja Kuusankosken alueelta (vuoden 2009 alusta kuntaliitosten myötä Kouvola). Kustannuksista vastasivat kaupungit/kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri sekä Museovirasto. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen, joka toteutettiin vuoden 2008 aikana.

Anjalankoskelta tunnettiin entuudestaan yhteensä 42, Elimäeltä 56, Kouvolasta 7 ja Kuusankoskelta 14 suojeltua muinaisjäännöskohdetta. Vuoden 2008 inventoinnissa etsittiin uusia esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, joita ovat kivikautisten asuinpaikkojen lisäksi pronssi- ja rautakautiset kohteet: röykkiöhaudat ja asuinpaikat. Inventoinnissa paikannettuja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä olivat mm. keskiajalle periytyvät kylätontit, vanhat kirkon paikat ja käytöstä poistuneet teollisuuslaitokset. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös jo aikaisemmin tunnettuja kohteita. Anjalankoskella kiinnitettiin erityistä huomiota Kymijoen rantayleiskaava-alueeseen.

Uusia esihistoriallisia, kivikautisia kohteita löydettiin 26. Keskiaikaisia kyliä alueella on 34 ja niihin liittyviä tonttimaita inventointialueelta paikannettiin yhteensä 66. Muita inventoinnissa tarkastettuja historiallisen ajan kohteita olivat mm. Turpaan ruutitehdas ja Anjalankosken Juustomänty.

Löydöt: KM 37525–37552

Kenttätyöaika: 25.8.–31.10.2008

Tutkimuskustannukset: Elimäen kunta, Anjalankosken, Kuusankosken ja Kouvolan kaupungit, Kymenlaakson maakunnan kehittämisrahasto ja Museovirasto 36 925,00 €

Tutkimusraportti: Johanna Enqvist 31.1.2009 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa (Osa I, esihistoriallisen ajan muinaisjäännökset). Johanna Enqvist 31.1.2009 Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa (Osa II, historiallisen ajan muinaisjäännökset).

Yleiskartta

Kuva 1. Tutkimusalue, ennen vuoden 2008 inventointia tunnetut kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisilla ympyröillä. Mk 1:200 000.

Sisällysluettelo

Abstrakti.....	2
Yleiskartta.....	3
Sisällysluettelo.....	4
1. Johdanto.....	5
2. Inventoidun alueen yleispiirteet ja tutkimushistoria.....	5
2.1. Luonnonympäristö.....	5
2.2. Rannansiirtyminen.....	8
2.3. Suomen esihistoriaa.....	10
2.4. Kymenlaakson esihistorialliset muinaisjäännökset.....	12
3. Yhteenveto inventoinnin tuloksista.....	13
4. Ennen vuoden 2008 inventointia tunnetut esihistorialliset kohteet.....	15
4.1. Kiinteät muinaisjäännökset.....	17
4.2. Löytöpaikat ja mahdolliset muinaisjäännökset.....	59
5. Vuoden 2008 inventoinnissa löydetyt esihistorialliset muinaisjäännökset.....	67
5.1. Kiinteät muinaisjäännökset.....	68
5.2. Löytöpaikat.....	97
Lähteet.....	112
Arkistolähteet.....	112
Painetut lähteet ja kirjallisuus.....	113
Internetlähteet.....	115
Liitteet.....	116
Mustavalkonegatiiviluettelo.....	116
Digitaalikuvaluettelo.....	118

1. Johdanto

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäänöksiä Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan ja Kuusankosken alueelta (vuoden 2009 alusta kuntaliitosten myötä Kouvola). Kustannuksista vastasivat kaupungit/kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri sekä Museovirasto. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen, joka toteutettiin vuoden 2008 aikana. Inventoinnin toteutuksesta ja raportoinnista, esi-, kenttä- ja jälkitöineen, huolehti Museoviraston arkeologian osaston tutkija FM Johanna Enqvist. Maasto- ja jälkityöosuudessa projektissa työskentelivät myös tutkimusavustajat FM Riku Mönkkönen ja fil. yo. Ville Rohiola.

Anjalankoskelta tunnettiin entuudestaan yhteensä 42, Elimäeltä 56, Kouvolasta 7 ja Kuusankoskelta 14 suojeltua muinaisjäänöskohdetta. Arkeologista perusinventointia oli tutkimusalueella tehty viimeksi vuosina 1968 ja 1974 (Huurre 1968a, 1968b, 1968c; Miettinen 1974a), mutta tuolloin ei kiinnitetty huomiota historiallisen ajan muinaisjäänöksiin. Vuoden 2008 inventoinnissa etsittiin uusia esihistoriallisia muinaisjäänöksiä, joita ovat kivikautisten asuinpaikkojen lisäksi pronssi- ja rautakautiset kohteet: röykkiöhaudat ja asuinpaikat. Inventoinnissa paikannettuja historiallisen ajan muinaisjäänöksiä olivat mm. keskiajalle periytyvät kyläntontit, vanhat kirkon paikat ja käytöstä poistuneet teollisuuslaitokset. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös suurin osa aikaisemmin tunnetuista kohteista. Anjalankosken alueella kiinnitettiin erityistä huomiota Kymijoen rantayleiskaava-alueeseen.

Inventoinnin esitöiden yhteydessä käytiin tutkimusalueen perus- ja maaperäkarttojen lisäksi läpi historiallista kartta-aineistoa, isojako- ja tiluskarttoja 1700–1800 –luvulta sekä Nimiarkiston ja Museoviraston rakennushistorian osaston arkiston tietoja. Uusien esihistoriallisten kohteiden löytämiseksi rekonstruoidiin vanhoja rantapintoja ja selvitettiin entuudestaan tunnettujen irtolöytöjen sijainteja. Uusia esihistoriallisia, kivikautisia kohteita löydettiin 26. Historiallisen ajan kohteita inventointialueelta paikannettiin yhteensä 66, joista 60 oli keskiaikaisia kyläntontteja. Muita inventoinnissa tarkastettuja historiallisen ajan kohteita olivat mm. Turpaan ruutitehdas ja Anjalankosken Juustomänty.

2. Inventoidun alueen yleispiirteet ja tutkimushistoria

2.1. Luonnonympäristö

Kymenlaaksolle on yleisesti ottaen tyypillistä monimuotoinen luonto ja suotuisat ilmasto-olosuhteet. Suomenlahdelle avautuvalla rannikkoalueella on viljavia savikoita, mutta myös vaikuttavia kallioalueita. Kymenlaakson asutuskeskittymien synty ja toimeentulo on ollut aina luonnollisesti sidoksissa veteen – mereen sekä siihen laskeviin jokiin. Merkittävin valtasuoni on inventointialueen halki virtaava Kymijoki. (Valovirta 1972:6)

Tutkimusalue on osittain Salpausselkien vyöhykettä ja osittain I Salpausselän eteläpuolista rannikkoaluetta. I Salpausselkä kulkee alueen poikki lähes itä-länsi -suuntaisena. Vyöhykkeet eroavat toisistaan erityisesti maaperän suhteen, koska jään sulaminen ja sen myötä tapahtunut uudelleenkerrostuminen myöhäisjääkaudella oli monivaiheisempaa ja mutkikkaampaa I Salpausselän pohjoispuolella kuin sen eteläpuolella. (Rainio 1985b.)

Salpausselkien eteläpuolisella vyöhykkeellä maaperään muodostuneet kerrokset ja niiden järjestys ovat tavallisesti seuraavat: 1. peruskallio, 2. jääkauden lopulla kerrostunutta moreenia, 3. jäätikköjokikerrostumia yleensä harjuina, 4. muinaisen Itämeren rantahiekköjä, 5. muinaisen Itämeren pohjalle kerrostunutta savea ja hiesua, 6. liejua, 7. sara- ja rahkaturvetta. I Salpausselkä koostuu pääosaksi jäätikköjokikerrostumista:

hiedasta, hiekasta ja sorasta; sen pohjoisosassa on myös moreenikerrostumia. Tutkimusalueen muut jäätikköjokikerrostumat, kuten harjut, muodostavat vain katkonaisia jaksoja. Yleisin pintamaalaji inventointialueella on savi, joka on kerrostunut muinaisen Itämeren pohjalle; alueen pohjoisosissa yleisin pintamaalaji on moreeni. (Rainio 1983a, 1985b.)

Jäätikköjokien kasaamiin harjuihin liittyviin hiekkaisiin rantakerrostumiin on kiinnitetty erityistä huomiota kartoitettaessa esihistorialliselle asutukselle potentiaalisia alueita. Kivikauden ihmisen on havaittu mieluusti hakeutuneen hiekkaisille rantarinteille. Inventoinnin yhteydessä tosin löydettiin myös runsaasti jälkiä kivikautisesta toiminnasta erityisesti Sippolanjokilaakson savimailla.

Tutkimusalue kuuluu Kaakkois-Suomen rapakivialueeseen ns. Viipurin massiiviin. Yleisin kivilaji kyseisellä alueella on ”Viipurin rapakivi” eli viborgiitti, jonka ominaisuuksiin kuuluu rapautuminen paikalleen moroksi. Pyterliittiä, joka on viborgiitin kaltainen karkearakeinen porfyyrinen graniitti, on louhittu Kymenlaakson rannikolta Virojoen Pyterlahden kylästä ja viety suuria määriä Pietariin historiallisella ajalla. Pohjois-Kymenlaaksossa esiintyy myös laajempia mikroliinigraniittialueita sekä jonkin verran dioriitti-, gabro-, diabaasi- tai anortosiittikiviä. (Hamari & Rintanen 1992; Rankama 1964:105–107.)

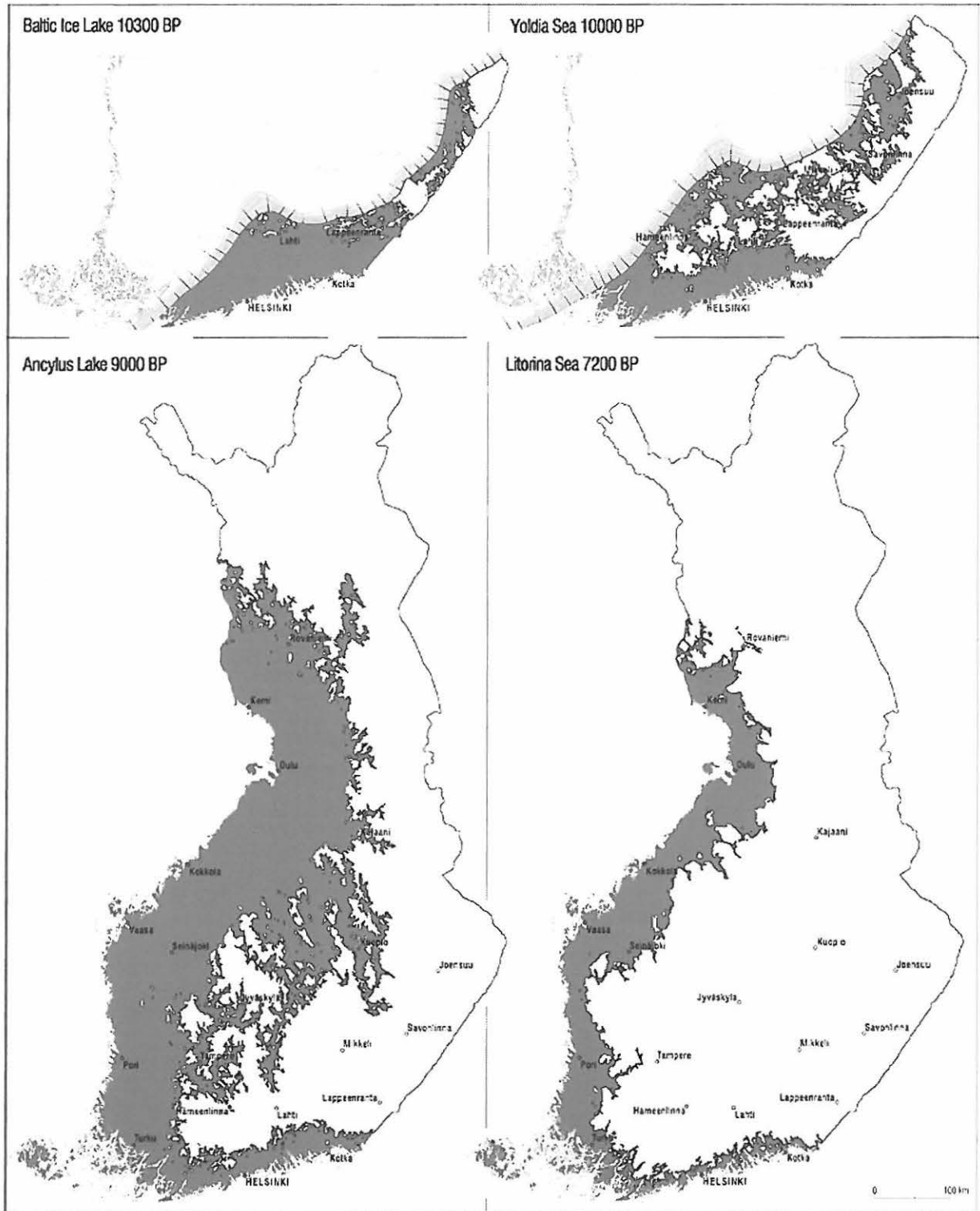
I ja II Salpausselkä muodostuvat oman *Salpausselkien maisema-alueensa*, jolle on tyypillistä kuivat kangasmetsät, tasaiset deltat ja toisaalta jyrkät rinnemaastot. Kemiallinen metsätalous on muokannut voimakkaasti Salpausselkien eteläpuolisen alueen maisemakuvaa: Anjalankosken pohjoisosiin sijoittuvat suuret turvetuotantoalueet. Kymijoki jakaa tutkimusalueen karkeasti kahtia pohjois–etelä -suunnassa. Sen länsipuolella Elimäen ja Anjalankosken alueilla levittäytyy tasainen ja tehokkaasti viljelty *Viljelylakus*; joen itäpuolella oleva *Kymenlaakson metsäalue* on karumpaa ja maatilojen koko on pienempi. Metsäalueen läntinen osa on tasaisempi, järvetön ja siellä on laajoja suoalueita. Itäosa on topografialtaan vaihtelevampi ja siellä esiintyy pieniä järviä ja soita. (Hering 1999:93-94; Godenhjelm 1994.)

Kasvimaantieteellisesti koko Kymenlaakso sijoittuu eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen, vaikka alue ei olekaan eliömaantieteellisesti yhtenäinen. Olosuhteet muuttuvat länneestä itään ja etelästä pohjoiseen, mikä johtuu eroista mantereisuuden asteissa. Monia Uudellamaalla yleisiä perinnebiotooppilajeja ei tavata enää Pohjois-Kymenlaaksossa, joten lajien levinneisyysraja sattuu Kymenlaaksoon. (Hering 1999:95.) Inventointialueella on kaksi valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua maisema-aluetta: Kymijoen laakso sekä Sippolanjoen laakso (Haapanen & Heikkilä 1992).

2.2. Rannansiirtyminen

Rantavaiheiden rekonstruointi on oleellista tutkittaessa esihistoriallista asutusta, koska veden läheisyys on yksi tärkeimmistä asutuksen sijoittumista menneisyydessä määränneistä tekijöistä. Varsinkin kivikautisten asuinpaikkojen tiukkaa rantasidonaisuutta pidetään kiistattomana tosiasiana. Keskustelua on tosin käyty siitä, jäävätkö kauempana rannoista sijainneet kivikauden kohteet löytymättä juuri siksi, että kivikautisia muinaisjäänöksiä etsitään ainoastaan tietyiltä muinaisten rantatasojen korkeuksilta.

Yhteensä yli puolet nykyisen Suomen pinta-alasta on ollut veden alla jonkin Itämeren historian vaiheen aikana viimeisimmän jääkauden päätyttyä noin 10 000 vuotta sitten. Maankuoren vapautuessa jääpeitteen painosta se alkoi kohota, ja kohoaminen jatkuu edelleen – koko ajan hidastuen. Suomen rannikkoa paikoin suhteellisen dramaattisesti ja nopeastikin muotoillut rannansiirtyminen on seurausta maankohoamisen, siihen liittyvän maan kallistumisen sekä merenpinnan korkeuden vaihtelun ns. *eustaattisten* muutosten yhteisvaikutuksesta. Jääkauden jälkeinen Itämeren kehitys on jaettu neljään päävaiheeseen, joita määrittävät muutokset maankohoamisen ja merenpinnan korkeuden vaihtelun suhteessa ja näistä seuranneet muutokset veden suolapitoisuudessa, faunassa ja floorassa (ks. myös Kuva 2.):

Kuva 2. Itämeren vaiheet ja rannansiirtyminen (Tikkanen & Oksanen 2002:Fig.3).

Itämeren vaiheet

Baltian jäätjärvi 12 600–10 300 BP

Yoldiameri 10 300–9500 BP

Ancylusjärvi 9500–8000 BP

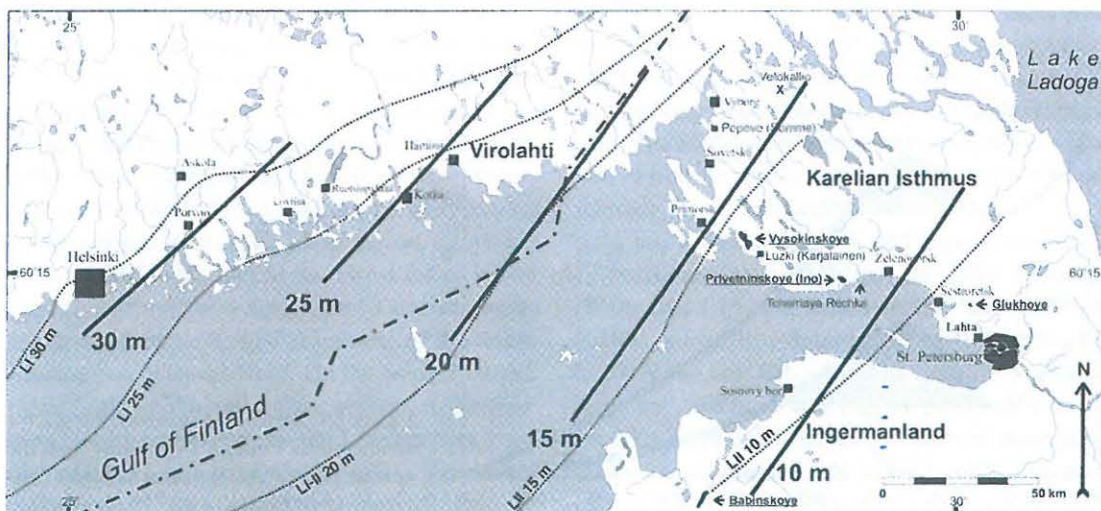
(Mastogloiameri 8000–7500 BP)

Litorinameri 7500–4000 BP

(Ajoitukset on ilmoitettu kalibroimattomina radiobiili vuosina, BP= before present). (Tikkanen & Oksanen 2002.)

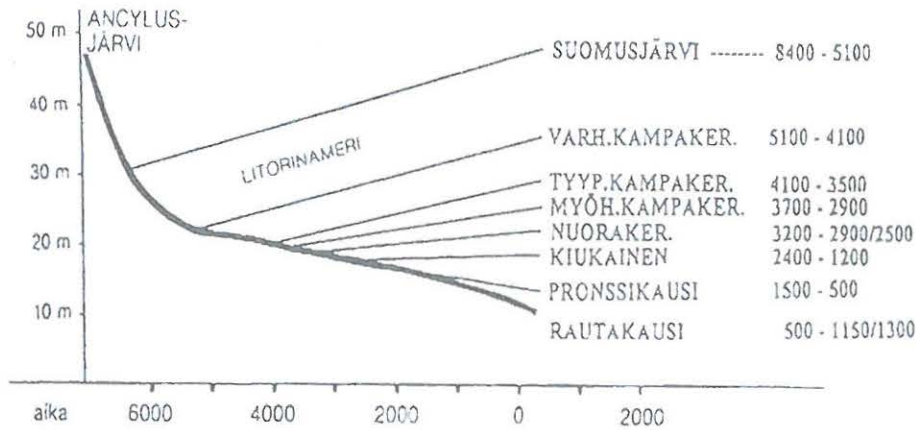
Korkein ranta tarkoittaa tasoa, jonka yläpuolella maa on *supra-akvaattista* eli vedenkoskematonta. Kaakkois-Suomessa, Kymenlaakson eteläosissa korkein ranta on Baltian jäätjärven aikainen ja n. 100 m nykyisen merenpinnan yläpuolella (Tikkanen & Oksanen 2002:9, Fig. 5.; myös Hyyppä 1966: Fig. 5). Pohjois-Kymenlaaksossa Baltian jäätjärven ylin taso oli noin 110–115 m mpy, joten koko tutkimusalue oli suurimmaksi osaksi veden alla mannerjäätikön vetäytyttyä (Rainio 1983a, 1983b, 1985b). Maan kohotessa ja paljastuessa kuroutui uusia järviä ja syntyi jokia – Kymijoki noin 7000 vuotta sitten; merenlahdet ulottuivat Pohjois-Kymenlaaksonkin eteläosiin vielä kivikaudella. Saimaan vesistö laski Kivijärven ja sen laskujokien kautta Kymijokeen ennen kuin Vuoksi syntyi noin 5700 vuotta sitten (Hakala 2007; Rainio 1983b). Ihmisen toiminta on myös vaikuttanut vesistöjen kehitykseen ja sitä kautta maisemaan: 1700-luvulta lähtien viljely- ja laidunmaata on hankittu järviä laskemalla. Keinotekoisesti kuivattuja tai laskettuja järviä ovat tutkimusalueella mm. Elimäenjärvi, Muhjärvi ja Suurijärvi.

Rannansiirtyminen on jo pitkään ollut regressiivistä ts. maankohoaminen on voimakkaampaa kuin merenpinnan nousu, jolloin uutta maa-alaa paljastuu hitaasti, mutta varmasti. Kehitys ei ole aina ollut näin suoraviivaista, vaan Itämeren historiaan kuuluvat myös useat transgressiovaiheet, jolloin meri nousi uudelleen aikaisemmin paljastuneille alueille sekä näitä luonnollisesti seuranneet regressiot, jolloin vesi laski jälleen. Huomattavaa veden pinnan nousua laajoilla alueilla aiheuttivat *Ancylustransgressio* (9500–9200 BP) sekä hieman vähäisemmässä määrin *Litorinansgressio* (7500–5500 BP). (Miettinen 2002; Tikkanen & Oksanen 2002.) Ancylusjärven korkein ranta on eteläisessä Suomessa Helsingin seuduilla noin 60 m nykyisen merenpinnan yläpuolella (Eronen & Haila 1982:123) ja Virolahdella (AI) noin 35 m mpy (Hyyppä 1966: Fig 10 ja 13.); Litorinameren korkein ranta Suomenlahden rannikolla, Suomen kaakkoisrajan tuntumassa, Virolahden alueella (LI) on taas noin 20 m mpy (ks. Kuva 3.) (Eronen 1988).

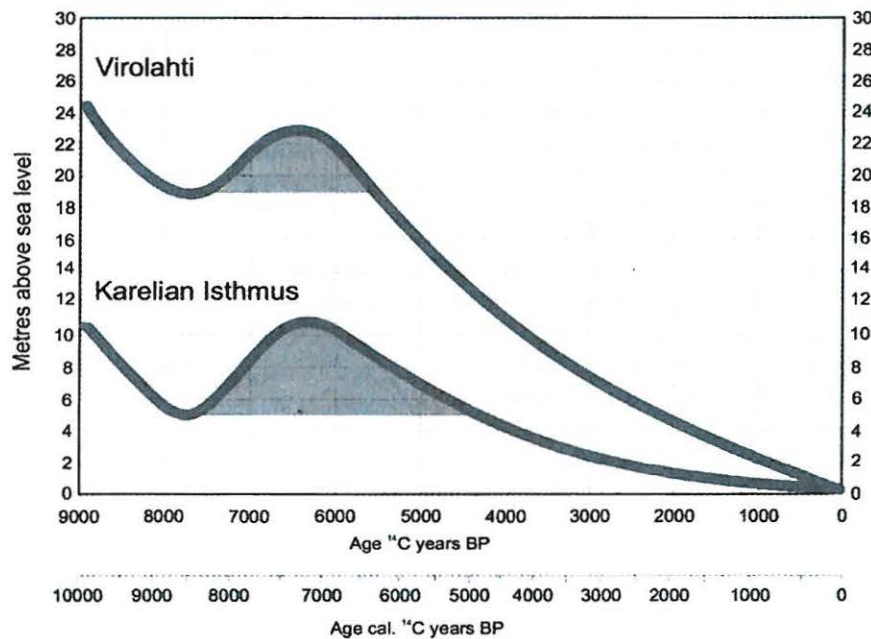

Kuva 3. Litorinameren transgression korkeimman rantatason isobaasit Miettisen mukaan. Hyyppän (1937) esittämät isobaasit on merkitty pisteviivoilla (Miettinen 2002: Fig. 50).

Maankohoaminen on Kymenlaakson rannikolla vähäisintä koko Suomen alueella, vain noin 2 mm vuodessa hidastuen jatkuvasti. Pääosa Kymenlaakson kiviakaisista asuinpaikoista sijaitsee 20–25 m:n korkeuskäyrällä, muutamat tunnetut mesoliittiset asuinpaikat ovat keskimäärin 30 m:n korkeudella. Hiidenkiukaitten yleisin esiintymiskorkeus on 15 m mpy – alle 10 m:n korkeuskäyrällä sijaitsevat röykkiöt eivät voi olla enää pronssikautisia (ks. Kuva 4). (Miettinen 1998:12–13,23.) Sydänkeskiajalla meren pinta oli vielä reilun metrin nykyistä korkeammalla (Nordenstreng & Halila 1974:13).

Kuva 4. Yksinkertaistettu rannansiirtymiskäyrä muinaisjäännösten kytkeytymisestä muinaisiin rantapintoihin Kymenlaakson rannikolla (Miettinen 1998:12).

Kuva 5. Kaakkois-Suomen (Virolahden) ja Karjalankannaksen (Privetninskoye-Babinskoye) rannansiirtymiskäyrät viimeisen 10 000 vuoden ajalta. Varjostettu alue kuvaa Litorinameren transgressiota. RadiohiilivuoDET on esitetty myös kalibroituina vuosilukuina. (Miettinen 2002:Fig.49).

Litorinameren transgression (8200–6300 cal. BP) jälkeinen Itämeren kehitys on yleisesti ottaen ollut regressiivistä (ks. Kuva 5), mutta viimeisen viiden tuhannen vuoden aikana on saattanut tapahtua pienempiä ja paikallisempia veden pinnan vaihteluita, joiden jäljittämiseen nykytutkimuksen taso on liian yleinen (Miettinen 2002:84).

2.3. Suomen esihistoriaa

Suomen esihistorian jaottelu perustuu perinteiseen kolmiperiodijakoon, jossa kaudet on nimetty työkalujen ja aseiden valmistukseen käytettyjen raaka-aineiden perusteella. Kivi- ja pronssikausi jakautuvat alaryhmiin, jotka vastaavat pitkälti tietyllä alueella, tietyinä ajanjaksona esiintyviä keramiikkatyyppisiä. Rautakauden jaottelu puolestaan pohjautuu yleiseurooppalaisen periodijaon ohella lähinnä korujen ja aseiden tyypittelyyn.

Suomen esihistorian ajanjaksot

Mesoliittinen kivikausi	8600–5000 eKr.
Neoliittinen kivikausi	5000–1900 eKr.
<i>Kampakeraaminen kulttuuri</i>	<i>5000–3200 eKr.</i>
<i>Vanhempi varhaiskampakeramiiikka</i>	<i>5000–4500 eKr.</i>
<i>Nuorempi varhaiskampakeramiiikka</i>	<i>4500–4000 eKr.</i>
<i>Jäkärälän keramiikka</i>	<i>4300–3900 eKr.</i>
<i>Tyypillinen kampakeramiiikka</i>	<i>3900–3400 eKr.</i>
<i>Myöhäiskampakeramiiikka</i>	<i>3600–3200 eKr.</i>
<i>Pyheensillan keramiikka</i>	<i>3200–2800 eKr.</i>
<i>Nuorakeramiikka (Vasarakirveskulttuuri)</i>	<i>3200–2300 eKr.</i>
<i>Kierikin keramiikka</i>	<i>3600–3100 eKr.</i>
<i>Pöljän ja Jysmän keramiikka</i>	<i>3100–1900 eKr.</i>
<i>Kinikaisten keramiikka</i>	<i>2300–1500 eKr.</i>
Pronssikausi	1500–500 eKr.
Varhaismetallikausi	1900 eKr.–300 jKr.
(pronssikausi ja esiroomalainen rautakausi Itä-Suomessa)	
<i>Tekstiilikeramiiikka (Sarsa-Tomitsa)</i>	<i>1900–500 eKr.</i>
<i>Morbyn keramiikka</i>	<i>800 eKr.–300 jKr.</i>
<i>Luukonsaaren keramiikka</i>	<i>900 eKr.–300 jKr.</i>
Rautakausi	500 eKr.–1300 jKr.
<i>Esiroomalainen rautakausi</i>	<i>500 eKr.–0</i>
<i>Vanhempi roomalainen rautakausi</i>	<i>0–200 jKr.</i>
<i>Nuorempi roomalainen rautakausi</i>	<i>200–400 jKr.</i>
<i>Kansainvaellusaika</i>	<i>400–600 jKr.</i>
<i>Merovingiaika</i>	<i>600–800 jKr.</i>
<i>Viiikinkiaika</i>	<i>800–1025 jKr.</i>
<i>Ristiretkiaika</i>	<i>1025–1300 jKr.</i>

Kivikauden ja pronssikauden ajoitukset ovat kalibroituja kalenterivuosia (Maiseman muisti 2001:12).

Suomen alueelta ei tunneta *paleoliittiseen* eli vanhempaan kivikauteen (n. 300 000–10 000 eKr.) ajoittuvia muinaisjäännöksiä kiistanalaista Susiluolaa lukuun ottamatta, koska viimeisin jääkausi on pyyhkinyt ne mennessään. Mannerjää alkoi vetäytyä nykyisen Suomen alueelta kohti Pohjois-Ruotsissa sijainnutta jäätiköitymiskeskusta noin 11 000 vuotta sitten. Vetäytyvää jäätä seurasi välittömästi metsästyksellä ja keräilyllä eläneitä ihmisiä, joiden tunnusomaisin esinetyyppi oli liuskeesta valmistettu lehdenmuotoinen keihäänkärki.

Suomen kivikauden vanhimmassa vaiheessa eli *mesoliittisella* kivikaudella ei vielä osattu valmistaa saviastioita. Taito opittiin noin 7000 vuotta sitten, jolloin kampakeraamisen kulttuurin piirissä ryhdyttiin valmistamaan mm. kampaleimoin koristeltuja ruukkuja.

Kampakeraaminen kulttuuri oli *pyyntikulttuuri*, jonka talous perustui metsästykseseen, kalastukseen ja keräilyyn. Kulttuurille tyypilliset suuret, pyöreäpohjaiset saviastiat soveltuivat luonnon antimien varastointiin ja säilytykseen. On oletettu, että nimenomaan kampakeraamisena aikana alkoi syntyä vuotuiskiertoon kuuluvien pienien tilapäisleirien lisäksi myös pysyvästi asuttuja suuria kyliä. Näistä ns. perusleireistä käsin olisi tehty sitten pyyntimatkoja. Asuinpaikoiksi valittiin usein hiekkapohjaisia, etelään katsovia rinteitä vesireittien ja hyvien pyyntipaikkojen välittömässä läheisyydessä.

Kivikauden lopulla Suomen etelä- ja lounaisosaan tuli etelästä uutta väestöä. Nämä ns. nuorakeraamista kulttuuria edustaneet ihmiset olivat muualla Euroopassa harjoittaneet *maanviljelystä ja karjanhoitoa*, ja he toivatkin todennäköisesti mukanaan karjaa. Kulttuurin tunnusomaisin esinemuoto on ilmeisesti metallikirveitä jäljittelevä kiviesine, vasarakirves, joita laitettiin vainajille mukaan hautoihin.

Jo kivikauden loppuvaiheilla luodut merelliset suhteet länteen edistivät ns. läntisen pronssikulttuurin omaksumisen rannikkoalueella. Viimeistään tällöin alettiin harjoittaa maanviljelystä. Lännestä tuli ilmeisesti myös uusi uskonto ja hautamuoto, kiviröykkiöt eli hüdengiukaat.

Raudanvalmistustaito omaksuttiin maan eri osissa suunnilleen samanaikaisesti. Oppi lienee kuitenkin saatu eri tahoilta - idästä, etelästä tai lännestä - sieltä, mihin asukkailla oli entuudestaan yhteyksiä. Maamme vanhimmat tunnetut raudanvalmistuspaikat ovat lähes yhtä vanhoja kuin ensimmäiset rautaiset tuontiesineet. Valtaosa rautakautisesta esineistöstä on hautalöytöjä. Asuinpaikkoja on myös löydetty, mutta niistä on tutkittu perusteellisemmin vain muutamia.

Vanhemmalla rautakaudella pääasiallinen toimeentulo saatiin rannikolla edelleen merestä. Osoituksena raudanvalmistuksesta asuinpaikoilta voi löytyä rautakuonaa. Joillakin asuinpaikoilla on jälkiä myös asumuksista, joiden seinät on tilkitty savella. Esineistö on yleensä vaatimatonta ja metalliesineet ovat harvinaisia. Haudat ovat tavallisesti matalia röykkiöitä ja nelisivuisia latomuksia, eli tarhoja. Yleensä niistä löytyy vain saviastioita.

Rautakautisen kulttuurin vakiintuessa rannikolla, pysyvemmän asutuksen arkeologisiksi todisteiksi ilmestyvät *kalmistot eli hautausmaat*, mutta asuinpaikkoja tunnetaan edelleen vähän. Metalliesineistö oli enimmäkseen tuontia, korut lähinnä Baltiasta ja aseet läntisiltä germaanialueilta. Sisä- ja Pohjois-Suomen väestö jatkoi perinteistä elintapaansa.

Suomessa muodostui merovingiaikana omaleimainen kulttuuri, jonka alue laajeni myös Savoan ja Karjalaan. Sille ovat ominaisia paljon kalliita aseita sisältävät haudat, joita pidetään osoituksena vauraudesta. Monet keihäänkärjistä, väkipuukoista (*skeramasaksit*), ruodollisista heittokeihäistä (*angot*) ja kilpien suppilonmuotoisista kupuroista ovat kotimaisten aseoppien tekoa. Hienoimmat aseet olivat kuitenkin tuontia. Miekkojen teräosat (säilät) ovat pääasiassa mannermaista työtä, mutta kahvoja on voitu tehdä täälläkin. Korujen esikuvat ovat usein olleet ulkomaisia, mutta niitä on muunneltu oman maun mukaisiksi.

Viihinkäretket heijastuvat myös Suomen myöhäisrautakautisessa kulttuurissa. Jo 700-luvun lopulla kauppa oli vilkastunut Itämeren piirissä. Kaupunkimaisia yhteisöjä alkoi syntyä ja poliittinen järjestelmä kehittyä

sekä Pohjanmeren piirissä että idäntien varressa, jota pitkin hopeaa virtasi Pohjolaan. Vilkastuneesta kaupasta todistavat eri suunnilta peräisin olevat tai sieltä vaikutteita saaneet esineet. Miekkojen säilät (teräosat) ovat usein tuontitavaroita frankkilaisalueelta, eli nykyisen Ranskan alueelta. Ajalle tyypillisiä olivat raskaat pronssikorut, joista yleisimpiä olivat pyöreät kupurasoljet. Suomessa asutus tihentyi erityisesti Savo-Karjalassa, mutta samalla kalmistojen osoittama asutus katosi Uudeltamaalta ja Pohjanmaalta. Hautalöytöjen perusteella vauraus tasaantui, tai sitten johtavien ryhmien aseman vakiintumisen myötä ei asemaa enää tarvinnut ilmaista rikkailla hauta-antimilla. Viikinkiaikaisesta löytöaineistosta päätellen kiinteästi asutulla alueella vallitsi suhteellisen yhtenäinen kulttuuri.

Suomen naapurialueet olivat 1000-luvulle tultaessa kääntyneet kristinuskoon. Skandinavian kuningaskuntien laajenemispyrkimykset suuntautuivat itään, missä Novgorod oli nousemassa keskeiseksi kauppapaikaksi ja muodostumassa valtioksi. Itämeren piirissä ja Lapissa oli käynnissä poliittinen kilpailu, joka ulottui Suomenkin alueelle ja heijastui ristiretkiajan esineellisessä kulttuurissa. Länsi-Suomi suuntautui länteen ja Savo-Karjala itään. Häme erottautuu sekä itäisten että läntisten esinemuotojen risteämisalueena. Erämaat olivat eri suunnilta tulevan nautinnan kohteena. Suomessa kristillinen kirkko sai vähitellen jalansijaa, mikä näkyi esineettömän hautaustavan leviämisenä. Kiinteän maanviljelysasutuksen alue oli suunnilleen sama kuin viikinkiaikana, mutta asukasmäärät näyttävät lisääntyneen varsinkin Karjalassa. Korut kevenivät. Länsi-Suomessa yleisiä olivat pienet hevosenkengänmuotoiset soljet. Savossa, Karjalassa ja myös Hämeessä olivat muotia soikeat kupurasoljet.

Kristinuskon saapuminen, joka määritellään esihistoriallisen ajan päätepisteeksi, ajoitetaan hieman vaihtelevasti eri osissa Suomea. Itä-Suomessa on rajapyykkiä perinteisesti pidetty 1300-lukua. Ristiretkiaikaan viitattaessa käytetään myös termejä *varhaiskeskiaika* tai *varhaishistoria*; Keski-Euroopassa *keskiajan* on katsottu alkaneen jo 400-luvulla.

2.4. Kymenlaakson esihistorialliset muinaisjäännökset

Kymenlaakson muinaisjäännöksiä on listattu ensimmäisen kerran jo 1800-luvun lopussa (Blomqvist 1885). Systemaattista, uusien muinaisjäännostöiden löytymiseen tähtäävää perusinventointia on Anjalankosken (silloinen Anjala ja Sippola), Elimäen ja Kuusankosken alueilla tehty vuosina 1968 ja 1974 (Huurre 1968a, 1968b, 1968c; Miettinen 1974). Inventointialueen muinaisjäännostökohteilla on tehty kaivaustutkimuksia Anjalankosken Ankkapurhan (Rosén 1952; Eeva-Liisa Schulz 1999, 2000; Eeva Raike 2001), Anjalankosken (Torvinen 1974) ja Pajarin (Rosén 1952) sekä Elimäen Hämeenkyllän (Ville Luho 1954) kivikautisilla asuinpaikoilla. Anjalankosken Puhakan (Taavitsainen 1992) sekä Elimäen Munkamäen (Vanhatalo 1987) kivikautisia asuinpaikkoja on tutkittu pienimuotoisin koekaivauksin.

Vuoden 2008 inventoinnin jälkeen esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä on Anjalankosken, Elimäen, Kuusankosken ja Kouvolan alueelta tiedossa yhteensä 71, joista 56 kivikautista, 5 pronssi- ja/ tai rautakautista, 4 rautakautista ja 6 ajoittamatonta. Inventoinnin yhteydessä havaittiin myös muutamia uusia epävarmoja, ns. mahdollisia muinaisjäännöksiä, jotka on määritelty kivikautisiksi löytöpaikoiksi.

Kivikautisia irtolöytöjä on 1800-luvun lopulta lähtien kertynyt tutkimusalueelta parisenkymmentä, joista 13 on pystytty paikantamaan joltisellakin tarkkuudella. Tyypillinen irtolöytö on peltotöissä löytynyt kivikirves tai -taltta. Ukonvaajoiksi kutsutuilla esineillä on ennen vanhaan ajateltu olevan taikavoimia, ja niitä on saatettu käyttää esim. parannusvälineinä. Kivikautiset kohteet, niin kiinteät muinaisjäännökset kuin irtolöydötkin, ovat keskittyneet inventointialueen eteläosaan Kymijoen ja Sippolanjoen jokilaaksoihin, muinaisten merenlahtien rannoille.

Kivikauden yleisin työkalujen ja aseiden materiaali oli kvartsi, joka ei ole kivilaji vaan mineraali. Kvartsi-iskokset eli teräväsärmäiset, iskennän tuloksena syntyneet iskujätteet ovat tyypillisin kivikautisella asuinpaikalla havaittava löytöryhmä. Juonikvartsin lisäksi esineitä on valmistettu kvartsimukuloista. Osa inventointialueen asuinpaikoista edustaa mahdollisesti jo mesoliittisen kivikauden esikeraamista kulttuuria.

Arkeologisesti rikkain esihistorian jakso Kymenlaaksossa on kivikauden kampakeraaminen kulttuuri; valtaosa kivikautisista asuinpaikoista kuuluu juuri tähän kulttuurivaiheeseen. Tälle periodille kuuluu myös neoliittinen ”taide”: savi- ja pii-idolit, eläimenpääaseet sekä kalliomaalaukset, joita Kymenlaakson arkeologisessa aineistossa esiintyy Suomen mittakaavassa runsaasti. Kymenlaakson kivikauden loppujakson arkeologinen aineisto heijastelee sekä keskivenäläistä kuoppa- ja kampakeraamista kulttuuria että läntistä Kiukaisten kulttuuria. (Miettinen 1998:27, 43–46,134-135.)

Vaikka kivikautiset asuinpaikat saattoivat olla hyvinkin laajoja ja pitkäikäisiä, niiden löytäminen vaatii yleensä maan pinnan alle kurkistamista. Kivikauden asuinpaikalla on turpeen alla usein havaittavissa ihmisen elämästä ja toiminnasta muodostunut kulttuurikerros, värjäytynyt maakerros, jossa voi havaita esinelöytöjen lisäksi lika- ja nokimaata, liesikiveyksiä ja asumuksenjäännöksiä. Asumuksenjäännökset saattavat näkyä maanpinnallekin ns. asumuspainanteina..

Kymenlaakso on skandinaavisen pronssikulttuurin itäistä reuna-alueita, mutta alueelta tunnetaan silti yli 50 kulttuurille tyypillistä hautaröykkiötä eli hiidenkiuasta. Myös skandinaavista alkuperää olevia laivalatomuksia esiintyy Kymenlaaksossa. On oletettu, että korkeille ja näyttäville merenrantakallioille pystytetyt isot hiidenkiukaat edustaisivat pronssikauden alkupuolen kalliohautatyyppejä (Miettinen 1998:69,135.) Tendenssi näyttäisi siis olevan röykkiöiden pieneneminen pronssikauden kuluessa. Muutokseen liittyy mahdollisesti myös siirtyminen yksittäisten isojen röykkiöiden rakentamisesta useiden pienten röykkiöiden muodostamiin röykkiöryhmiin rautakauden alussa. Tutkimusalueella näitä oletettavasti pronssi- tai rautakaudelle ajoittuvia hautaraunioita tunnetaan Elimäen pohjoisosasta.

Nuoremasta rautakaudesta kertova arkeologinen aineisto rajoittuu tutkimusalueella toistaiseksi muutamiin irtolöytöihin sekä Anjalankosken Ahvion asuinpaikkaan. Paleobotaanisten tutkimusten perusteella maanviljelyyn perustuva kulttuuri Suomessa juontaa juurensa jo 3000 vuoden taakse. Kymenlaakson alueella maanviljelyn harjoittaminen pääasiallisena elinkeinona on saattanut alkaa vasta noin 1000 vuotta sitten, kun vesireittien varsille asettuneiden yhteisöjen asuinpaikat näyttävät arkeologisen aineiston perusteella muuttuneen pysyvämmiksi. (Miettinen 1998:135.)

Vaikka asutuksen katsotaankin arkeologisen materiaalin perusteella jatkuvan Kymenlaaksossa suhteellisen katkeamattomana esihistorialliselta ajalta nykypäiviin asti, ovat sen muodot, intensiteetti ja sijoittuminen vaihdelleet vuosisatojen saatossa. Nuoremmalle rautakaudelle (n. 600–1300 jKr.) ajoittuvien löytöjen vähäisyys on silmiinpistävä. Tässä, kuten monessa muussakin vastaavassa tapauksessa, löytötyhjiö kuvastanee ennemminkin tutkimuksellista aukkoa kuin asutuksen katoamista.

Kymenlaakso on ollut edullisen sijaintinsa ansiosta monista suunnista tulleiden kulttuurivaikutusten alaisena esihistoriallisena ja historiallisena aikana. Kontaktit nykyiselle Venäjälle, Baltian maihin ja Skandinaviaan näkyvät arkeologisessa aineistossa ja ovat myöhemmin dokumentoituja myös historiallisissa lähteissä.

3. Yhteenvedo inventoinnin tuloksista

Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan ja Kuusankosken kaupunkien/kuntien, maakunnan kehittämisrahaston, Kaakkois-Suomen tiepiirin sekä Museoviraston rahoittamassa inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä (vuoden 2009 alusta kuntaliitosten myötä) Kouvolan kaupungin alueelta. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen, joka toteutettiin vuoden 2008 aikana. Etelä-Kymenlaakson kunnat oli inventoitu jo vuosina 2006–2007.

Tutkimusalueelta tunnettiin entuudestaan 119 suojeltua muinaisjäännöskohdetta. Vuoden 2008 inventoinnissa etsittiin uusia esihistoriallisia ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, joita löydettiin

yhteensä 93. Inventoinnin tulokset eivät olleet sinänsä erityisen yllättäviä: uusia kivikautisia muinaisjäänöksiä löydettiin niiltä alueilta, joilta niitä tunnettiin myös entuudestaan. Toisaalta käsitys esihistoriallisen asutuksen suhteellisesta intensiivisyydestä esim. Sippolanjokilaaksossa sai lisävahvistusta. Ominaista juuri tälle alueelle on kivikautisten asuin- tai leiripaikkojen sijoittuminen jyrkästi jokea laskeville savimaille. Inventointialueen keskiaikaiset kylätonit tulivat ensimmäistä kertaa huomioiduiksi arkeologisesti ja siten suojelun piiriin.

Inventoinnin tuloksiin vaikutti epäilemättä kylmä ja sateinen kesä, jonka vuoksi vilja korjattiin epätavallisen myöhään. Valtaosa esihistoriallisen asutuksen kannalta potentiaalisista alueista on nykyisin peltona, joten havaintomahdollisuudet olivat erittäin huonot pitkälle lokakuuhun asti. Tämänkin vuoksi on vielä syytä todeta vuoden 2008 inventoinnin ja sen tulosten olevan otos, joka muotoutui tehtävänasettelun, käytössä olleiden resurssien ja olosuhteiden seurauksena. Kouvolan alueelta on löydettävissä uusia muinaisjäänöksiä varmasti tulevaisuudessakin, mutta inventoinnit voidaan kohdentaa tarkemmin tietyille alueille tässä tutkimuksessa muodostetun yleiskuvan pohjalta.

Helsingissä 31.1.2009

FM Johanna Enqvist

4. Ennen vuoden 2008 inventointia tunnetut esihistorialliset kohteet

Seuraavassa kappaleessa on luetteloitu ennen vuoden 2008 inventointia tunnetut esihistorialliset muinaisjäännökset. Anjalankoskelta tunnettiin entuudestaan 28 kiinteää muinaisjäännöstä, Elimäeltä 22, Kuusankoskelta 3 ja Kouvolasta ei yhtään. Näistä kohteista valtaosa on kivikautisia asuinpaikkoja. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset luokitellaan Museovirastossa vakiintuneen käytännön mukaan kolmeen rauhoitusluokkaan seuraavasti:

1 = valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä muinaisjäännös, jonka säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa.

2 = kohteen määrittely edellyttää lisätutkimuksia, joiden jälkeen muinaisjäännös voidaan siirtää luokkiin 1 tai 3

3 = muinaisjäännös on tuhoutunut tai hyvin epämääräinen.

Mahdolliset muinaisjäännökset ovat kohteita, jotka eivät tämän hetkisen tiedon perusteella täytä muinaisjäännöksen määritelmää, mutta jotka lisätutkimusten jälkeen voidaan mahdollisesti luokitella suojeltaviksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Nämä kohteet, kuten löytöpaikatkaan, eivät siis ainakaan toistaiseksi ole muinaismuistolain tarkoittamia ja rauhoittamia suojelukohteita.

Kohde	Mjrekisterino	Ajoitus	Rauhoitusluokka	Viimeisin tutkimus v. 2008
1. Ahvionkoski	754010001	rautakautinen	2	v. 2008
2. Wredeby	754010002	kivikautinen	1	v. 2008
3. Penttilä	754010003	kivikautinen	2	v. 2008
4. Vähä-Korhonen	754010004	kivikautinen	2	v. 1968
5. Stälström	754010005	kivikautinen	2	v. 2008
6. Taipale	754010006	kivikautinen	1	v. 2008
7. Koivuvoja	754010007	kivikautinen	2	v. 2008
8. Anjalankoski	754010008	kivikautinen	3	v. 1974
9. Hevoskiventöyry	754010009	kivikautinen	2	v. 1968
10. Lehto	754010010	kivikautinen	2	v. 1968
11. Ankkapurha	754010011	kivikautinen	1	v. 2008
12. Peltonen	754010012	kivikautinen	2	v. 2008
13. Sippolan koulukoti	754010013	kivikautinen	2	v. 2008
14. Pajari	754010014	kivikautinen	1	v. 2008
15. Savi-Mäkelä	754010015	kivikautinen	2	v. 2008
16. Puistola	754010016	kivikautinen	2	v. 2008
17. Peltola	754010017	kivikautinen	2	v. 2008
18. Pateri	754010018	kivikautinen	2	v. 2008
19. Peltomäki	754010019	kivikautinen	2	v. 2008
20. Vakkari	754010020	kivikautinen	2	v. 2008
21. Puhakka	754010021	kivikautinen	2	v. 2008

22. Tillolankallio	754010022	kivikautinen	2	v. 2008
23. Kuusela	754010023	kivikautinen	2	v. 2008
24. Savilamminpelto	754010024	kivikautinen	1	v. 2008
25. Kuoppalan linnavuori	754010025	rautakautinen ja/ tai keskiaikainen	2	v. 2008
26. Kaupinmäki	754010026	ajoittamaton	2	v. 2008
27. Tuomela	754010027	kivikautinen	2	v. 2008
28. Riuksilta	1000010326	kivikautinen	2	v. 2008
29. Järventausta	1000002360	kivikautinen	-	v. 2008
30. Laaksola	1000008623	kivikautinen	-	v. 2008
31. Anttila	1000008624	kivikautinen	-	v. 2008
32. Hohti	1000010324	kivikautinen	-	v. 2008
33. Onkioja	1000010325	ajoittamaton	-	v. 2008
34. Männistö	1000010349	kivikautinen	-	v. 2008
35. Perätalo	1000010350	kivikautinen	-	v. 2008
36. Piuhainkoski	1000010358	kivikautinen	-	-
37. Kansakoulu	1000010360	kivikautinen	-	v. 2008

Taulukko 1. Ennen vuoden 2008 inventointia Anjalankoskelta tunnetut muinaisjäännökset, niiden tunnuksot, ajoitus ja rauhoitusluokitus Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä ja viimeisin tutkimusvuosi.. Rauhoitusluokkiin I ja II kuuluvat suojeltavat kiinteät muinaisjäännökset on säilytetty.

Kohde	Mjrekisterino	Ajoitus	Rauhoitus- luokka	Viimeisin tutkimus
1. Laurila	44010001	kivikautinen	2	v. 1968
2. Ruotjoki	44010002	kivikautinen	1	v. 1968
3. Myllymäki	44010003	kivikautinen	2	v. 2008
4. Kuparsuo	44010004	kivikautinen	2	v. 2005
5. Vanha Riitapalo	44010005	kivikautinen	1	v. 2008
6. Huistaharju	44010006	kivikautinen	2	v. 2008
7. Linnaharju	44010007	kivikautinen	2	v. 2008
8. Harju	44010008	kivikautinen	2	v. 2008
9. Hämeenkylä	44010009	kivikautinen	1	v. 2008
10. Munkamäki	44010010	kivikautinen	3	v. 1987
11. Rauniomäki	44010011	rautakautinen	1	v. 2008
12. Niilola	44010012	pronssikautinen	1	v. 2008
13. Riihimäenkallio	44010013	rautakautinen ja/ tai keskiaikainen	2	v. 2003
14. Kymenpahta	44010015	pronssi- ja/ tai rautakautinen	1	v. 2008
15. Töyrylä	44010016	pronssi- ja/ tai rautakautinen	1	v. 2008
16. Paavola	44010017	pronssi- ja/ tai rautakautinen	1	v. 2003
17. Koivisto	44010018	pronssi- ja/ tai rautakautinen	1	v. 2008

18. Jokikallio	44010019	kivikautinen	1	v. 1989
19. Ruskiasuo	44010020	kivikautinen	1	v. 2005
20. Tyynelä-Vesitorinmäki	44010021	kivikautinen	1	v. 2008
21. Uutelanmäki	44010022	ajoittamaton	2	v. 2001
22. Enkelivuori	1000003635	ajoittamaton	2	v. 2008
23. Koivula	1000008639	kivikautinen	-	v. 2008
24. Harju	1000008640	kivikautinen	-	v. 2008
25. Pyörämäki	1000008642	kivikautinen	-	v. 1987
26. Ransoila	1000008643	kivikautinen	-	v. 2008
27. Peippola	1000008644	kivikautinen	-	v. 2008
28. Lehtimäki	1000008645	ajoittamaton	-	v. 2008

Taulukko 2. Ennen vuoden 2008 inventointia Elimäeltä tunnetut muinaisjäännökset, niiden tunnuksot, ajoitus ja rauhoitusluokitus Museoviraston muinaisjäännosrekisterissä ja viimeisin tutkimusvuosi.. Rauhoitusluokkiin I ja II kuuluvat suojeltavat kiinteät muinaisjäännökset on säilytetty.

Kohde	Mjrekisterino	Ajoitus	Rauhoitus- luokka	Viimeisin tutkimus
1. Pakanavuori	306010001	kivi- ja/tai varhaismetallikautinen	1	v. 2008
2. Rajasilta	306010002	ajoittamaton	2	v. 2008
3. Kettukallio	1000003667	ajoittamaton	2	v. 2008

Taulukko 3. Ennen vuoden 2008 inventointia tunnetut muinaisjäännökset Kuusankosken alueella, niiden tunnuksot, ajoitus ja rauhoitusluokitus Museoviraston muinaisjäännosrekisterissä ja viimeisin tutkimusvuosi.. Rauhoitusluokkiin I ja II kuuluvat suojeltavat kiinteät muinaisjäännökset on säilytetty.

4.1. Kiinteät muinaisjäännökset

1. Anjalankoski Ahvionkoski

<i>Mjrekino:</i>	754010001
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännos
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6724740, <i>ikoo:</i> 3486240, <i>z:</i> 22-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Aivan Anjalankosken eteläosassa, Ahvion Keskikylässä, Kymijoen ja Ahvionkosken länsirannalla on rautakautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu (rautakautista?) keramiikkaa, piitä ja kvartsia. Muinaisjäännos sijaitsee Ahvion keskiaikaisella kylätontilla.

Muinaisjäännosalue on rakentamaton ja kasvaa korkeaa aluskasvillisuutta sekä sekametsää. Paikalla on havaittavissa ainakin yhden (uudemman) rakennuksen, mahdollisesti navetan, kivijalka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: KM 17713 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuivat: DG344:1

DG344:1 Anjalankoski Ahvionkoski, yleiskuva. N-S, 10.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

2. Anjalankoski Wredeby

<i>Mjrekino:</i>	754010002
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6728780, <i>ikoo:</i> 3486520, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Muhjärven ja Kymijoen välisen Muhniemen itäosassa, hiekkaisella rantapellolla on kivikautinen asuinpaikka. Pienestä hiekkakuopasta huolimatta kohde on luokiteltu 1. luokan kohteeksi, etenkin kun Kymijoen vastarannalla on myös 1. luokkaan kuuluva kohde (Kotka Töyrylä). Inventointilöytöinä paikalta on talletettu keramiikkaa ja kvartsia.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: KM 17714 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145616:1

Digitaalikuivat: DG346:1

DG346:1 Anjalankoski Wredeby, yleiskuva. S-N, 11.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

3. Anjalankoski Penttilä

<i>Mirekino:</i>	754010003
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6729620, <i>ikoo:</i> 3486980, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Kymijoen pohjoisrannalla, Muhjärvestä noin 1,8 kilometriä koilliseen sijaitsee kivikautinen asuinpaikka. Vuoden 1968 inventoinnissa löytöjä talletettiin kivikkoiselta hiekkamaalta, Penttilän talon piha-alueelta. Vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa aiemmin määritellyn muinaisjäännösalueen itäpuolelta, perunapellosta löytyi kvartsikaavin. Asuinpaikka jatkuu siis myös piha-alueen itäpuolelle. Samassa yhteydessä Penttilän asuinpaikasta noin 200 metriä itään löytyi kivikautinen asuinpaikka (ks. Niementie 1000013015).

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: KM 17715 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968); KM 37551 kvartsikaavin (Enqvist 2008).

Mustavalkonegatiivit: F145617:1-2

Digitaalikuvat: DG367:1

DG367:1 Anjalankoski Penttilä, kvartsiakaapimen löytöpaikka perunapellossa. N-S, 11.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

4. Anjalankoski Vähä-Korhonen

<i>Mjrekino:</i>	754010004
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6730100, <i>ikoo:</i> 3486780, <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, noin 600 metriä Kymijoesta pohjoiseen, Koskirannanmäen hiekkaisessa metsärinteessä on kivikautinen asuinpaikka. Paikalta on inventointilöytöinä talletettu kvartseja metsässä kulkevalta polulta. Noin 500 metriä Vähä-Korhosen asuinpaikasta etelään sijaitsee Penttilän kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi

Löydöt: KM 17716 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

5. Anjalankoski Stälström

<i>Mjrekino:</i>	754010005
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen

<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6730920, <i>ikoo:</i> 3486520, <i>z:</i> 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Junkkarinjärvestä etelään Kymijokeen laskevasta Juotjoesta noin 250 metriä itään on kivikautinen asuinpaikka. Kohde sijaitsee hiekkaisella pellolla maantien pohjoispuolella. Muinaisjäännöksen laajuus on epäselvä, alue on teiden rikkoma. Paikalta on löytynyt vuonna 1894 kehdonjalaksenmuotoinen kirves, inventointilöytöinä kohteelta on talletettu kvartssia.

Tutkimukset: 1894, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli viljalla, havaintomahdollisuudet olivat heikot).

Löydöt: KM 17717 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

6. Anjalankoski Taipale

<i>Mjrekino:</i>	754010006
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6731660, <i>ikoo:</i> 3487040, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Junkkarinjärven kaakkoisrannalla, Taipale-nimisellä savipellolla on kivikautinen asuinpaikka. Löydöt ovat keskittyneet peltoterassin pohjoisosaan hiekkaiselle kohdalle. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu mm. kivitaltoja ja kvartssia.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli sängellä, havaintomahdollisuudet olivat heikot).

Löydöt: KM 17719 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968); KM 37552 kvartsi-iskos (Enqvist 2008).

Mustavalkonegatiivit: F145620:1

Digitaalikuvat: DG371:1

DG371:1 Anjalankoski Taipale, yleiskuva. SE-NW, 22.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

7. Anjalankoski Koivuoja

<i>Mjrekino:</i>	754010007
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6731200, <i>ikoo:</i> 3484600, <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Muhjärven rannasta noin 1,6 kilometriä pohjoiseen, etelään viettävällä hiekkaisella peltoterassilla on kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäännöksen laajuus on epäselvä; löydöt ovat keskittyneet pellon pohjoisreunaan. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kiviesineen kappale ja kvartssia.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17718 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145615:1

Digitaalikuva: DG372:1

DG372:1 Anjalankoski Koivuoja, yleiskuva. E-W, 11.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

8. Anjalankoski Anjalankoski

<i>Mjrekino:</i>	754010008
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	3
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6732060, <i>ikoo:</i> 3489980, <i>z:</i> 30-35 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Anjalan kartanoalueen itäpuolella, Kymijoen Anjalankosken eli Ankkapurhan kallioisella länsirannalla on kivikautinen asuinpaikka. Mesoliittiselle kaudelle ajoittuvaa asuinpaikkaa on tutkittu kaivauksin vuonna 1974. Inventointi- ja kaivauslöytöinä paikalta on talletettu mm. kivikirves ja kvartsia.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Markku Torvinen 1974, kaivaus.

Löydöt: KM 17718 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968); KM 19595 asuinpaikkalöytöjä (Torvinen 1974).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

9. Anjalankoski Hevoskiventöyry

<i>Mjrekino:</i>	754010009
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6738060, <i>ikoo:</i> 3488780, <i>z:</i> 35-40 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken luoteisosassa, Ummeljoen Keskikylässä, Kymijoen itärannan peltokumpareella on kivikautinen asuinpaikka. Paikalta on löytynyt irtolöytönä vuonna 1951 nuolenvarren hioin; inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsia.

Tutkimukset: Rafael Saarinen 1951, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi

Löydöt: KM 12878 nuolenvarren hioin (Saarinen 1951); KM 17716 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

10. Anjalankoski Lehto

<i>Mjrekino:</i>	754010010
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6729140, <i>ikoo:</i> 3492320, <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302411

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Marinkylässä noin 650 metriä itään Kymijoesta on kivikautinen asuinpaikka. Kohde sijaitsee metsikköisellä mäellä, jonka itälaitaa maantie leikkaa. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsia ja palanutta luuta tienleikkauksesta noin 20 metriä x 60 metriä laajuiselta alueelta.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi

Löydöt: KM 17767 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

11. Anjalankoski Ankkapurha

<i>Mjrekino:</i>	754010011
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6732180, <i>ikoo:</i> 3490180, <i>z:</i> 30-40 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Ankkapurhan löytörikas varhaiskampakeraamisen ajan asuinpaikka sijaitsee Kymijoen Anjalankosken eli Ankkapurhan itärannan sora- ja hiekalla (Tallinmäki), nykyisellä Stora Enson tehdasalueella. Osa muinaisjäännösalueesta on teiden ja pysäköintipaikkojen tuhoama. Eteläosan mäntyä kasvava,

etelään viettävä rinne on säilynyt ehjänä. Korkeussijainti on ajoituksen kannalta poikkeuksellinen maaston topografiasta johtuen. Asuinpaikkaa on tutkittu kaivauksin vuosina 1999–2001. Löytöaineistoon kuuluu mm. keramiikkaa (Ka I:1-2), piitä ja savi-idoleja.

Tutkimukset: 1899, irtolöytö; Gunnar Rosén 1951, tarkastus; Gunnar Rosén 1952, kaivaus; 1954, irtolöytö; Matti Huurre 1968, tarkastus; Matti Huurre 1972, tarkastus; J.-P.- Taavitsainen 1989, tarkastus; Pirjo Uino & Timo Miettinen 1997, tarkastus; Eeva-Liisa Schulz 1999, kaivaus; Eeva-Liisa Schulz 2000, kaivaus; Eeva Raike 2001, kaivaus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 12850 asuinpaikkalöytöjä (Rosén 1951); KM 13104 asuinpaikkalöytöjä (Rosén 1952); KM 13434 kivi kirves (lahja 1954); KM 17768 asuinpaikkalöytö (Huurre 1968); KM 18983 keramiikan pala (Huurre 1972); KM 30513 asuinpaikkalöytöjä (Uino & Miettinen 1997); KM 31785 asuinpaikkalöytöjä (Schulz 1999); KM 32191 asuinpaikkalöytöjä (Schulz 2000); KM 32688 asuinpaikkalöytöjä (Raika 2001).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: DG373:1-2

DG373:1 Anjalankoski Ankkapurha, yleiskuva. E-W, 8.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

12. Anjalankoski Peltonen

<i>Mjrekino:</i>	754010012
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6735280, <i>ikoo:</i> 3499960, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Sippolanjoen länsirannan savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartseja. Peltonen asuinpaikasta noin 750 metriä luoteeseen sijaitsevat Sippolan koulukodin kivikautinen asuinpaikka ja noin 800 metriä kaakkoon Puhakan

kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17769, asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

13. Anjalankoski Sippolan koulukoti

<i>Mjrekino:</i>	754010013
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6735980, <i>ikoo:</i> 3499700, <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Sippolanjoen itärannan savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Alueella on ollut hiekkakuoppa, joka on tuhonnut pienen osan muinaisjäännösalueesta. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsi-iskoksia. Alle kilometrin säteellä kohteesta, Sippolanjoen rantapelloilla sijaitsevat myös Nütyrannan, Alapotin ja Peltosen kivikautiset asuinpaikat.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli sängellä, havaintomahdollisuudet olivat heikot).

Löydöt: KM 17770 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145631:1

Digitaalikuvat: DG374:1

DG374:1 Anjalankoski Sippolan koulukoti, yleiskuva. W-E, 9.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

14. Anjalankoski Pajari

<i>Mjrekino:</i>	754010014
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6729280, <i>ikoo:</i> 3502840, <i>z:</i> 20-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304202

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen ja Summanjoen yhtymäkohdan pohjoisrannalla, metsärinteessä ja pellolla on varhaiskampakeraamisen ajan asuinpaikka. Muinaisjäännösalue on osittain maantien ja pienten hiekkakuoppien tuhoama, mutta tien ja joen välinen alue on säilynyt ehjänä. Kohdetta on tutkittu kaivauksin vuonna 1952. Löytöinä paikalta on talletettu keramiikkaa ja kvartsi-iskoksia. Kohteesta noin 500 metriä luoteeseen sijaitsee Savi-Mäkelän kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Gunnar Rosén 1951, tarkastus; Gunnar Rosén 1952, kaivaus; Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 12857 asuinpaikkalöytöjä (Rosén 1951); KM 13105 asuinpaikkalöytöjä (Rosén 1952); KM 17771 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

15. Anjalankoski Savi-Mäkelä

<i>Mjrekino:</i>	754010015
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6729900, <i>ikoo:</i> 3502680, <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304202

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoesta noin 150 metriä itään on kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäännösalue erottuu hiekkaisena alueena savipellon kaakkoiskulmassa. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartssia. Kohteesta noin 500 metriä kaakkoon sijaitsee Pajarin kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 17772 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

16. Anjalankoski Puistola

<i>Mjrekino:</i>	754010016
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6730620, <i>ikoo:</i> 3501720, <i>z:</i> 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen itärannalla, hiekkaisella pellolla on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsia. Kohteesta noin 1,2 kilometriä kaakkoon ja luoteeseen sijaitsevat Savi-Mäkelän ja Peltolan kivikautiset asuinpaikat.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17773, asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

17. Anjalankoski Peltola

<i>Mjrekino:</i>	754010017
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6731440, <i>ikoo:</i> 3500820, <i>z:</i> 27-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen itärannalla, soraisella peltokumpareella on kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäännösalue on suureksi osaksi rakennusten ja hiekkakuopan tuhoama, asuinpaikkaa on jäljellä ehkä pellon itäosassa. Löytöinä paikalta on talletettu reikäkivi ja kvartsia. Kohteesta noin 600 metriä luoteeseen sijaitsee Agrimarketin kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Heikki Ahola 1959, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 14581 reikäkivi (Ahola 1959); KM 17774, asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

18. Anjalankoski Pateri

<i>Mjrekino:</i>	754010018
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6732560, ikoo: 3500380, \approx 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen itärannalla, joen ja Liikkalan vallien välissä olevalla savisella peltorinteellä on mahdollisesti varhaiskampakeraamikan aikainen asuinpaikka. Muinaisjäänösalueen länsiosaa leikkaa maantie, jonka leikkauksesta löydöt ovat tulleet. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu keramiikkaa ja kvartsia.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 17775 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145633:1-2

Digitaalikuvat: DG375:1

DG375:1 Anjalankoski Pateri, yleiskuva. SE-NW, 9.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

19. Anjalankoski Peltomäki

<i>Mjrekino:</i>	754010019
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6732720, ikoo: 3500220, \approx 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen länsirannan hiekkaisella peltorinteellä on kivikautinen

asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsia. Joen vastakkaisella rannalla sijaitsee Paterin kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17776 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

20. Anjalankoski Vakkari

<i>Mjrekino:</i>	754010020
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6733180, ikoo: 3500120, z: 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen länsirannan hiekkaisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäänöksen laajuus on epäselvä. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsia. Kohteesta noin 500 metriä kaakkoon sijaitsevat Peltomäen ja Paterin kivikautiset asuinpaikat.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17778 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145632:1

Digitaalikuvat: DG379:1

DG379:1 Anjalankoski Vakkari, yleiskuva. S-N, 9.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

21. Anjalankoski Puhakka

<i>Mjrekino:</i>	754010021
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6734900, ikoo: 3500700, \approx 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoesta noin 360 metriä itään, peltorinteellä on maantien halkaisema kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäännösalueen laajuus on epäselvä. Kohdetta on tutkittu koekaivauksin vuonna 1992. Paikalta on talletettu löytöinä mm. ristinuija, kourutaltta ja kvartsia. Kohteesta noin 800 metriä lounaaseen ja luoteeseen, Sippolanjoen vastakkaisella rannalla sijaitsevat Peltosen ja Ylä-Ukkolan kivikautiset asuinpaikat.

Tutkimukset: Urho Kortten 1929, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; J.-P. Taavitsainen 1992, koekaivaus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 8990 reikäkirves, kourutaltta ym. (Kortten 1929); KM 17778 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145629:1-2

Digitaalikuvat: -

22. Anjalankoski Tillolankallio

<i>Mjrekino:</i>	754010022
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6738440, ikoo: 3501440, \approx 55 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Orijärvestä noin 1,2 kilometriä koilliseen, kallioisella mäellä entisessä perunapellossa on mahdollisesti mesoliittiselle kivilaudelle ajoittuva asuinpaikka. Muinaisjäännös on melko pahasti tuhoutunut. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu liuskekärki, kirves, hiointen paloja sekä kuonaa. Kohde sijaitsee Hirvelän keskiaikaisella kylätontilla.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17780 liuskekärki ja kuonaa (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145628:1-2

Digitaalikuvat: DG382:1

DG382:1 Anjalankoski Tillolankallio, yleiskuva. NW-SE, 8.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

23. Anjalankoski Kuusela

<i>Mjrekino:</i>	754010023
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6732180, ikoo: 3504100, z: 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Kotojärvestä noin 700 metriä pohjoiseen, Summanjoen itärannalla peltorinteessä on mahdollisesti mesoliittiselle kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka. Muinaisjäännöksen laajuus on epäselvä. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kirves, kvartsia ja riipushioin. Kohteesta noin 2 kilometriä pohjoiseen sijaitsee Savilamminpellon kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Enni Kujala 1951, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittyä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 12819 kiviriipus (Kujala 1951); KM 17781 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

24. Anjalankoski Savilamminpelto

<i>Mjrekino:</i>	754010024
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	suinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös

Raahoitusluokka: 1
Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6734160, ikoo: 3504140, z: 30 m mpy
Peruskartta: 304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, pienen Savilamminojan itäpuolella peltorinteessä on mesoliittiselle kivilaudelle ajoittuva asuinpaikka. Muinaisjäännöksen laajuus on epäselvä. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartseja. Kohteesta noin 2 kilometriä etelään sijaitsee Kuuselan kivilaudinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 17782, asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

25. Anjalankoski Kuoppalan linnavuori

Mjrekino: 754010025
Ajoitus: rautakautinen ja/tai keskiaikainen
Tyyppi: puolustusvarustukset – *muinaislinnat*
Laji: kiinteä muinaisjäännös
Raahoitusluokka: 2
Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6751800, ikoo: 3502050, z: 70-97,5 m mpy
Peruskartta: 313102

Kuvaus: Mahdollinen muinaislinna on korkea ja jyrkkärinteinen kalliokohouma Karhunsuon pohjoispuolella, Anjalankosken koillisosassa, Anjalankosken ja Valkealan rajalla. Loivilla kohdilla rinteessä on kiviä, joka saattaa olla hajonnutta vallia. Vuoren laen koillisosassa on epämääräinen kaivanto. Kohteesta noin 900 metriä itään sijaitsee Kaupinmäen ajoittamaton rökkiökohde.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: DG411:1

26. Anjalankoski Kaupinmäki

Mjrekino: 754010026
Ajoitus: ajoittamaton
Tyyppi: kivistykset – *rökkiöt*
Laji: kiinteä muinaisjäännös

Raahoitusluokka: 2
Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6751780, ikoo: 3502988, \approx 70-75 m mpy
Peruskartta: 313102

Kuvaus: Anjalankosken koillisosassa, Karhunsuon pohjoispuolella, Kaupinmäki –nimisen kalliokohouman länsirinteen alaosassa on kolme kiviröykkiötä. Röykkiöt ovat säännöllisiä, soikeahkoja ja kooltaan 1 metriä x 1,5 metriä. Rakenteet saattavat olla hautoja, joskaan yhden tutkiminen vuonna 1967 ei tuonut asiaan selvyyttä. Em. röykkiöiden lisäksi alueella on ainakin kolme epämääräisempää kivilatomusta. Rakenteiden esihistoriallisuus on epävarmaa.

Vuoden 2008 inventoinnissa tehdyn tarkastuksen yhteydessä Kaupinmäkeä kiertävältä hiekkatieltä, noin 50 metriä röykkiöistä kaakkoon löytyi kvartsi-iskoksia. Tielle on tietävästi tuotu hiekkaa useita kymmeniä vuosia aikaisemmin.

Tutkimukset: ei tiedossa 1967, kaivaus; Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus: kohteen koordinaatit korjattiin muinaisjäännösrekisteriin, peruskartalla muinaisjäännösmerkki on oikeassa paikassa (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 37531 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145636:1

Digitaalikuvat: DG412:1

DG412:1 Anjalankoski Kaupinmäki, röykkiö. Kuvassa tutkijan poika Julius Artto. SW-NE, 14.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

27. Anjalankoski Tuomela 1

<i>Mjrekino:</i>	754010027
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6736560, ikoo: 3499230, α : 27,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen itärannan savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Alueelta on irtolöytöinä saatu kaksi kivikirvestä, reikäkivi ja painokivi. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsi-iskoksia.

Vuoden 2008 inventoinnissa tehdyn tarkastuksen yhteydessä kohde rajattiin kvartsien levinnän perusteella. Samalta pellolta noin 130 metriä kohteesta luoteeseen, hieman ylempää löytyi myös kvartsi-iskoksia. Tämä löytöalue määritettiin Tuomela 2:ksi. Joen vastakkaisella rannalla noin 260 metriä kohteesta etelään sijaitsee Nüttyrannan kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Pentti Ingraesus 1980, irtolöytö; Pentti Ingraesus 1982, irtolöytö; Hillka Kuparinen 1982, irtolöytö; Matti Huurre & J.-P. Taavitsainen 1983, tarkastus; Johanna Enqvist & Riku Mönkkönen 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; kohde rajattiin kvartsien levinnän perusteella, löytöjä ei talletettu).

Löydöt: KM 20783 kaksi kivikirvestä (Ingraesus 1980); KM 21531 reikäkivi (Ingraesus 1982); KM 21751 painokivi (Kuparinen 1982); KM 22011 kvartsi-iskoksia (Huurre & Taavitsainen 1983).

Mustavalkonegatiivit: F145630:1

Digitaalikuivat: DG413:1

DG413:1 Anjalankoski Tuomela 1 ja Tuomela 2, yleiskuva. SE-NW, 9.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

28. Anjalankoski Riuksilta

<i>Mjrekino:</i>	1000010326
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen

<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6723112, ikoo: 3486880, α : 20 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken lounaisosasta, Karjasaarta länsipuolitse kiertävän Kymijoen uoman länsirannalta löytyi rakennuksen perustuksia kaivettaessa kaksi kourutaltoa liedeltä vaikuttaneesta kiveyksestä 1950-luvun alussa. Kolmas talta löytyi pellolta noin 200 metriä rakennuksista kaakkoon. Kyseessä on todennäköisesti kivikautinen asuinpaikka, mutta se on ainakin osittain tuhoutunut rakennustöiden yhteydessä.

Tutkimukset: Matti Huurre & J.-P. Taavitsainen 1984, tarkastus; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; pelto ei ollut enää viljelyksessä tarkastushetkellä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 21701 kaksi kourutaltoa (Huurre & Taavitsainen 1984).

Mustavalkonegatiivit: F145608:1

Digitaalikuvat: DG414:1

DG414:1 Anjalankoski Rinuksilta, yleiskuva. SW-NE, 4.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

29. Elimäki Laurila

<i>Mjrekino:</i>	44010001
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6728120, ikoo: 3466360, α : 27 m mpy

Peruskartta: 302402

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Ruotjokeen laskevan pienen ojan pohjoisrannan hiekkaisella peltorinteellä, Laurilan talon kaakkoispuolella on mahdollisesti mesoliittiselle ajalle ajoittuva asuinpaikka. Muinaisjäännösalue on osittain rakennusten ja teiden tuhoama. Paikalta on talletettu irtolöytöinä viisi kiviesinettä sekä inventointilöytöinä kvartseja. Kohteesta noin 1,8 kilometriä koilliseen sijaitsee Ruotjoen kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Oskar Laurila 1936, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi.

Löydöt: KM 10379 viisi kiviesinettä (Laurila 1936); KM 17724 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

30. Elimäki Ruotjoki

Mjrekino: 44010002

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: asuinpaikat

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Raahoitusluokka: 1

Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6729280, ikoo: 3467700, z: 30 m mpy

Peruskartta: 302402

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Ruotjoesta noin 580 metriä itään, hiekkaisella pellolla on kivikautinen asuinpaikka. Muinaisjäännösalueen laajuus on epäselvä. Kohteesta noin 1,8 kilometriä lounaaseen sijaitsee Laurilan kivikautinen asuinpaikka. Kohteelta on inventointilöytöinä talletettu kvartseja.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi.

Löydöt: KM 17725 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

31. Elimäki Myllymäki

Mjrekino: 44010003

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: asuinpaikat

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Raahoitusluokka: 2

Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6735930, ikoo: 3462180, z: 35-40 m mpy

Peruskartta: 302403

Kuvaus: Elimäen länsiosassa, Taasianjoesta noin 300 metriä itään, peltojen ympäröimällä sorakumpareella on mesoliittiselle kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka. Muinaisjäännösalue on suurelta osin soranoton tuhoama, mutta sorakuopan länsipuolella maasto on vielä ehjää. Irto- ja inventointilöytöinä paikalta on talletettu keihäänkärki ja kvartssia.

Tutkimukset: Antti Aarnio 1939, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Veikko Turkki 2000, irtolöytö; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 11001 keihäänkärki (Aarnio 1939), KM 17726 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968); KM 31992 asuinpaikkalöytöjä (Turkki 2000).

Mustavalkonegatiivit: F145635:1

Digitaalikuvat: DG447:1

DG447:1 Elimäki Myllymäki, yleiskuva. SE-NW, 13.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

32. Elimäki Kuparsuo

Mjrekino: 44010004

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: asuinpaikat

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Raudoitusluokka: 1

Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6721150, ikoo: 3473750, α : 20 m mpy

Peruskartta: 302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Teutjärven ja Tammijärven välisellä kannaksella olevan soraharjun eteläosassa on tyypillisen kampakeramiikan aikainen asuinpaikka. Harjua pitkin kulkevan maantien leikkauksesta on talletettu löytöjä noin 100 metrin matkalta. Paikalla on havaittu myös useita asumuspainanteita. Kohteesta noin 380 metriä koilliseen sijaitsee Vanha Riitapalon vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Timo Miettinen 19??, tarkastus; Pirjo Uino, Timo Miettinen, Taisto Karjalainen, Petro Pesonen & Christian Carpelan 1999, tarkastus; Esa Mikkola & Tarja Knuutinen 2005, tarkastus.

Löydöt: KM 17727 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

33. Elimäki Vanha Riitapalo

<i>Mjrekino:</i>	44010005
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6721260, ikoo: 3474120, α : 20 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Teutjärven ja Tammijärven välisellä kannaksella olevan harjun eteläosassa on vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka. Muinaisjäänösalue sijaitsee hiekkaisen peltorinteen yläosassa, maantien länsipuolella. Asuinpaikalla on havaittu kaksi löytökeskittymää (a ja b) noin 150 metrin päässä toisistaan. Koko muinaisjäänösalueen laajuus on noin 20 metriä x 150 metriä. Tietä lukuun ottamatta maasto on ehjää.

Kohteesta noin 320 metriä luoteeseen sijaitsee Huistaharjun vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka ja noin 380 metriä lounaaseen Kuparsuon kampakeraaminen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittyä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17728 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

34. Elimäki Huistaharju

<i>Mjrekino:</i>	44010006
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6721500, ikoo: 3473900, α : 22 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Teutjärven ja Tammijärven välisellä kannaksella olevan soraharjun eteläosassa on vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka. Muinaisjäänösalue on osin soranoton tuhoama, vuoden 1968 inventointilöydöt keskittyivät ison kuopan etelä- ja itäpuolelle. Kohteesta noin 320 metriä kaakkoon sijaitsee Vanha Riitapalon vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka ja noin 380 metriä lounaaseen

Kuparsuon kampakeraaminen asunpaikka. Samalla harjumuodostumalla, sen keskiosassa, noin 1 kilometri pohjoiseen sijaitsee myös Linnaharjun nuorakeraaminen asuinpaikka.

Vuoden 2008 inventoinnissa tehdyn tarkastuksen yhteydessä havaittiin soraa otetun paikalta hiljattain ison kuopan eteläpuolella olevasta pienemmästä kuopasta. Mikäli soranotto jatkuu edelleen, kohde tulee tuhoutumaan. Samassa yhteydessä entuudestaan tunnetun muinaisjäännösalueen itäpuolella, hiekkateiden rajaamalla alueella, harjun itäreunalla olevalla terassilla havaittiin ainakin kaksi soikeahkoa painannetta. Toisen painanteen profiilissa, tien leikkauksessa näkyi kaksoismaannos, jonka alla oli noin 5 cm paksu nokinen kerros. Painanteisiin tehdyistä koepistoista ei saatu löytöjä.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (paikalta on otettu soraa hiljattain).

Löydöt: KM 17729 asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: F145624:1-2

Digitaalikuvat: DG448:1-3

DG448:1 Elimäki Huistabarju, yleiskuva. Painanteet sijaitsevat hiekkateiden rajaamalla alueella. Aiemmin määritelty asuinpaikka-alue jää kuvan oikealle puolelle. N-S, 30.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG448:2 Elimäki Huistabarju, painanne ja painanteen profiili tien leikkauksessa. E-W, 30.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG448:3 Elimäki Huistaharju, painanteen profiili tien leikkauksessa. E-W, 30.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

35. Elimäki Linnaharju

<i>Mjrekino:</i>	44010007
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6722520, ikoo: 3473620, z: 20 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Teutjärven ja Tammijärven välissä kulkevan soraharjun keskiosassa on vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka. Asuinpaikka sijaitsee harjun ylärinteessä, maantie leikkaa muinaisjäänösalueen länsiosaa. Kohteesta noin 1 kilometri etelään, harjun eteläpäässä on Huistaharjun nuorakeraaminen asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 17730 asuinpaikkalöytöjä (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

36. Elimäki Harju

<i>Mjrekino:</i>	44010008
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6723170, ikoo: 3473620, z: 20-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa, Teutjärven ja Tammijärven välissä kulkevan soraharjun pohjoisosassa on kampakeraamisen ajan asuinpaikka. Muinaisjäännös sijaitsee harjun länsirinteessä, inventointilöydöt on talletettu harjun poikki kulkevalta tieltä. On mahdollista, että löydöt ovat kulkeutuneet paikalle muualta. Kohteesta noin 650 metriä etelään, harjun keskiosassa on Linnaharjun nuorakeraaminen asuinpaikka ja noin 440 metriä koilliseen Hämeenkyllän kampakeraamisen ajan asuinpaikka.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut).

Löydöt: KM 17731 asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

37. Elimäki Hämeenkyllä

<i>Mjrekino:</i>	44010009
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6723570, ikoo: 3473800, z: 20-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa Korkiaharju –nimisen soraharjun eteläpäässä on kampakeraamisen ajan asuinpaikka. Alueella on laajoja soranottokuoppia, ja harjua halkoo maantie. Muinaisjäännösalueen laajuus on ollut noin 200 metriä x 200 metriä, mutta soranotto on tuhonnut siitä suuren osan. Löytöjä on havaittavissa joka puolella tien varressa olevien kuoppien reunoilla. Sorakuoppien länsipuolella on jäljellä jonkin verran ehjää maastoa

Paikallistien eteläpuolisen hiekkakuopan lounaisreunalla, lähellä selvää rantaterassia, on mahdollinen asumuspainanne, joka on halkaisijaltaan noin 7,5 metriä ja syvyydeltään noin metrin. Painanteen vieressä hiekkakuopan leikkauksessa on näkyvissä kampakeramiikkaa.

Asuinpaikkaa on tutkittu kaivauksin vuonna 1954. Kohteesta noin 440 metriä lounaaseen sijaitsee Harjun kampakeraamisen ajan asuinpaikka. Alueella on voimassa maa-aineksen ottolupa (Elimäen kunta KH 441/99).

Tutkimukset: August Wegelius 1954, irtolöytö; Ville Luho 1954, kaivaus; August Wegelius 1955, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Esa Mikkola & Tarja Knuutinen 2005, tarkastus.

Löydöt: KM 13409 asuinpaikkalöytöjä (Wegelius 1954); KM 13649 asuinpaikkalöytöjä (Luho 1954); KM 13837 asuinpaikkalöytöjä (Wegelius 1954); KM 17732 asuinpaikkalöytö (Huurre 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

38. Elimäki Munkamäki

<i>Mjrekino:</i>	44010010
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	3
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6726100, ikoo: 3477050, z: 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen kaakkoisosassa, Tallusjoesta noin 1,37 kilometriä länteen, peltojen ympäröimällä soramäellä on kivikautinen asuinpaikka. Löydöt ovat keskittyneet suuren sorakuopan reunalle. Samassa paikassa on vuoden 1986 tarkastuksessa havaittu myös joitakin palaneita kiviä (tuhoutuneesta liedestä?). Koekaivauksessa 1987 paikalta löytyi vain vähäisiä rippeitä asuinpaikasta, minkä vuoksi muinaisjäännös siirrettiin rauhoitusluokkaan 3.

Tutkimukset: ei tiedossa, irtolöytö; Matti Huurre 1968, inventointi; Tapio Seger 1986, tarkastus; Simo Vanhatalo 1987, koekaivaus; Tapio Seger & Matti Huurre 1987, tarkastus.

Löydöt: KM 17733 asuinpaikkalöytö (Huurre 1968); KM 24185 asuinpaikkalöytöjä (Vanhatalo 1987).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

39. Elimäki Rauniomäki

<i>Mjrekino:</i>	44010011
<i>Ajoitus:</i>	pronssikautinen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – röykkiöt
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6744720, ikoo: 3476423, z: 85 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311304

Kuvaus: Elimäen pohjoisosassa, noin 2,23 kilometriä Valtatie 6:sta itään, Rauniomäki –nimisen kohouman korkeimmalla kohdalla on kiviröykkiö. Rakenteen halkaisija on noin 4 metriä, ja sen keskellä on ns.

silmäkivi, jonka ympärille pienemmät kivet on kasattu. Kyseessä on mahdollisesti pronssikautinen hautaröykkiö. Kohteesta noin 890 metriä koilliseen sijaitsee Töyrylän röykkiö ja 560 metriä kaakkoon Paavolan röykkiö.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Wesa Perttola 2003, tarkastus; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145611:1

Digitaalikuivat: DG449:1

DG449:1 Elimäki Rauniomäki, yleiskuva. S-N, 5.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

40. Elimäki Niilola

<i>Mjrekino:</i>	44010012
<i>Ajoitus:</i>	pronssikautinen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – röykkiöt
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raunoiusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6748858, ikoo: 3475265, z: 70 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311304

Kuvaus: Elimäen luoteisosassa, noin 70 metriä Valtatie 6:sta länteen, tasaisella metsämaalla on osin hajotettu kiviröykkiö. Maansekaisen kivirakenteen halkaisija on noin 6 metriä, ja sen keskellä on silmäkivi. Kyseessä on mahdollisesti pronssikautinen hautaröykkiö.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Wesa Perttola 2003, tarkastus; Esa Mikkola 2004, tarkastus;

Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145607:1

Digitaalikuvat: DG450:1-2

DG450:1 Elimäki Niilola, yleiskuva. W-E, 3.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG450:2 Elimäki Niilola, yleiskuva. Kuvassa tutkimusavustaja Ville Rohiola. S-N, 3.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

41. Elimäki Riihimäenkallio

<i>Mjrekino:</i>	44010013
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen ja/tai keskiaikainen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6731850, ikoo: 3473588, x: 45 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302406

Kuvaus: Elimäen keskiosassa, Anjalankoskelle kulkevasta maantiestä noin 430 metriä etelään, suon ympäröimällä Munkinuuninmäki –nimisellä kalliokohoumalla on sortunut kiviuuni sekä kolme matalaa röykkiötä ("munkinuuni" eli ns. ryssänuuni). Kiviuuni ajoittune historialliselle ajalle, mutta röykkiöt saattavat olla esihistoriallisia hautaröykkiöitä.

Tutkimukset: Matti Huurre 1968, inventointi; Wesa Perttola 2003, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

42. Elimäki Kymenpahta

<i>Mjrekino:</i>	44010015
<i>Ajoitus:</i>	pronssi- ja/tai rautakautinen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6750340, ikoo: 3477795, x: 75 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311305

Kuvaus: Elimäen pohjoisosassa Korialla, Kymijoen ja Napan asuntoalueen välisessä metsämaastossa, Kymijoesta noin 330 metriä länteen on kiviröykkiö. Etelässä metsäalue rajautuu Valtion viljavarastoon ja pohjoisessa Suvianojaan. Alueella on runsaasti avokalliopaljastumia, ja sitä halkoo viljavarastolta pohjoiseen kulkeva pistoraide.

Röykkiö sijaitsee alueen keskellä, Sokeritieltä itään vievän soratien eteläpuolella näkyvän matalan, pienialaisen ja pitkulaisen kalliopaljastuman laella. Maasto viettää röykkiön edustalla loivasti itään kohti Kymijokea. Tiheä puusto peittää näkymän joelle.

Röykkiö on perustettu kalliopohjalle ja vaikuttaa melko ehjältä, sen halkaisija on noin 8 metriä. Röykkiö on lähes maantasainen ja siinä on erotettavissa reunakehää. Kyseessä saattaa olla pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö.

Tutkimukset: Timo Miettinen 1974, tarkastus; Esa Mikkola 2004, tarkastus; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

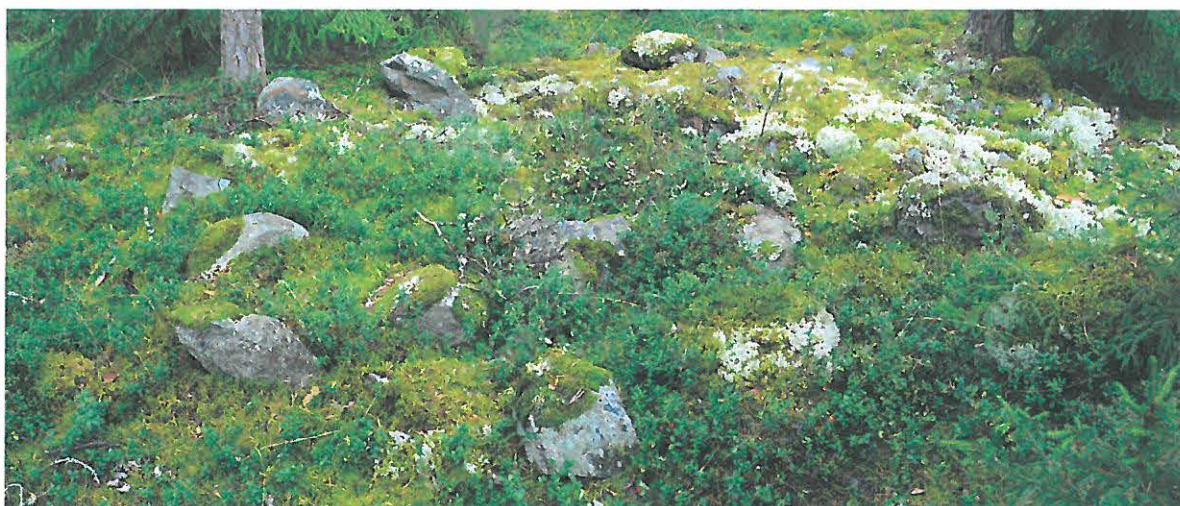
Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145606:1

Digitaalkuvat: DG452:1-2

DG452:1 Elimäki Kymenpahta, yleiskuva. S-N, 3.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG452:2 Elimäki Kymenpahta, röykkiön kiveystä. S-N, 3.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

43. Elimäki Töyrylä

<i>Mjrekiino:</i>	44010016
<i>Ajoitus:</i>	pronssi- ja/tai rautakautinen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – röykkiöt
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös

Raahoitusluokka: 1
Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6745311, ikoo: 3477060, z: 80-85 m mpy
Peruskartta: 311304

Kuvaus: Elimäen pohjoisosassa, Valtatie 6:sta noin 2,5 kilometriä itään, Töyrylän talon eteläpuolella kohoavan mäen pohjoisrinteessä on kiviröykkiö. Kalliopohjalla oleva säännöllisen pyöreä röykkiö on halkaisijaltaan runsaat 3 metriä ja korkeudeltaan noin 0,5 metriä. Kyseessä on mahdollisesti pronssikautinen hautaröykkiö. Kohteesta noin 890 metriä lounaaseen sijaitsee Rauniomäen röykkiö.

Tutkimukset: J.-P. Taavitsainen 1981, tarkastus; Wesa Perttola 2003, tarkastus; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145610:1

Digitaalikuivat: DG453:1

DG453:1 Elimäki Töyrylä, yleiskuva. N-S, 5.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

44. Elimäki Paavola

Mjrekino: 44010017
Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen
Tyyppi: kivirakenteet – röykkiöt
Laji: kiinteä muinaisjäännös
Raahoitusluokka: 1
Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6744290, ikoo: 3476750, z: 70-75m mpy
Peruskartta: 311304

Kuvaus: Elimäen pohjoisosassa, noin 2,75 kilometriä Valtatie 6:sta itään, Lassilan talosta noin 300 metriä etelään sijaitsevan kalliokohouman laen eteläosassa on kiviröykkiö. Röykkiö on matala ja halkaisijaltaan noin 6 metriä. Valliksi kasattu luoteinen reuna lienee myöhäistä perua. Kyseessä saattaa olla pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö. Kohteesta noin 560 metriä luoteeseen sijaitsee Rauniomäen röykkiö.

Tutkimukset: J.-P. Taavitsainen 1981, tarkastus; Wesa Perttola 2003, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

45. Elimäki Koivisto

<i>Mjrekino:</i>	44010018
<i>Ajoitus:</i>	pronssi- ja/tai rautakautinen
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – röykkiöt
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6744201, ikoo: 3475990, z: 82 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311304

Kuvaus: Elimäen pohjoisosassa, Valtatie 6:sta itään noin 2,06 kilometriä, Leviämäki –nimisen kalliokohouman itäosassa on kiviröykkiö. Röykkiö on ladottu kalliopohjalle, ja sen koko on 3 metriä x 4 metriä. Rakenteen keskusta on osin reunoja matalammalla. Kyseessä saattaa olla pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö. Kohteesta noin 700 metriä koilliseen ja itään sijaitsevat Rauniomäen ja Paavolan röykkiöt.

Tutkimukset: J.-P. Taavitsainen 1981, tarkastus; Wesa Perttola 2003, tarkastus; Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145612:1

Digitaalikuvat: DG454:1

DG454:1 Elimäki Koivisto, yleiskuva. W-E, 5.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

46. Elimäki Jokikallio

<i>Mjrekino:</i>	44010019
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	raaka-aineen hankintapaikat – <i>lohokset</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6734280, ikoo: 3479290, φ : 70-75 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302406

Kuvaus: Elimäen itäosassa, Villikkalassa Lakiasuon ympäröimällä Jokikallio –nimisellä kohoumalla on mahdollinen esihistoriallinen kvartsilouhos. Jokikallion lännenpuoleisen jyrkänteen luoteispäässä, kallion alareunassa on noin 1,5 metriä x 2 metriä laajuinen ja vajaan metrin syvyinen kuoppa. Kuopan alareunassa on kvartsijuoni, jonka pinta on lohkeillut/lohkottu. Turpeen alla on runsaasti kvartsisiruja (iskoksia, muutamia retusoituja? esineitä).

Tutkimukset: Timo Miettinen 1989, tarkastus.

Löydöt: KM 24803 kvartsi-iskoksia (Miettinen 1989).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

47. Elimäki Ruskiasuo

<i>Mjrekino:</i>	44010020
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6724430, ikoo: 3474120, φ : 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosassa kulkevan Korkiaharjun pohjoispäässä, Kumisevanmäen ja Venähmäen välisellä metsäniemekkeellä on kampakeraamisen ajan asuinpaikka. Peltoalueen ja suon välisellä kannaksella on pieni hiekkakuoppa, jonka leikkauksista on inventointilöytöinä talletettu varhaista kampakeramiikkaa ym. asuinpaikkalöytöjä. Metsäniemekkeen itäpuolella on jatkettu soranottoa; sorakuopan reunassa on mahdollinen asumuspainanne sekä runsaasti kampakeramiikkaa noin puolen metrin syvyydellä pinnasta. Keramiikan löytökohdalle on kasattu kantoja, joten soranottoa ei liene siinä kohdin tarkoitus jatkaa. Alueella on myös useita muita matalia painanteita. Muinaisjäännösalue kattaa koko Ruskiasuon länsipuolella olevan niemekkeen.

Paikalliset esihistoriasta kiinnostuneet asukkaat ovat poimineet vuosia hiekkakuopan reunasta keramiikkaa ja kvartsia. Niemekkeen eteläpuolella kohoavalla mäellä on puolestaan kolme osin metsänäestyksen vaurioittamaa asumus(?)painannetta sekä kaksi mahdollista pyyntikuoppaa. Toinen pyyntikuopista on lähes kokonaan tuhottu asiattomalla kaivamisella. Harjanteen ylittävällä metsätiellä on havaittavissa runsaasti kvartseja.

Vuoden 2008 inventoinnissa kohteesta noin 210 metriä kaakkoon löytyi Kumisevanmäen (1000013011) kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset: Simo Vanhatalo 1987, tarkastus; Esa Mikkola & Tarja Knuutinen 2005, tarkastus.

Löydöt: KM 23690 asuinpaikkalöytöjä (Vanhatalo 1987).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

48. Elimäki Tyynelä-Vesitorninmäki

<i>Mjrekino:</i>	44010021
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	taide, muistomerkit – <i>kalliomaalaukset</i>
<i>Laji:</i>	küntea muinaisjäänös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6734840, ikoo: 3469940, z: 45 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302403

Kuvaus: Elimäen kuntakeskuksessa, kuivatun Elimäenjärven etelärannalla olevan kalliokouhouman kaakkoisseinämässä on kalliomaalaus. Maalauksen löysi 8.7.1999 paikallinen opettaja Veikko Turkki. Maalauskohta sijaitsee alhaalta sisäänpäin loivasti kallistuvassa pystysuorassa rapakivikalliossa (kallion korkeus on noin 6 m). Seinämän edustalla on pensaistoa, joka peittää näkyvyyden maalauskohtaan Tyynelän tontilla olevan punaisen talon pihasta. Kallion laella on vesitorni.

Maalauksessa on eläinhahmo ja ihmiskuvio. Vasemmalla oleva kokonaan punaiseksi värjätty eläin (pituus 36 cm, säkäkorkeus 18 cm) on matkalla hiukan yläviistoon, pää etelään päin. Eläimellä on korva ja kaksi jalkaa. Eläimen takaruumiin päällä on hiukan valkeaa jäkälää. Eläinlajia on vaikea tunnistaa, mutta se ei erityisemmin muistuta hirveä. Eläinhahmon takana on muutaman cm:n päässä suuri ihmiskuvio (pituus 87 cm), jonka kädet ovat ylös kohotetut (tyyppiä ”adorantti”, käsien väli 45 cm). Ihmisen jalat ovat alhaalta osaksi epäselvät; varsinkin hahmon vasen jalka on vaikeasti hahmotettavissa.

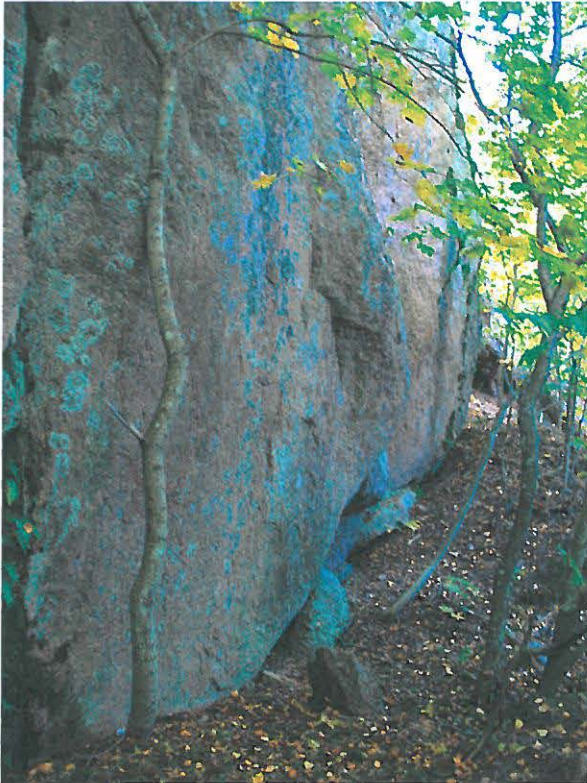
Maalauksen yläpuolella kallion laella, vesitornin juurella on kalliopaljastuman pinnassa useita punaiseksi värjäytyneitä/värjättyjä alueita.

Tutkimukset: Pirjo Uino 1999, tarkastus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: DG455:1-3

DG455:1 Elimäki Tyynelä-Vesitorninmäki, yleiskuva. SE-NW, 24.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG455:2 Elimäki Tyynelä-Vesitorninmäki, maalauskuviot. Kuvan värejä on käsitelty. E-W, 24.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

49. Elimäki Uutelanmäki

<i>Mjrekino:</i>	44010022
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6738880, ikoo: 3474340, z: 60-62,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302406

Kuvaus: Elimäen keskiosassa, noin 6 kilometriä Elimäen kuntakeskuksesta koilliseen, Uutelanmäki –nimisen kalliokohouman laella sijaitsee kaksi kiviröykkiötä, joista ainakin toinen (röykkiö 1) saattaa olla esihistoriallinen hautaröykkiö. Röykkiöt on kasattu rapakivistä. Röykkiö 1 on pyöreä, halkaisijaltaan noin 4 metriä ja korkeudeltaan 0,5-0,6 metriä. Sen päällimmäisiä kiviä on käännetty paikoiltaan. Röykkiö 2 on pitkänomainen ja sijaitsee edellisestä muutaman metrin etelään. Latomus on muodoltaan epämääräisempi kuin röykkiö 1 ja kooltaan noin 0,8 metriä x 2 metriä. Alueella on joskus havaittu pari muutakin röykkiötä sekä yksittäinen erikoisen (ihmiskasvojen?) muotoiseksi rapautunut kivi.

Tutkimukset: Marita Kykyri & Ilkka Kaskinen 2001, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

50. Elimäki Enkelivuori

<i>Mjrekino:</i>	1000003635
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet – <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6735992, ikoo: 3462598, z: 86 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302403

Kuvaus: Elimäen länsiosassa, Taasianjoesta noin 720 metriä itään, Enkelivuori –nimisen kalliokohouman laella on kiviröykkiö. Röykkiö on kooltaan noin 3,4 metriä x 2,8 metriä ja sen korkeus on noin puolitoista metriä. Se on koottu Ø10–30 cm kokoisista kivistä. Kyseessä saattaa olla esihistoriallinen hautaröykkiö.

Kohde löytyi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen nimiarkistosta löytyneiden tietojen perusteella. Vuodelta 1959 peräisin olevan tiedon mukaan Enkelikalliolla on korkea kivikasa, jota kutsutaan Hiidenkiukaaksi.

Tutkimukset: Wesa Perttola 2003, tarkastus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus.

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: F145634:1

Digitaalikuva: DG456:1-2

DG456:1 Elimäki Enkelivuori, yleiskuva. SE-NW, 13.10.2008 J. Enquist, MV/AO.

DG456:2 Elimäki Enkelivuori, yleiskuva. SW-NE, 13.10.2008 J. Enquist, MV/AO.

51. Kuusankoski Pakanavuori

<i>Mjrekino:</i>	306010001
<i>Ajoitus:</i>	kivi- ja/tai varhaismetallikautinen
<i>Tyyppi:</i>	taide, muistomerkit - <i>kalliomaalaukset</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raudoitusluokka:</i>	1
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6759620, <i>ikoo:</i> 3478189, $\varphi = 75$ m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311305

Kuvaus: Kuusankosken pohjoisosassa, Voikkaan kohdalla on Kymijoen itärannalla länsi-lounaaseen katsova kalliomaalaus. Punavärillä tehty maalaus sijaitsee noin 30 metriä rannasta ja noin 10 metrin korkeudella joen pinnasta; rapautuneen rantapenkan päällä hiukan ulospäin kaltevan rapakivikallion seinämässä, noin 4 metrin levyisellä sileällä pinnalla. Seinämän tunnistettavin hahmo on sen oikeassa laidassa oleva koukkupolvinen ihmiskuvio (korkeus noin 31 cm); lisäksi voidaan hahmottaa myös muutamia eläinkuvia.

Maalauksessa on erotettavissa neljä värialueutta (A-D):

Alue A vasemmassa laidassa: punavärin jäänteitä.

Alue B kalliohalkeamien muodostamassa kolmiossa: voimakkaasti värjäytynyt kohta, tunnistamattomia värjäytymiä (ihmisvartalon katkelma?).

Alue C keskellä: pystysuoria punavärikaistoja, yksi poikittainen värjäytymä.

Alue D oikeassa laidassa: 1. koukkupolvinen ihmishahmo, 2. ihmishahmon vieressä katkelmallinen eläin- tai ihmishahmo, 3. edellisen yläpuolella viistosti vasemmalla mahdollinen hirvieläinkuvio.

4. tunnistamattomia värjäytymiä. (Kivikäs 1995.)

Seinämän alaosa on töhritty vuonna 1977 nimikirjaimilla ja vuosiluvuilla; maalaus puhdistettiin vuonna 1980.

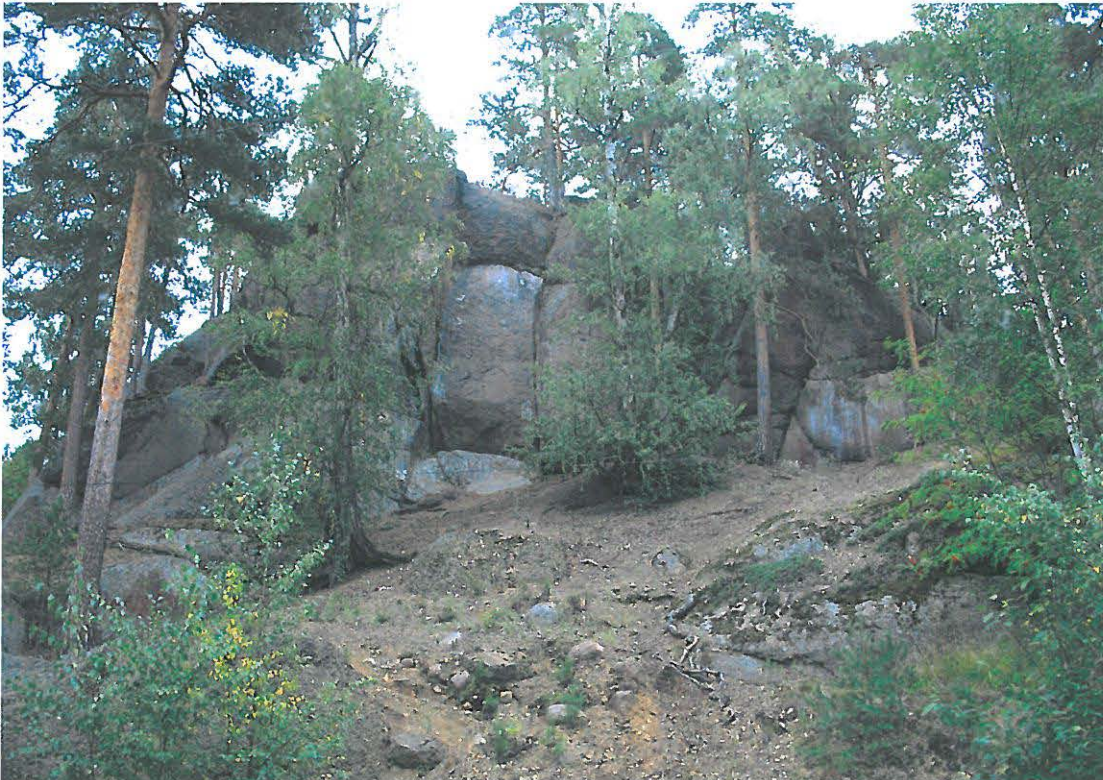
Vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa havaittiin, että maalauksen alapuolella olevassa halkeamassa ja sen edustalla on poltettu nuotiota. Maalaus on alaosastaan nokeentunut, myös kalliopintaa on lohkeillut irti nuotiopaikkana käytetyn halkeaman yläpuolelta.

Tutkimukset: Timo Miettinen 1974, inventointi (ei raporttia); J.-P. Taavitsainen 1980, tarkastus; Leena Tomanterä 1980, puhdistus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus.

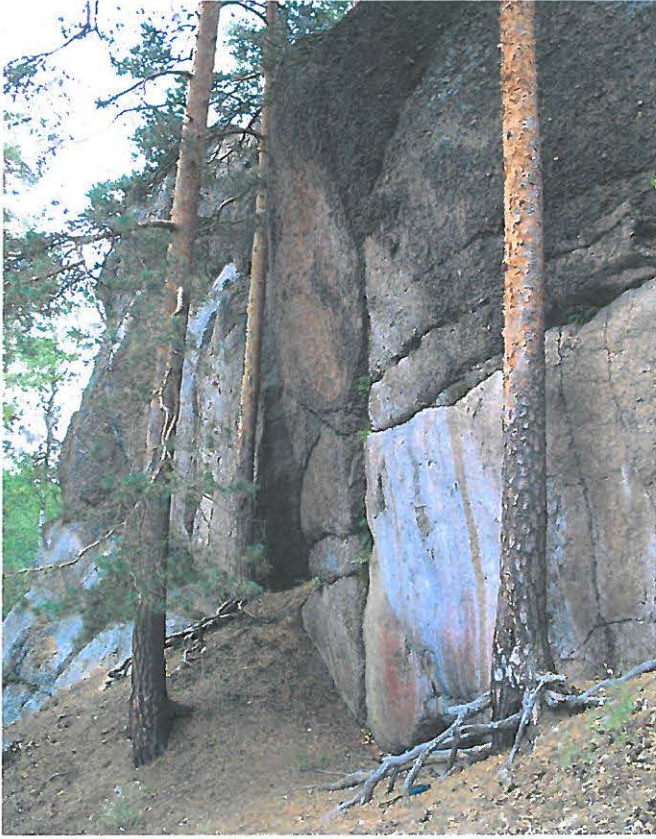
Mustavalkonegatiivit: f. 53909 (Taavitsainen 1980).

Diapositiivit: f. 969-974 (Sarvas 1974); 4958-4975 (Tomanterä 1980).

Digitaalikuvat: DG457:1-5 (Enqvist 2008).

DG457:1 Kuusankoski Pakanavuori, yleiskuva. W-E, 27.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG457:2 Kuusankoski Pakanavuori, kallion antropomorfinen muoto ja maalauskenttä. S-N, 27.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG457:3 Kuusankoski Pakanavuori, kallion antropomorfinen muoto ja maalauskenttä. NW-SE, 27.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG457:4 Kuusankoski Pakanavuori, maalauksenttä. Kuvan värejä on käsitelty. W-E, 27.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG457:5 Kuusankoski Pakanavuori, yksityiskohta maalauksesta: ihmishahmo. Kuvan värejä on käsitelty. W-E, 27.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

52. Kuusankoski Rajasilta

<i>Mjrekino:</i>	306010002
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet - <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6751420, <i>ikoo:</i> 3475260, $z = 92$ m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311305

Kuvaus: Kuusankosken lounaisosassa Kuusankosken ja Iitin rajalla, kahden suoalueen välissä, pienen metsittyneen hiekkakuopan reunalla on kiviröykkiö, joka on kooltaan 2 x 2 x 0,4 metriä. Röykkiön ajoitus ja funktio ovat epävarmoja.

Vuoden 2008 tarkastuksessa koordinaattien osoittamassa kohdassa ei havaittu mitään rakenteita. Havaintomahdollisuudet olivat runsaan aluskasvillisuuden takia erittäin heikot.

Tutkimukset: Timo Miettinen 1974, inventointi (ei raporttia); Johanna Enqvist & Ville Rohiola 2008, tarkastus (koordinaattien osoittamassa kohdassa ei havaittu mitään rakenteita).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

53. Kuusankoski Kettukallio

<i>Mjrekino:</i>	1000003667
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet - <i>röykkiöt</i>
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6763372, <i>ikoo:</i> 3476176, $z = 79$ m mpy
<i>Peruskartta:</i>	311306

Kuvaus: Kuusankosken pohjoisosassa, Pyhäjärveen pistävän ison niemen koillisosassa Kettukallio -nimisen kalliokohouman itälaidalla on kiviröykkiö. Sammalen peittämä röykkiö sijaitsee kalliopohjalla. Muodoltaan röykkiö on pyöreä, halkaisijaltaan noin 4 metriä ja korkeudeltaan noin 1 metrin. Röykkiön laidalla on suurehko kivi, joka on haljennut keskeltä. Kiven koko on noin 1 x 0,7 metriä ja korkeus 0,5 metriä. Maasto röykkiön ympärillä on sekametsää.

Röykkiön kivien koko (\varnothing 40–60 cm) ja korkeus viittaisivat siihen, että kyseessä on historiallisen ajan muinaisjäänös, mahdollisesti kaskiraunio tai muu raivausröykkiö. Koska röykkiön esihistoriallisuus on vähintäänkin kyseenalainen, siirrettiin se rauhoitusluokkaan 2.

Tutkimukset: Wesa Perttola 2005, inventointi; Johanna Enqvist 2008, tarkastus.

Mustavalkonegatiivit: F145603:1

Digitaalikuvat: DG458:1-2

DG458:1 Kuusankoski Kettukallio, yleiskuva. E-W, 26.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG458:2 Kuusankoski Kettukallio, yksityiskohta:keskeltä haljennut kivi röykkiössä. N-S, 26.8.2008 J. Enqvist, MV/AO.

4.2. Löytöpaikat ja mahdolliset muinaisjännökset

1. Anjalankoski Järventausta

<i>Mjrekino:</i>	100000236
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6738100, ikoo: 3497300, z: 30 m mpy

Peruskartta: 302412

Kuvaus: Markku Kurittu löysi 1980-luvulla kaksiteräisen kivikirveen KM 33598 Järventaustan pellon muokkauksessa. Löytöpaikka sijaitsee savipellolla noin 600 metriä Suurijärvestä luoteeseen. Vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa paikalla ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Tutkimukset: Markku Kurittu 1980-luku, irtolöytö; Johanna Enqvist & Riku Mönkkönen 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli sängellä, havaintomahdollisuudet olivat heikot).

Löydöt: KM 33598 kivikirves (Kurittu 1980.-l).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

2. Anjalankoski Laaksola

Mjrekino: 1000008623

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: löytöpaikat

Laji: irtolöytö

Rauhoitusluokka: -

Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6730480, ikoo: 3492160, z: 35-40 m mpy

Peruskartta: 302412

Kuvaus: Raija Koponen löysi vuonna 1985 alkeellisen kirveen omistamansa Laaksola -nimisen tilan mailta Inkeröisistä. Alue on nykyisin Käpylä -nimistä pientaloaluetta.

Tutkimukset: Raija Koponen 1985, irtolöytö.

Löydöt: KM 22811 kivikirves (Koponen 1985).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

3. Anjalankoski Anttila

Mjrekino: 1000008624

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: löytöpaikat

Laji: irtolöytö

Rauhoitusluokka: -

Yhtenäiskoordinaatit: pkoo: 6729460, ikoo: 3503450, z: 25 m mpy

Peruskartta: 302402

Kuvaus: Matti Anttila löysi omistamansa Anttila -nimisen tilan alueelta Suomusjärven kulttuurin kirveen

1989. Löytöpaikka sijaitsee Anjalankosken kaakkoisosassa noin 600 metriä Pajarin kivikautisesta asuinpaikasta ja Sippolanjoesta itään.

Tutkimukset: Matti Anttila 1989, irtolöytö; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä pelto oli niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 24843 kivikirves (Anttila 1989).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

4. Anjalankoski Hohti

<i>Mjrekino:</i>	1000010324
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raudoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6731340, ikoo: 3491720, α : 30-32,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Viipurin museon esineenpalan ilmoitetaan löytyneen Sippulan Mömmölän Hohdin maalta 1894 nykyisessä Inkeröiden keskustassa. Hohdin talo on aikaisemmin ollut Inkeröiden yhteiskoulun luona. Nyt paikalla on urheilukenttä ja pieni peltoalue.

Tutkimukset: 1894, irtolöytö; Johanna Enqvist & Riku Mönkkönen 2008, tarkastus (urheilukentän pohjoispuolella oleva peltoalue oli tarkastushetkellä niittynä, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

5. Anjalankoski Onkioja

<i>Mjrekino:</i>	1000010325
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	kivirakenteet
<i>Laji:</i>	mahdollinen muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6734600, ikoo: 3492400, α : 30-32,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Inkeröiden pohjoispuolella, 200 m koilliseen Pilkkatien ja Kouvola-Kotka -tien risteyksestä, kivikkoisella mäntykankaalla havaittiin vuonna 1966 aluskasvillisuuden kuluttua pois neljä varsin selvää

kivikehää. Kehät muodostuvat pienehköistä kivistä ja ne olivat halkaisijaltaan 0,5-1 metriä.

Vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa todettiin, että koordinaattien osoittamassa kohdassa on nykyisin pieni parkkialue. Kohde on ilmeisesti tuhoutunut.

Tutkimukset: Erkki Härö 1966, tarkastus; Johanna Enqvist & Riku Mönkkönen 2008, tarkastus (koordinaattien osoittamassa kohdassa on nykyisin pieni parkkialue, kohde on oletettavasti tuhoutunut).

Löydöt: -

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

6. Anjalankoski Männistö

<i>Mjrekino:</i>	1000010349
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Rauhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6733253, ikoo: 3503869, z: 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302403

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosasta, Ruotilan Männistön talon mailta on löytynyt kivikirves vuonna 1949. Kohdetta tarkastettaessa ei ole havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäänneestä.

Tutkimukset: Oiva Kujala 1949, irtolöytö; Matti Huurre 1968, tarkastus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä peltoalue oli ummessa, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: Kivikirves, jonka nykyinen olinpaikka on tuntematon.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

7. Anjalankoski Perätalo

<i>Mjrekino:</i>	1000010350
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Rauhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6737575, ikoo: 3489669, z: 35 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken länsiosasta, Ummeljoen Keskikylästä Perätalon pellolta on löytynyt diabaasista tehty poikkikirves vuonna 1920. Kohdetta tarkastettaessa ei ole havaittu merkkejä kiinteästä

muinaisjäänöksestä.

Tutkimukset: Erkki Perätalo 1920, irtolöytö; Matti Huurre 1968, tarkastus; Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä peltoalue oli ummessa, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: Poikkikirves, jonka nykyinen olinpaikka on tuntematon..

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

8. Anjalankoski Piuhainkoski

<i>Mjrekino:</i>	1000010358
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6721567, ikoo: 3487721, z: 18 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken lounaisosassa, Kymijoen Piuhainkosken ruoppaustöissä vuonna 1933 löytyi useita kiviesineitä mm. suippokärkinen vasarakirves ja reikäase. Kohteen tarkastaminen vaatisi hankalien kulkuyhteyksien vuoksi erityisjärjestelyjä.

Tutkimukset: Vilho Seppälä 1933, irtolöytö.

Löydöt: KM 9644 kiviase; KM 9661 reikäaseen puolikas; KM 9675 reikäase.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

9. Anjalankoski Kansakoulu

<i>Mjrekino:</i>	1000010360
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6732900, ikoo: 3483477, z: 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Reikänuija on löytynyt noin 120 m Korvenkylän vanhalta kansakoululta länsiluoteeseen. Vuoden 2008 inventoinnissa koordinaattien osoittaman irtolöytöpaikan länsipuolelta löytyi kvartsi-iskoksia, ja kohde määriteltiin kivikautiseksi asuinpaikaksi (ks. uudet kohteet: Anjalankoski Kansakoulu).

Tutkimukset: Hannu Pekkola 1961, irtolöytö. Johanna Enqvist 2008, tarkastus.

Löydöt: KM 15112 reikänuija (Pekkola 1961); KM (Enqvist 2008).

Mustavalkonegatiivit: F145619:1-2

Digitaalikuvat: DG418:1

10. Elimäki Koivula

<i>Mjrekino:</i>	1000008639
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6738240, ikoo: 3467200, α : 52,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302403

Kuvaus: Nuolenkärki on löytynyt vuonna 1984 Elimäen länsiosasta, Koivulan tilan itäpuoleiselta pellolta noin 3,4 kilometriä Valtatie 6:sta länteen.

Tutkimukset: Riitta-Maija Peltomäki 1984, irtolöytö. Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä peltoalue oli ummessa, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 22427 nuolenkärki (Peltomäki 1984).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

11. Elimäki Harju

<i>Mjrekino:</i>	1000008640
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6722440, ikoo: 3473580, α : 20-21 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Oikoteräinen kirves ja taltta ovat löytyneet vuonna 1986 Elimäen eteläosasta, Harjun tilan mailta. Linnaharjun kivikautinen asuinpaikka sijaitsee kirveen löytöpaikasta noin 100 metriä koilliseen.

Tutkimukset: Markku Norema 1986, irtolöytö. Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä peltoalue oli sängellä, havaintomahdollisuudet olivat heikot).

Löydöt: KM 23227 kaksi kiviesinettä (Norema 1986).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

12. Elimäki Pyörämäki

<i>Mjrekino:</i>	1000008642
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6725760, ikoo: 3476980, z: 22,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosasta, Raussilan ja Joensuun kylien rajalla sijaitsevan Pyörämäen pohjoisrinteen leikkauksesta löytyi nuorakeraaminen työkirves vuonna 1987. Samana vuonna tehdyssä tarkastuksessa ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännykseen viittaavaa.

Tutkimukset: Timo Tammentie 1987, irtolöytö. Simo Vanhatalo 1987, tarkastus.

Löydöt: KM 23691 kivikirves (Tammentie 1987).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

12. Elimäki Ransoila

<i>Mjrekino:</i>	1000008643
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6728396, ikoo: 3476368, z: 20 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen kaakkoisosasta, Raussilan kylän kansakoulun puutarhasta löytyi oikokirves vuonna 1967.

Tutkimukset: Paula Maamela & Jarmo Pekkola 1967, irtolöytö. Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä koulun eteläpuolella oleva peltoalue oli ummessa, ei havaintomahdollisuuksia).

Löydöt: KM 17371 oikokirves (Maamela & Pekkola 1967).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

13. Elimäki Peippola

<i>Mjrekino:</i>	1000008644
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6734737, ikoo: 3470192, z: 45 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302406

Kuvaus: Elimäen silloisen uuden Säästöpankin päärakennuksesta noin 15 m pohjoiseen löytyi pihanurmikon teossa hiekkamullasta poikkiteräinen oikokirves. Vuoden 2008 inventoinnissa lähietäältä löytyi kvartsi-iskoksia (ks. Uudet kohteet: Elimäki Kauppakuja 4). Kuivatun Elimäenjärven etelärannalla on todennäköisesti ollut kivikautista asutusta, mutta muinaisjäännös on jäänyt nykyisen Elimäen keskustan alle.

Tutkimukset: Aarne Siiriä 1968, irtolöytö.

Löydöt: KM 17449 kivikirves (Siiriä 1968).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

14. Elimäki Lehtimäki

<i>Mjrekino:</i>	1000008645
<i>Ajoitus:</i>	ajoittamaton
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6730360, ikoo: 3476720, z: 25-26 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302406

Kuvaus: Elimäen keskiosasta, Villikkalan kylän Lehtimäen tilan pellostä löytyi reikäkivi vuonna 1983.

Tutkimukset: Tauno Lehtimäki 1983, irtolöytö;

Löydöt: KM 21850 reikäkivi (Lehtimäki 1983); Johanna Enqvist 2008, tarkastus (maankäyttö ei ole muuttunut; tarkastushetkellä peltoalue oli ummessa, ei havaintomahdollisuuksia).

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

5. Vuoden 2008 inventoinnissa löydetty esihistorialliset muinaisjäännökset

Tutkimusalueelta tunnettiin entuudestaan 119 suojeltua muinaisjäännöskohdetta. Vuoden 2008 inventoinnissa etsittiin uusia esihistoriallisia ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, joita löydettiin yhteensä 93. Uusia esihistoriallisia, kivikautisia kohteita löydettiin 26, joista suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä on 18.

Vuoden 2008 inventoinnin jälkeen esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä on Anjalankosken, Elimäen, Kuusankosken ja Kouvolan alueelta tiedossa yhteensä 71, joista 56 kivikautista, 5 pronssi- ja/tai rautakautista, 4 rautakautista ja 6 ajoittamatonta. Inventoinnin yhteydessä havaittiin myös muutamia uusia epävarmoja, ns. mahdollisia muinaisjäännöksiä, jotka on määritelty kivikautisiksi löytöpaikoiksi.

Kohde	Mjrekisterino	Ajoitus	Rauhoitus- luokka
1. Anjalankoski Korkiamäki	1000013013	kivikautinen	2
2. Anjalankoski Hakala	1000013014	kivikautinen	2
3. Anjalankoski Niementie	1000013015	kivikautinen	2
4. Anjalankoski Kansakoulu	1000013016	kivikautinen	2
5. Anjalankoski Harmaakallio	1000013017	kivikautinen	2
6. Anjalankoski Iso-Korhonen	1000013018	kivikautinen	2
7. Anjalankoski Niemi	1000013019	kivikautinen	2
8. Anjalankoski Mäkelä	1000013020	kivikautinen	2
9. Anjalankoski Niityranta	1000013021	kivikautinen	2
10. Anjalankoski Alapotti	1000013022	kivikautinen	2
11. Anjalankoski Rantaharju	1000013023	kivikautinen	2
12. Anjalankoski Tuomela 2	1000013024	kivikautinen	2
13. Anjalankoski Ylä-Ukkola	1000013025	kivikautinen	2
14. Anjalankoski Agrimarket	1000013026	kivikautinen	2
15. Anjalankoski Heikkilä	1000013027	kivikautinen	2
16. Anjalankoski Yrjölä	1000013028	kivikautinen	2
17. Elimäki Kumisevanmäki	1000013011	kivikautinen	2
18. Elimäki Harjunmäki	1000013012	kivikautinen	2
19. Anjalankoski Kirkkokallionpelto	1000013100	kivikautinen	-
20. Anjalankoski Ristola	1000013101	kivikautinen	-
21. Anjalankoski Haapala	1000013102	kivikautinen	-
22. Anjalankoski Kaupinmäki	754010026	ajoittamaton	-
23. Elimäki Kauppakuja 4	1000013096	kivikautinen	-
24. Elimäki Piiparsuo	1000013097	kivikautinen	-
25. Elimäki Uusi-Riitapalo	1000013098	kivikautinen	-
26. Kuusankoski Eerola	1000013095	kivikautinen	-

Taulukko 4. Vuoden 2008 inventoinnissa löydetty esihistorialliset muinaisjäännökset, niiden tunnuksot, ajoitus ja rauhoitusluokitus Museoviraston muinaisjäännöskisterissä. Rauhoitusluokkiin I ja II kuuluvat suojeltavat kiinteät muinaisjäännökset on säilytetty.

5.1. Kiinteät muinaisjännökset

1. Anjalankoski Korkiamäki

<i>Mjrekino:</i>	1000013013
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6722940, <i>ikoo:</i> 3484712, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, pienellä luode-kaakko-suuntaisella hiekkaharjulla on kivikautinen asuinpaikka. Harju on suurelta osin hiekkakuoppien rikkoma, joten asuinpaikkakin on osittain tuhoutunut. Alueella olevien hiekkakuoppien profiileista sekä harjua pitkin kulkevalta metsätieltä löydettiin inventoinnin yhteydessä kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Löytöalueiden ympäristöön, ehjään metsämaastoon kaivettiin koepistoja, mutta niissä ei havaittu löytöjä eikä kulttuurikerrosta. Muinaisjännösalue on rajattu löytöjen levinnän ja topografian perusteella.

Löydöt: KM 37532 kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

Mustavalkonegatiivit: F145609:1

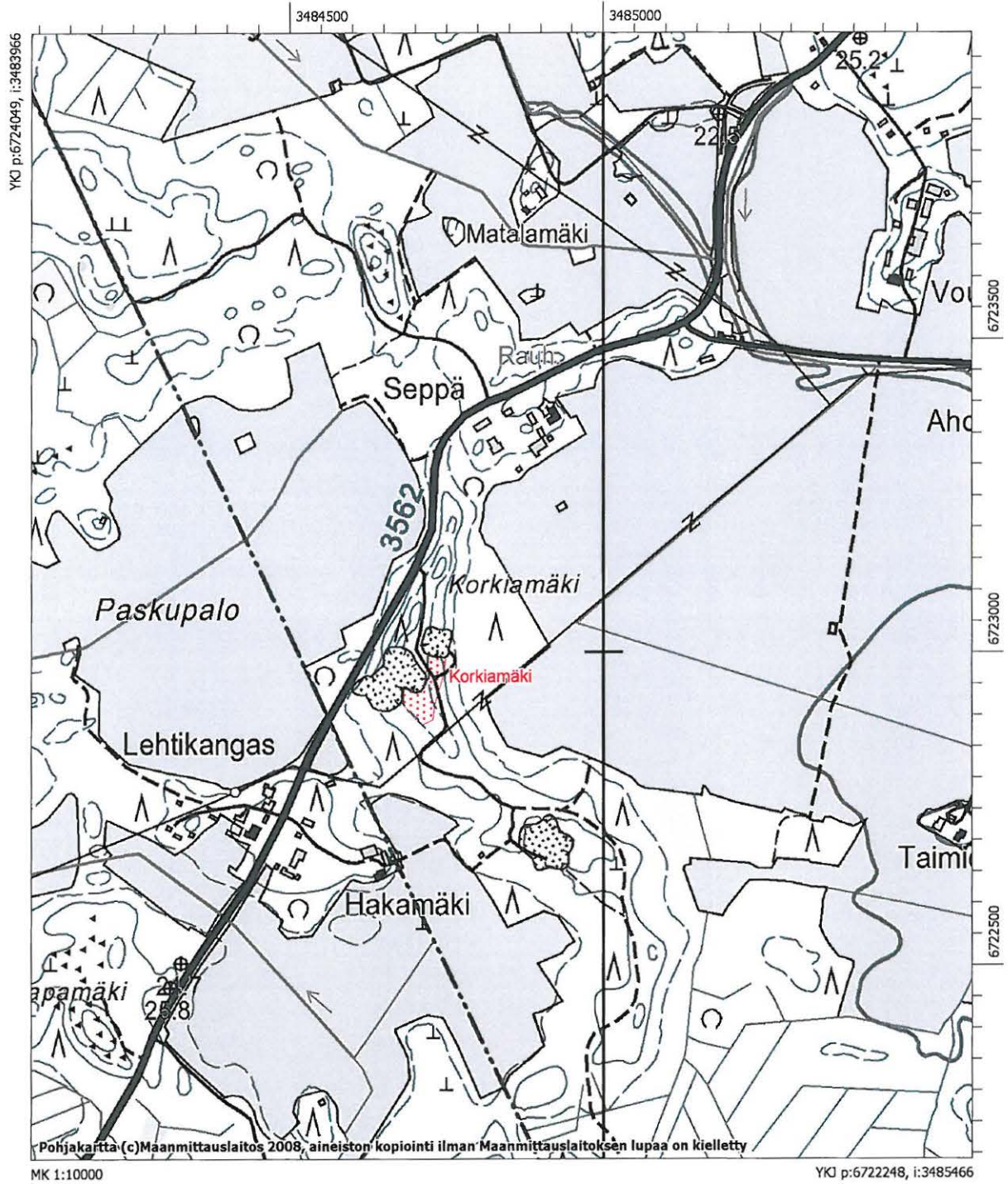
Digitaalikuivat: DG415:1

DG415:1 Anjalankoski Korkiamäki, hiekkakuopan leikkaus, josta löydettiin kvartsi-iskoksia. N-S, 4.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Korkiamäki

Pk 302408

2. Anjalankoski Hakala

<i>Mjrekino:</i>	1000013014
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6724403, <i>ikoo:</i> 3486092, <i>z:</i> 22,5-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa Ahvion kylässä, Kymijoen pohjoisrannalla, hiekkaisella perunapellolla on kivikautinen asuinpaikka. Pellon pinnasta poimittiin kampaleimapainanteista keramiikkaa, kourutaltan kappale, kvartsiesineitä, -ytimiä ja -iskoksia. Löydöt keskittyivät pellon korkeimmalle kohdalle, vanhalle rantaterassille. Muinaisjäännösalue on rajattu löytöjen levinnän perusteella.

Löydöt: KM 37533 saviastian paloja, kourutaltan kappale, kvartsiesineitä, -ytimiä ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145614:1-3

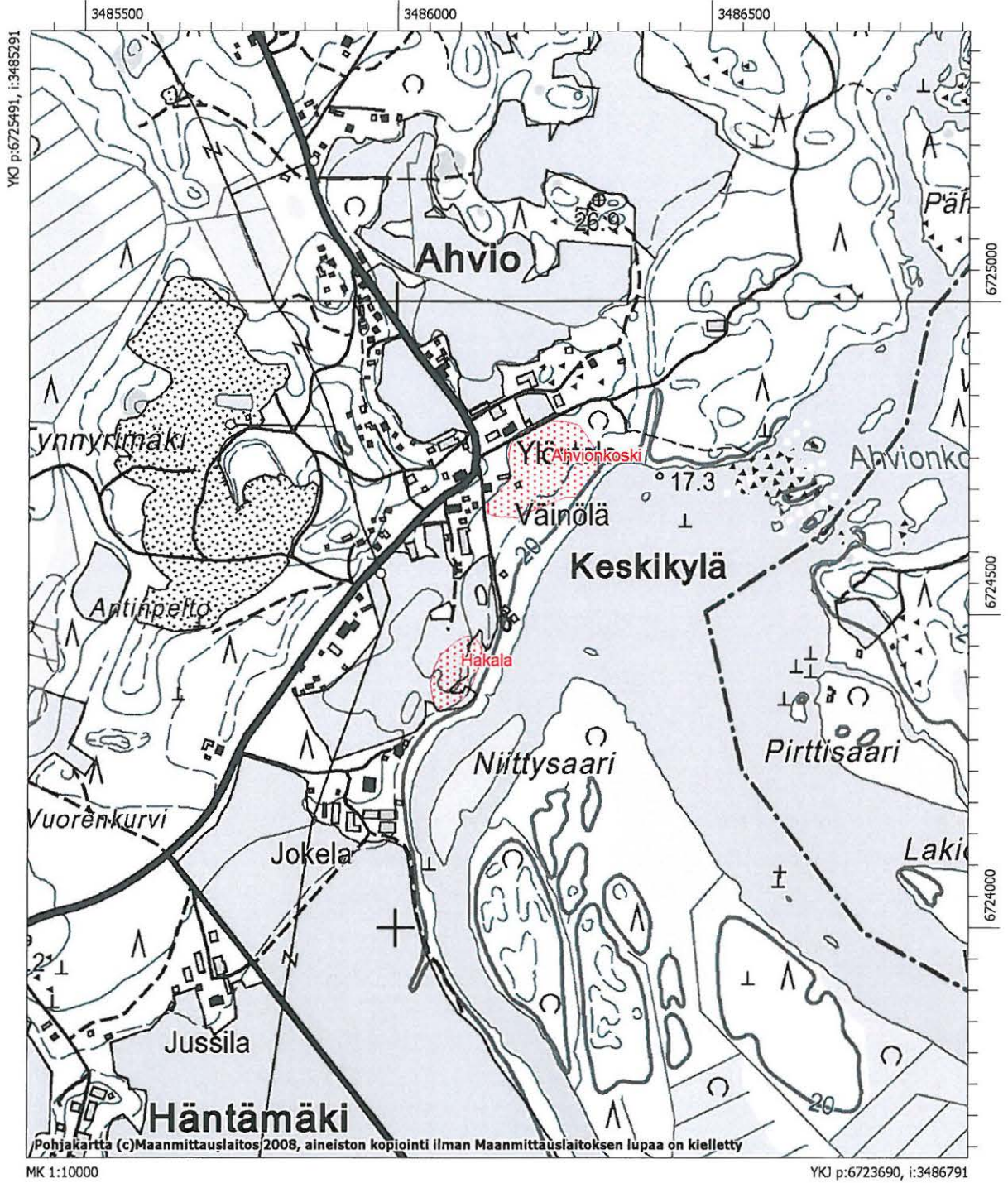
Digitaalikuva: DG416:1

DG416:1 Anjalankoski Hakala, yleiskuva. W-E, 10.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Hakala

Pk 302408

3. Anjalankoski Niementie

<i>Mjrekino:</i>	1000013015
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Ranhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6729532, <i>ikoo:</i> 3487293, <i>z:</i> 22,5-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302408

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Muhjärvestä noin 1,9 kilometriä koilliseen, Kymijoen Susikosken pohjoisrannalla on kivikautinen asuinpaikka. Paikalla on kesämökki, jonka eteläpuolella olevalle metsäalueelle on rakennettu polkua rantaan ja laiturille. Polun rakentamisen yhteydessä rantapenkereeseen tehdystä leikkauksesta löytyi saviastian pala ja kvartsi-iskos. Leikkauksessa oli havaittavissa myös noin 10–15 cm paksu punertava, tummanruskea kulttuurikerros podsolimaannoksen ja mahdollisen tulvakerroksen alla.

Muinaisjäännösalue on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella. Alueelle tehdyistä koepistoista ei tehty löytöjä eikä havaittu selkeää kulttuurikerrosta. Kohteesta noin 200 metriä länteen, samalla rantaterassilla, on Penttilän kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37534 saviastian pala ja kvartsi-iskos.

Mustavalkonegatiivit: F145618:1-3

Digitaalikuivat: DG417:1-3

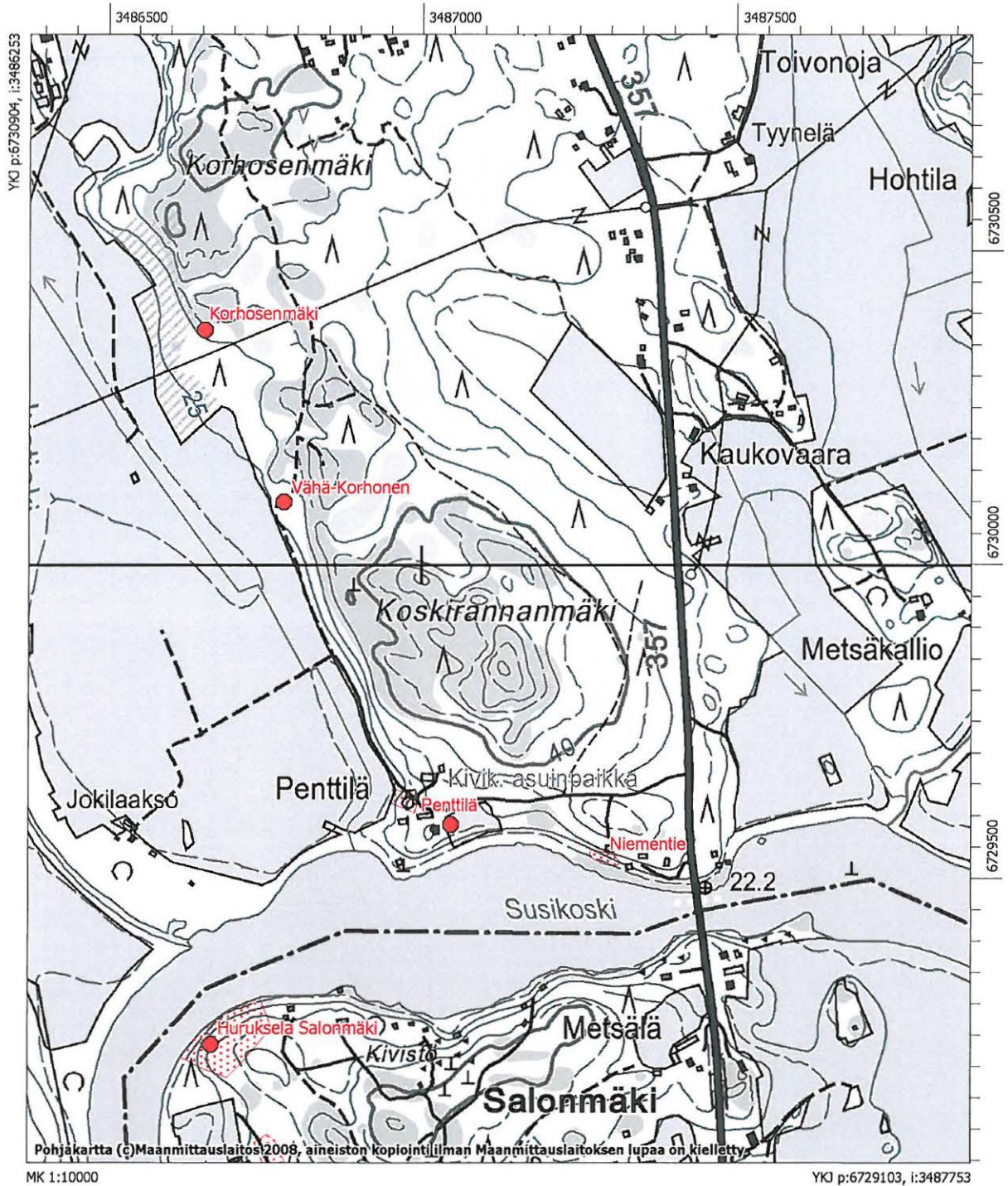
DG417:1 Anjalankoski Niementie, yleiskuva. W-E, 11.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG417:3 Anjalankoski Niementie, kulttuurikerros rantaterassin leikkauksessa. S-N, 11.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Niementie

Pk 302408

4. Anjalankoski Kansakoulu

<i>Mjrekino:</i>	1000013016
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6733005, <i>ikoo:</i> 3483280, <i>z:</i> 30-32,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken länsiosassa aiemmin irtolöytöpaikkana tunnetun reikänuijan löytöpaikan länsipuolella on kivikautinen asuinpaikka. Hiekka- ja hiekkamoreenimuodostuma on suurelta osin hiekanoton rikkoma. Muodostuman pohjoisosaan kaivetun hiekkakuopan profiileista löytyi kvartsi-iskoksia ja mahdollinen alkeellisen kirveen katkelma. Asuinpaikka-alueita voi olla säilyneenä pienialaisesti hiekkakuopan eteläpuolella sekä sen itäpuolella olevalla peltoterassilla. Pelto oli inventointihetkellä sängellä, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. Asuinpaikka saattaa löytökorkeuden ja löytöaineiston perusteella olla mesoliittinen.

Löydöt: KM 37536 kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145619:1-2

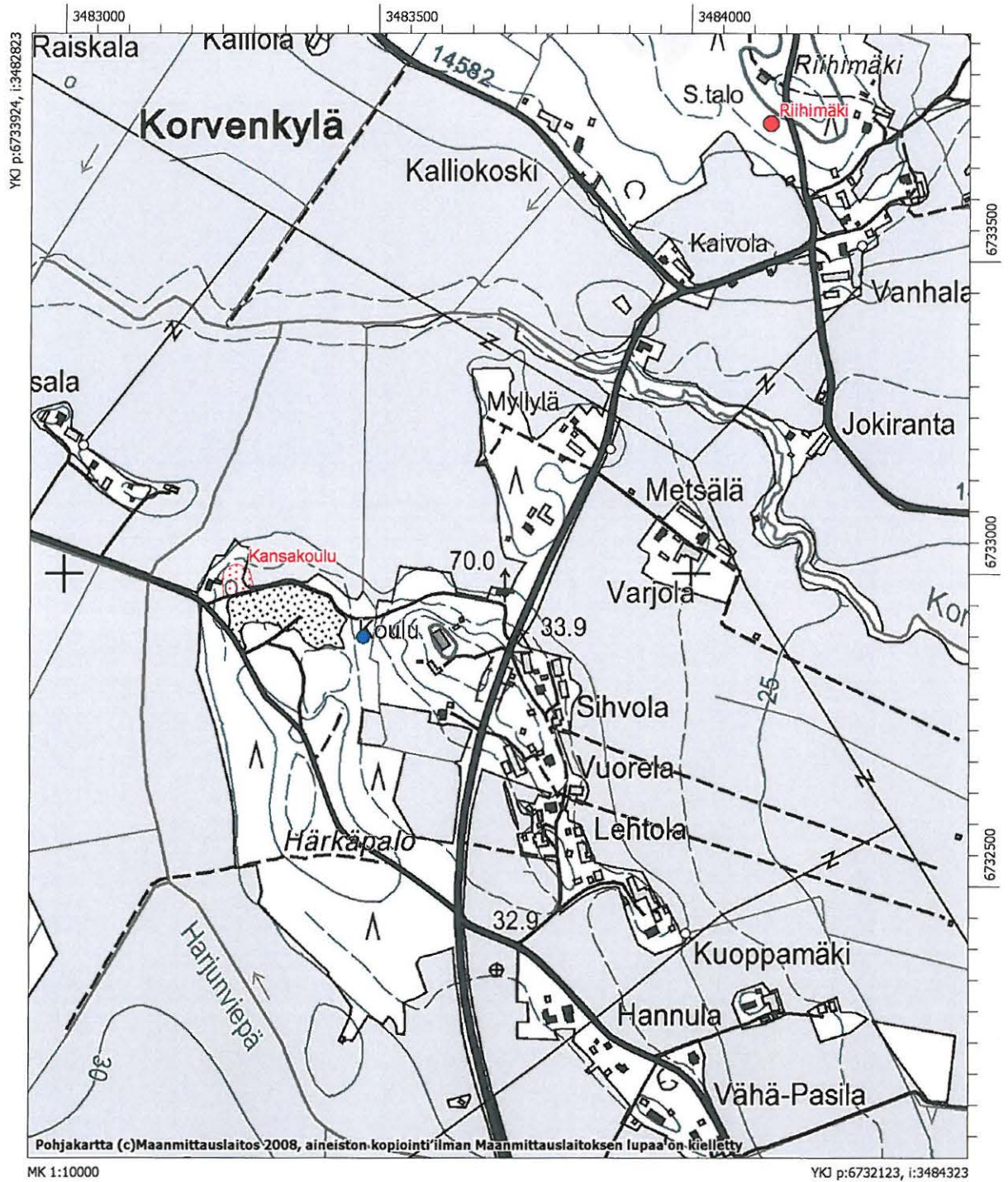
Digitaalikuvat: DG418:1

DG418:1 Anjalankoski Kansakoulu, yleiskuva. S-N, 18.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Kansakoulu

Pk 302409

5. Anjalankoski Harmaakallio

<i>Mjrekino:</i>	1000013017
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raudoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6731358, <i>ikoo:</i> 3485889, <i>z:</i> 25-35 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	3024 09

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Junkkarinjärven eteläpuolella sijaitsevan länsi-itä -suuntaisen hiekkamuodostuman itäpäässä, pohjoiseen kohti Junkkarinjärveä laskevassa rinteessä on kivikautinen asuinpaikka tai useita eri-ikäisiä asuinpaikkavyöhykkeitä. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kivilaji-iskoksia, kvartsiytimiä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Asuinpaikka-alue on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella; löytökeskittymien korkeudet vaihtelevat 25–35 m mpy..

Kohteesta noin 200 metriä etelään, saman muodostuman etelärinteessä, sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty Iso-Korhosen kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37537 kivilaji-iskoksia, kvartsiytimiä ja -iskoksia ja palanutta luuta.

Mustavalkonegatiivit: F145621:1-4

Digitaalikuvat: DG419:1-2

DG419:1 Anjalankoski Harmaakallio, yleiskuva. N-S, 22.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

DG419:2 Anjalankoski Harmaakallio, mökin piha-alueelta löytyi kvartsi-iskoksia. S-N, 22.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

6. Anjalankoski Iso-Korhonen

<i>Mjrekino:</i>	1000013018
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>p/ko:</i> 6731166, <i>i/ko:</i> 3485910 <i>z:</i> 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	3024 09

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Junkkarinjärven eteläpuolella sijaitsevan länsi-itä -suuntaisen hiekkamuodostuman itäpäässä on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsiydin ja -iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin 200 metriä pohjoiseen, saman muodostuman pohjoisrinteessä, sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty Harmaakallion kivikautinen asuinpaikka.

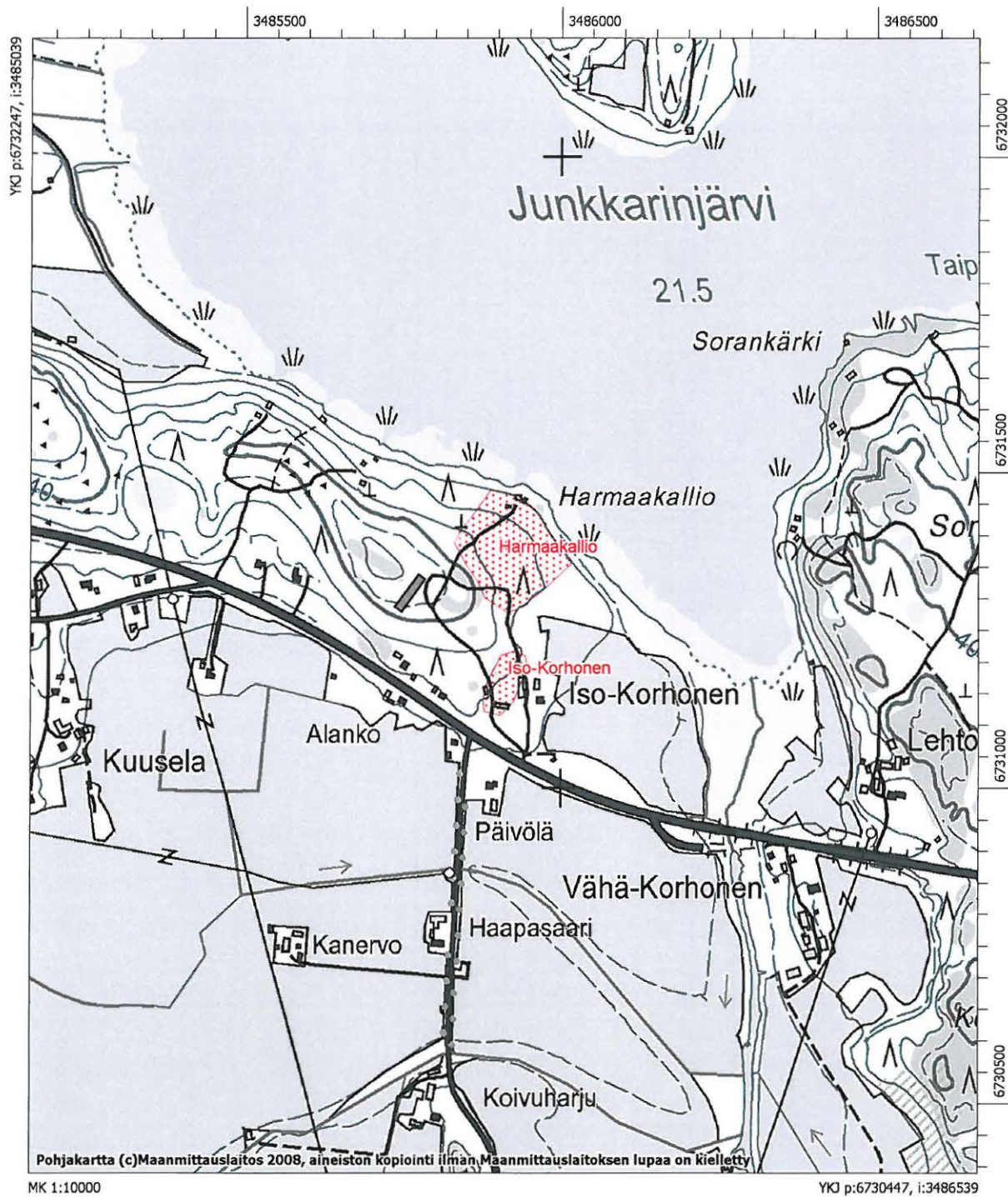
Löydöt: KM 37538 kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

Anjalankoski Harmaakallio ja Iso-Korhonen

Pk 302409

7. Anjalankoski Niemi

<i>Mjrekino:</i>	1000013019
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>p</i> ko: 6736690, <i>i</i> ko: 3498639 \approx 25-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, kuivatun Suurijärven eteläpuolella, etelään ja kaakkoon viettävällä savisella peltoterassilla on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsiesine, -ytimiä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin 500 metriä lounaaseen sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty Mäkelän kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37539 kvartsiesine, -ydin ja -iskoksia ja palanutta luuta.

Mustavalkonegatiivit: F145637:1-2; F145639:1

Digitaalikuivat: DG420:1; DG421:2

DG420:1 Anjalankoski Niemi, yleiskuva. SE-NW, 22.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

8. Anjalankoski Mäkelä

<i>Mjrekino:</i>	1000013020
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>p</i> ko: 6736374, <i>i</i> ko: 3498253, \approx 25-27,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, kuivatun Suurijärven eteläpuolella, etelään ja kaakkoon viettävällä savisella peltoterassilla on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu pii-iskos sekä kvartsiydin ja -iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin 500 metriä koilliseen sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty Niemen kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37540 pii-iskos, kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145638:1; F145639:1

Digitaalikuivat: DG421:1-2

DG421:1 Anjalankoski Mäkelä, yleiskuva. SE-NW, 22.10.2008 J. Enquist, MV/AO.

DG421:2 Anjalankoski Mäkelä ja Niemi, yleiskuva. SE-NW, 22.10.2008 J. Enquist, MV/AO.

9. Anjalankoski Niittyrinta

Mjrekino: 1000013021

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: asuinpaikat

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Raudoitusluokka: 2

Yhtenäiskoordinaatit: *pko:* 6736216, *ikoo:* 3499244, *z:* 25-27,5 m mpy

Peruskartta: 302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoesta noin 400 metriä länteen, kuivatun Suurijärven eteläpuolella, länteen viettävällä savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsiikaavin sekä pii- ja kvartsi-iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin 300 metriä lounaaseen, saman peltokumpareen länsiosassa, sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty Alapotin kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37541 pii-iskos, kvartsiikaavin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

10. Anjalankoski Alapotti

Mjrekino: 1000013022

Ajoitus: kivikautinen

Tyyppi: asuinpaikat

Laji: kiinteä muinaisjäännos

Rauhoitusluokka: 2

Yhtenäiskoordinaatit: *pkoo:* 6735973, *ikoo:* 3499042, *z:* 25-30 m mpy

Peruskartta: 302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoesta noin 400 metriä länteen, kuivatun Suurijärven eteläpuolella, länteen viettävällä savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kiviesineen kappale sekä pii- ja kvartsi-iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin 300 metriä kaakkoon, saman peltokumpareen itäosassa, sijaitsee niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetty NüTTYrannan kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37542 kiviesineen kappale, pii-iskos, kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145640:1-3

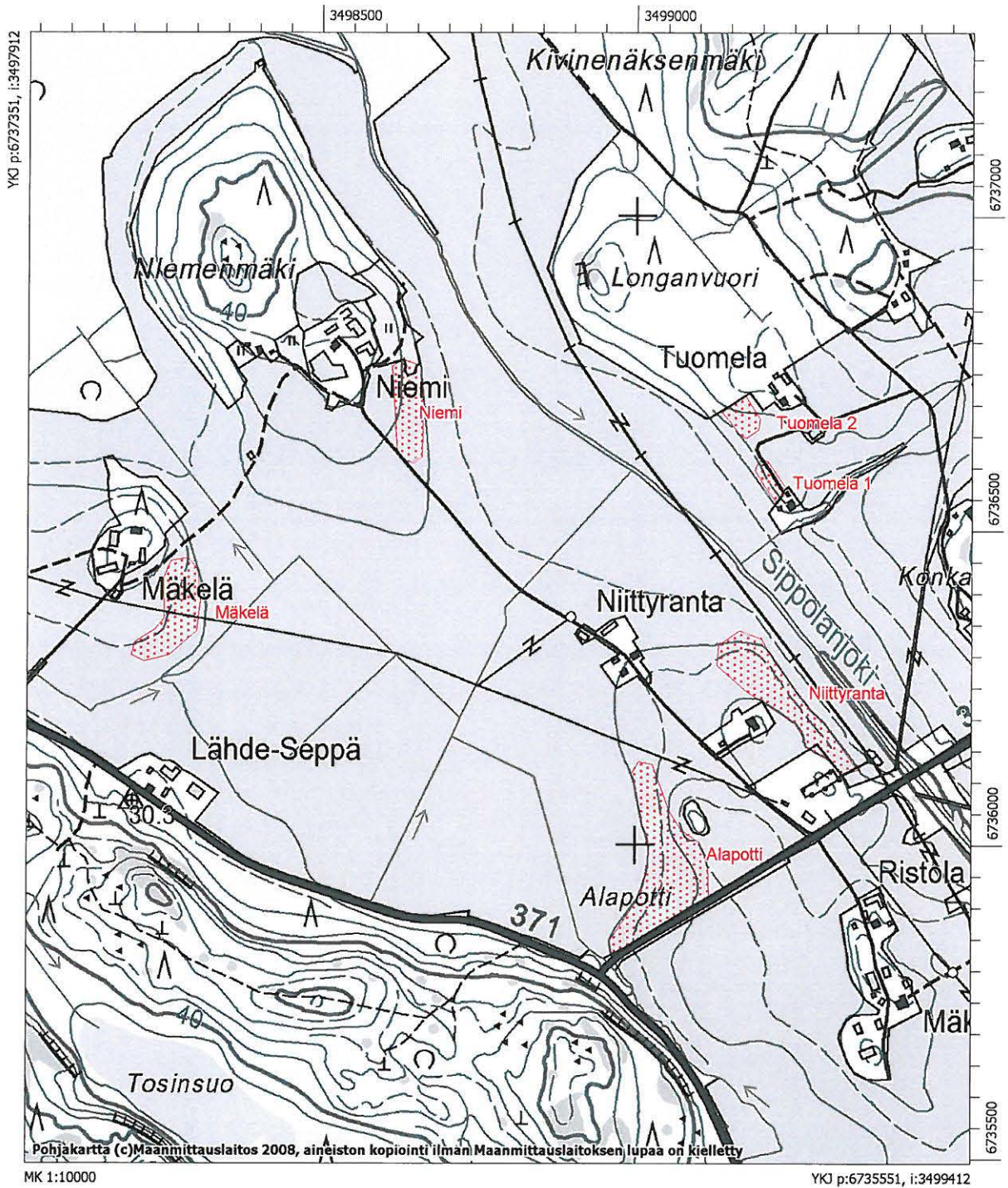
Digitaalikuvat: DG422:1

DG422:1 Anjalankoski Alapotti, yleiskuva. SW-NE, 23.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Niemi, Mäkelä, Niittyrinta, Alapotti ja Tuomela 2

Pk 302412

11. Anjalankoski Rantaharju

<i>Mjrekino:</i>	1000013023
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Ranhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6736960, <i>ikoo:</i> 3497499, <i>z:</i> 25-27,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, kuivatun Suurijärven lounaisrannan itään viettävällä savisella peltoterassilla on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu hioimen kappale, pii-iskos sekä kvartsiytimiä ja -iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Kohteesta noin kilometrin kaakkoon, Suurijärven eteläpuolella sijaitsevat niin ikään vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä löydetyt Niemen ja Mäkelän asuinpaikat.

Löydöt: KM 37543 hioimen kappale, pii-iskos, kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145641:1

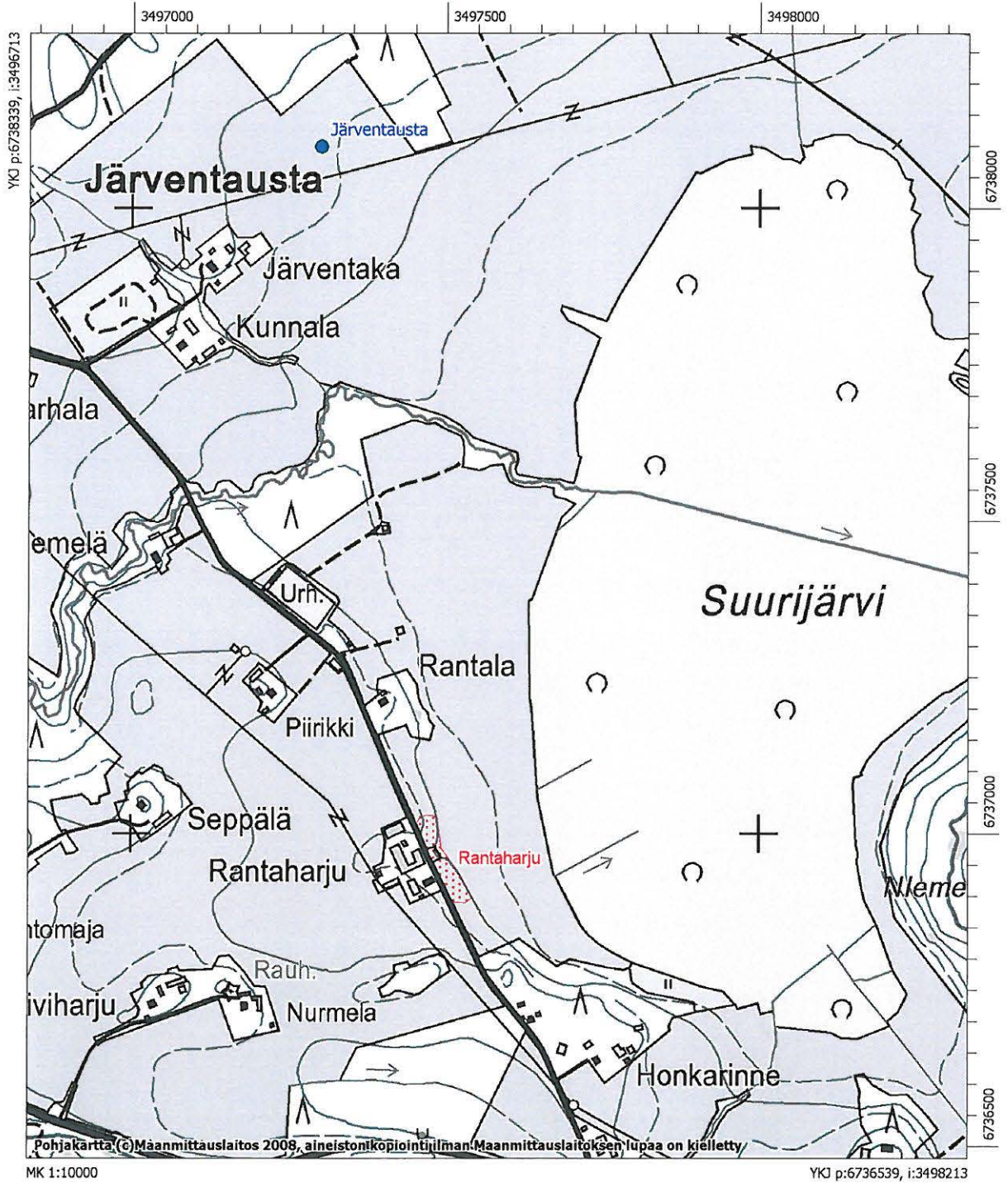
Digitaalikuvat: DG424:1

DG424:1 Anjalankoski Rantaharju, yleiskuva. SE-NW, 23.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Rantaharju

Pk 302412

12. Anjalankoski Tuomela 2

<i>Mjrekino:</i>	1000013024
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6736681, <i>ikoo:</i> 3499169, <i>z:</i> 27,5-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302412

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoen itärannan savisella peltorinteellä on kivikautinen asuinpaikka. Inventointilöytöinä paikalta on talletettu kvartsiytimiä ja -iskoksia. Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella.

Samalla pellolla noin 130 metriä kohteesta kaakkoon, hieman alempana sijaitsee aiemmin tunnettu Tuomela 1:n kivikautinen asuinpaikka, joka rajattiin vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä kvartsien levinnän perusteella. Alueelta on irtolöytöinä saatu kaksi kivikirvestä, reikäkivi ja painokivi. Joen vastakkaisella rannalla noin 260 metriä kohteesta etelään sijaitsee NüTTYrannan kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37544 kvartsiytimiä ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145630:1

Digitaalikuvat: DG413:1

Ks. karttaote s. 82.

13. Anjalankoski Ylä-Ukkola

<i>Mjrekino:</i>	1000013025
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6734219, <i>ikoo:</i> 3500250, <i>z:</i> 27,5-30 m mpy <i>pkoo:</i> 6733994, <i>ikoo:</i> 3500273, <i>z:</i> 27,5-30 m mpy (kahden erillisen löytökeskittymän laskennalliset keskikoordinaatit)
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa Liikkalassa, Sippolanjoen länsirannalla, Ukkolanmäki –nimisen kalliikohouman kaakkoispuolella on kivikautinen asuinpaikka. Itään kohti jokea viettävältä savipelloilta talletettiin inventointilöytöinä kvartsiydin ja -iskoksia. Löydöt olivat keskittyneet kahdeksi erilliseksi alueeksi peltoterassin reunalle.

Asuinpaikka on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella kahdeksi muinaisjäännösalueeksi. Kohteesta noin 900 metriä koilliseen ja etelään sijaitsevat Puhakan ja Vakkarin kivikautiset asuinpaikat.

Löydöt: KM 37545 kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145642:1-2

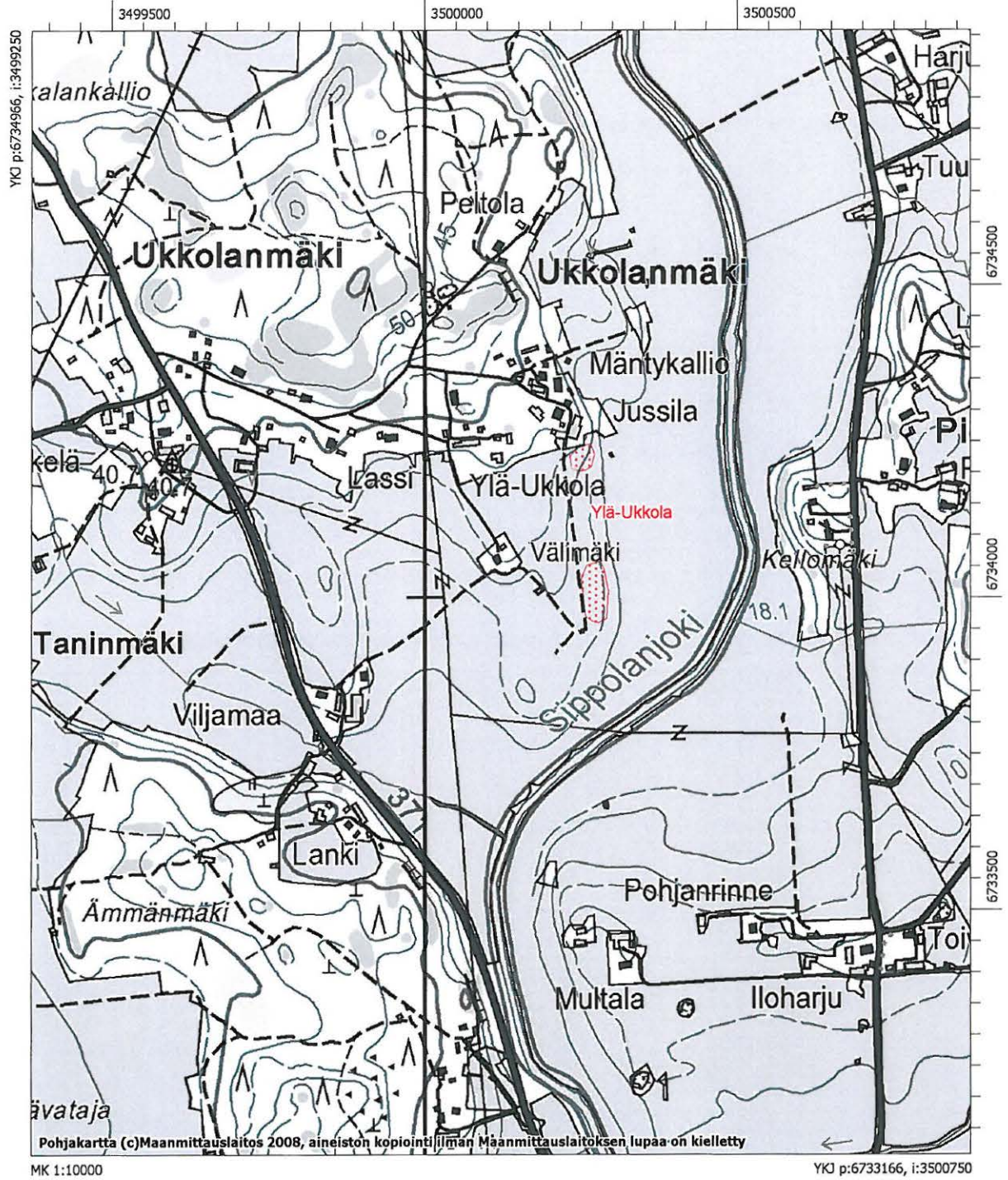
Digitaalikuvat: DG425:1

DG425:1 Anjalankoski Ylä-Ukkola, yleiskuva. N-S, 29.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Ylä-Ukkola

Pk 304203

14. Anjalankoski Agrimarket

<i>Mjrekino:</i>	1000013026
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6732002, <i>ikoo:</i> 3500539, <i>z:</i> 22,5-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa Liikkalassa, Sippolanjoen itärannalla on kivikautinen asuinpaikka. Länteen kohti jokea viettävältä savipelloilta talletettiin inventointilöytöinä kvartsiydin ja -iskoksia.

Muinaisjäännösalue on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella. Kohteesta noin 100 metriä luoteeseen notkelman erottamalla peltokumpareella sijaitsee Heikkilän runsaslöytöinen kivikautinen asuinpaikka ja Kymijoen vastakkaisella rannalla sijaitsee Yrjölän kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37546 kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145643:1-3

Digitaalikuvat: DG426:1

DG426:1 Anjalankoski Agrimarket, yleiskuva. E-W, 29.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

15. Anjalankoski Heikkilä

<i>Mjrekino:</i>	1000013027
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6732091, <i>ikoo:</i> 3500434, <i>z:</i> 22,5-27,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa Liikkalassa, Sippolanjoen itärannalla on kivikautinen asuinpaikka. Itään ja etelään viettävä hiekkainen peltorinne sijaitsee Kymijoen osassa olevan koskipaikan itäpuolella, pitkänomaisen hiekkamuodostuman eteläpäässä. Joki on jossakin vaiheessa kulkenut myös muodostuman itäpuolelta. Inventointilöytöinä paikalta talletettiin erittäin runsaasti kiviesineen kappaleita, kivilaji-iskoksia, kvartsikaapimia, -ytimiä ja -iskoksia ja palanutta luuta. Löytökeskittymät erottuvat pellossa hiekkaisina kohtina. Kyntökerroksen alla on saattanut säilyä myös ehjää kulttuurikerrosta.

Muinisjäännösalue on rajattu löytöjen perusteella, mutta on varsin mahdollista että asuinpaikka on jatkunut myös inventoinnissa rajatulta alueelta pohjoiseen. Tämä alue on nykyisin osin rakennettu ja laitumena. Kohteesta noin 100 metriä kaakkoon, notkelman erottamalla peltoterassilla sijaitsee Agrimarketin ja Kymijoen vastakkaisella rannalla Yrjölän kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37547 kiviesineen kappaleita, kivilaji-iskoksia, kvartsikaapimia, -ytimiä ja -iskoksia ja palanutta luuta.

Mustavalkonegatiivit: F145644:1

Digitaalikuva: DG427:1

DG427:1 Anjalankoski Heikkilä, yleiskuva. SE-NW, 29.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

16. Anjalankoski Yrjölä

<i>Mjrekino:</i>	1000013028
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinajäännös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>p</i> ko: 6731985, <i>i</i> ko: 3500291, <i>z</i> : 25-27,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa Liikkalassa, Sippolanjoen länsirannalla on kivikautinen asuinpaikka. Itään kohti jokea ja joessa olevaa koskea viettävältä savipelloilta talletettiin inventointilöytöinä kiviesineen kappale, pui- ja kvartsi-iskoksia sekä palanutta luuta. Pellon pinnassa havaittiin samassa yhteydessä myös historiallisen ajan löytömaterialiaa: liitupiipun katkelmia ja punasavikeramiikkaa.

Muinisjäännösalue on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella. Kohteesta itään, Kymijoen vastakkaisella rannalla sijaitsevat Heikkilän ja Agrimarketin kivikautiset asuinpaikat.

Löydöt: KM 37548 kiviesineen kappale, pii-iskos, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

Mustavalkonegatiivit: F145645:1

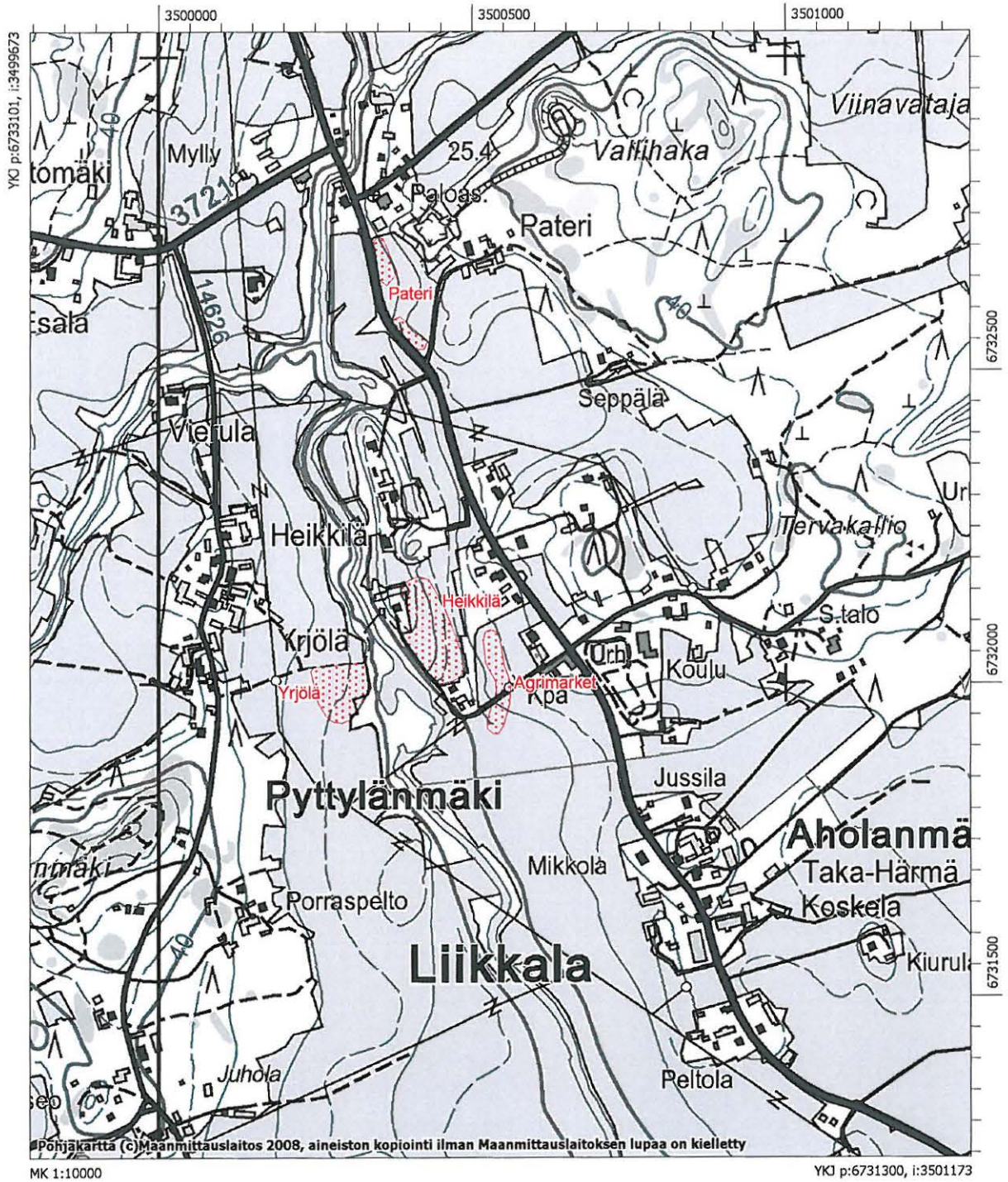
Digitaalikuvat: DG428:1

DG428:1 Anjalankoski Yrjölä, yleiskuva. S-N, 30.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Agrimarket, Heikkilä ja Yrjölä

Pk 304203

17. Elimäki Kumisevanmäki

<i>Mjrekino:</i>	1000013011
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Raahoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6724288, <i>ikoo:</i> 3474293, <i>z:</i> 25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304205

Kuvaus: Elimäen eteläosassa kulkevan Korkiaharjun pohjoispäässä, Kumisevanmäen ja Ruskiasuon välissä on kivikautinen asuinpaikka. Kumisevanmäkeä sen luoteislaidalla kiertävän maantien leikkauksesta löytyi kvartsiydin ja -iskoksia. Maaperä paikalla on hienoa hiekka ja hietaa, kohti pohjoista laskeva metsärinne kasvaa koivua ja mäntyä.

Muinaisjäänösalue on rajattu löytöjen sekä topografian perusteella. Kohteesta noin 220 metriä luoteeseen, Ruskiasuon toisella laidalla sijaitsee Ruskiasuon kampakeraamisen ajan asuinpaikka.

Löydöt: KM 37528 kvartsiydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145625:1-2

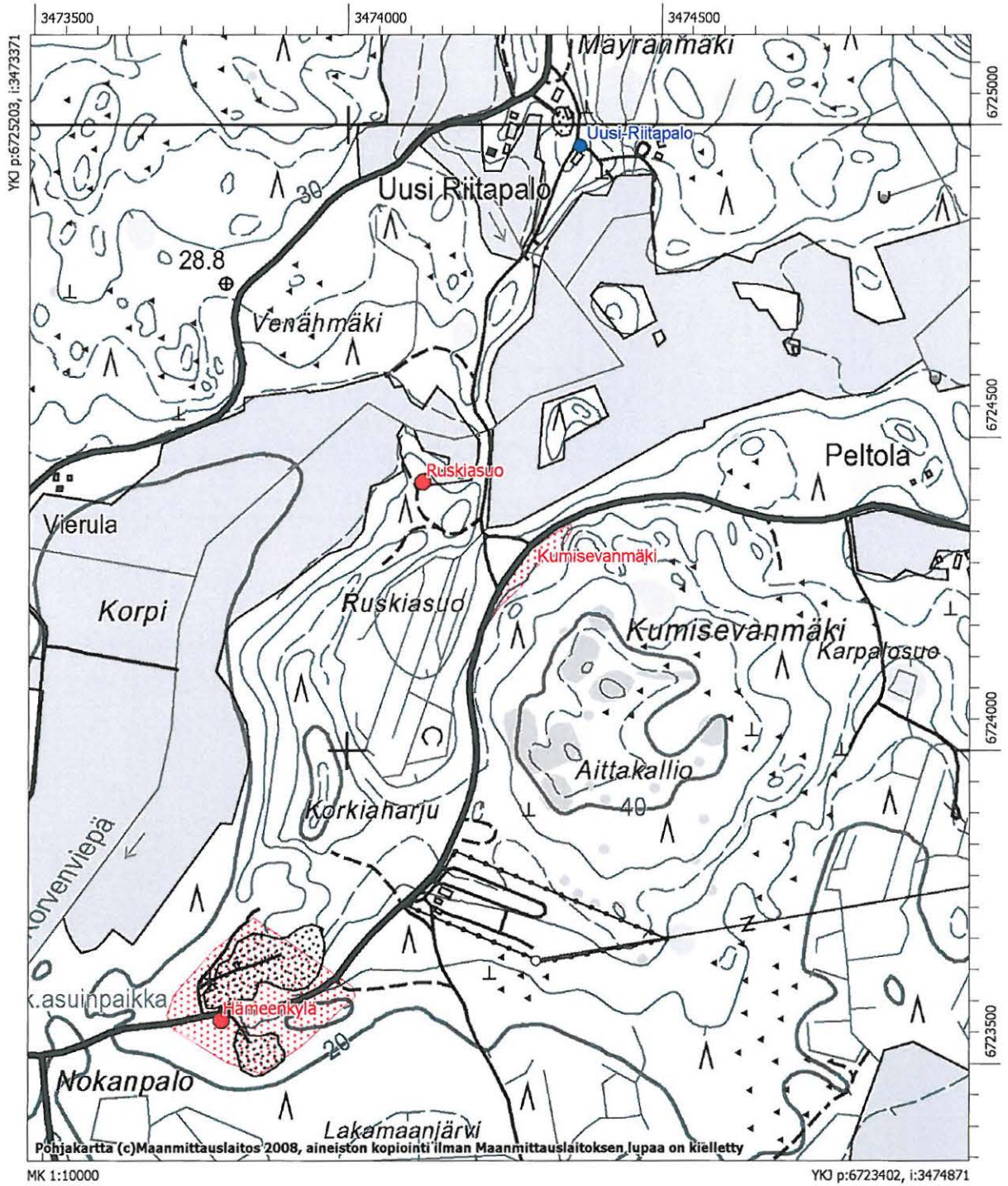
Digitaalikuvat: DG458:1

DG459:1 Elimäki Kumisevanmäki, yleiskuva. SW-NE, 30.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Elimäki Kumisevanmäki ja Uusi-Riitapalo

Pk 304205

18. Elimäki Harjunmäki

<i>Mjrekäino:</i>	1000013012
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäänös
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6725889, <i>ikoo:</i> 3474718, <i>z:</i> 25-37,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304205

Kuvaus: Elimäen eteläosassa kulkevan, koillinen-kaakko -suuntaisen harjujakson pohjoispäässä, Harjunmäen itärinteessä on kivikautinen asuinpaikka. Rinnettä leikkaavalta metsäautotieltä noin 150 metrin matkalta löytyi kivilaji-iskoksia, kvartsiesine, -kaapimia, -ydin ja -iskoksia. Löydöt keskittyivät 25 m ja 30 m mpy oleville terasseille. Muinaisjäänösalue on rajattu löytöjen perusteella, mutta asuinpaikka saattaa topografian perusteella jatkua erityisesti etelän suunnassa melko laajalle alueelle. Metsäautotien eteläpuolella havaittiin 30 m mpy olevan terrassin suuntaisesti rivissä kolme halkaisijaltaan noin 1,5–2 metriä olevaa pyöreähköä, vallitonta painannetta. Rakenteet eivät suhteellisen jyrkkyyden perusteella ole kuitenkaan esihistoriallisia.

Kohteesta noin 1,5 kilometriä lounaaseen sijaitsee Ruskiasuon kampakeraamisen ajan asuinpaikka.

Löydöt: KM 37529 kivilaji-iskoksia, kvartsiesine, -kaapimia, -ydin ja -iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145627:1

Digitaalikuva: DG460:1-2

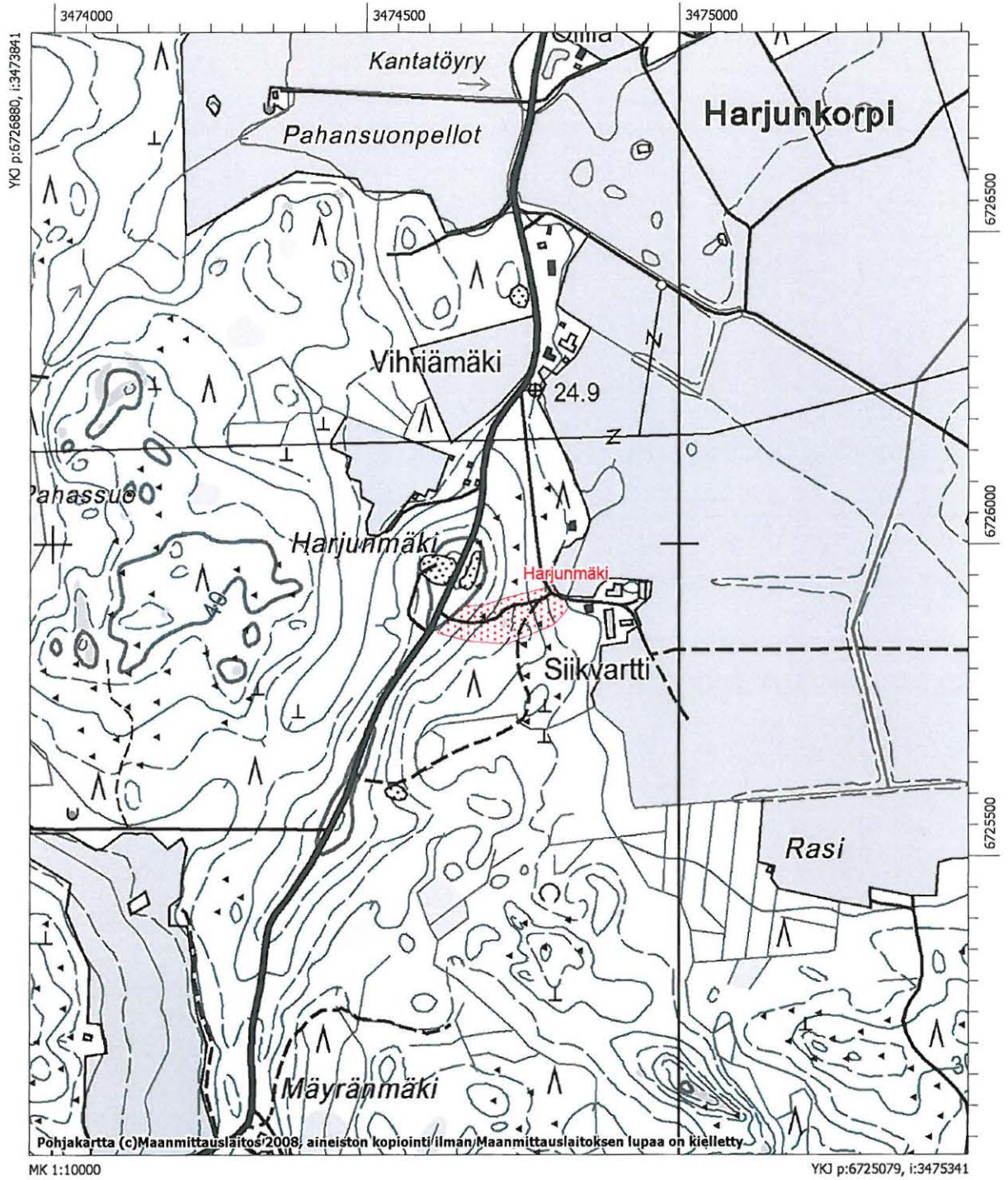
DG460:1 Elimäki Harjunmäki, yleiskuva. E-W, 2.10.2008 J. Enquist, MV/AO.

DG460:2 Elimäki Harjunmäki, yleiskuva. W-E, 2.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Elimäki Harjunmäki

Pk 304205

5.2. Löytöpaikat

1. Anjalankoski Kirkkokallionpelto

<i>Mjrekino:</i>	1000013100
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Rauhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6731513, <i>ikoo:</i> 3489705 <i>z:</i> 27,5-30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302409

Kuvaus: Anjalankosken eteläosassa, Kymijoen Anjalanlahden länsirannalla, itään viettävässä savisessa peltorinteessä on kvartsi-iskosten löytöpaikka. Kohde sijaitsee noin 800 metriä lounaaseen Ankkapurhan kivikautisesta asuinpaikasta. On mahdollista, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37535 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

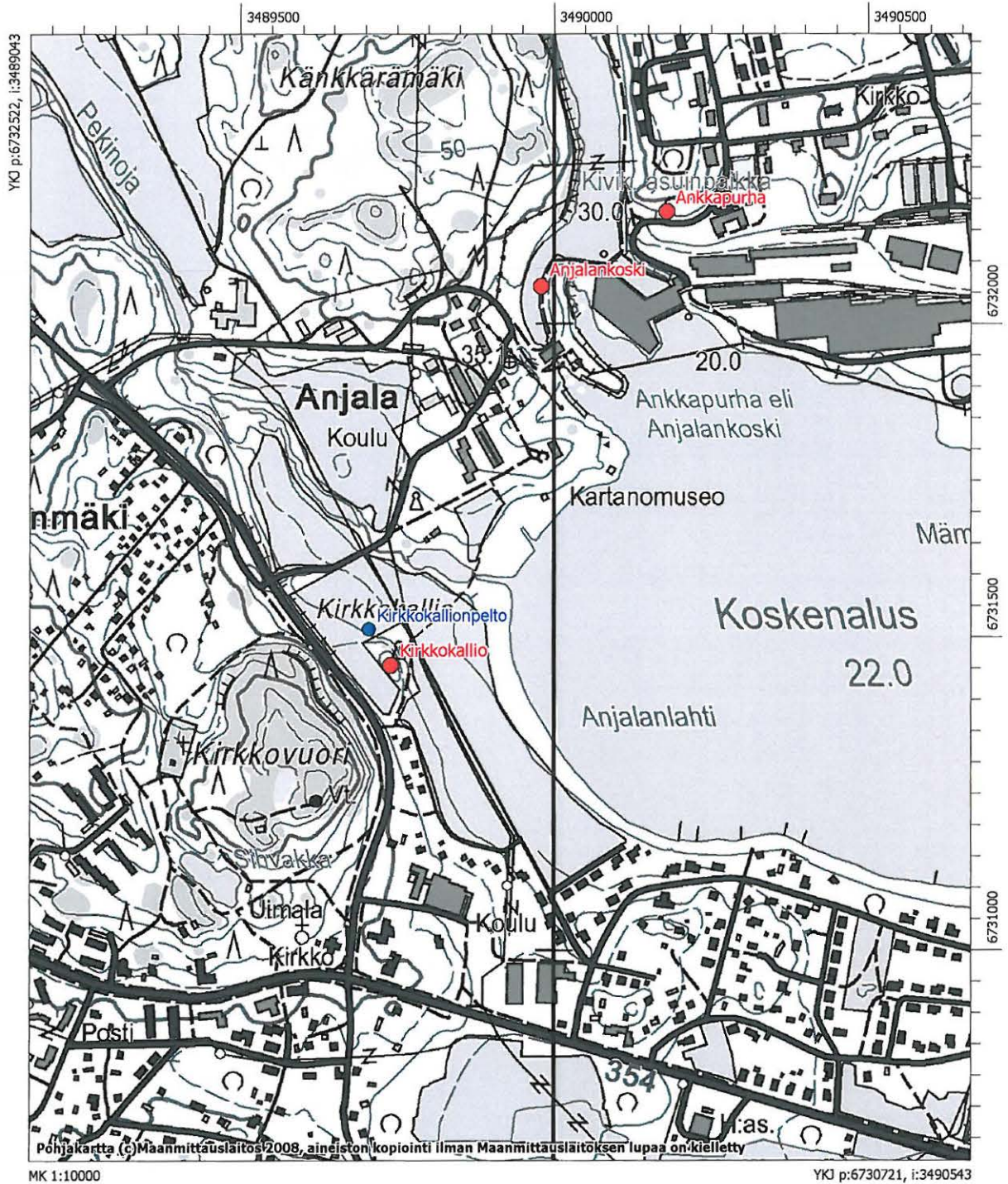
Digitaalikuvat: DG429:1.

DG429:1 Anjalankoski Kirkkokallionpelto, yleiskuva. W-E, 22.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Kirkkokallionpelto

Pk 302409

MK 1:10000

YKJ p:6730721, i:3490543

2. Anjalankoski Ristola

<i>Mjrekino:</i>	1000013101
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Rauhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6730702, <i>ikoo:</i> 3500713, <i>z:</i> 22,5-25 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	304203

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Sippolanjoesta noin 250 metriä lounaaseen, itään viettävässä savisessa peltorinteessä on kvartsi-iskosten löytöpaikka. Kohde sijaitsee noin 750 metriä etelään Peltolan kivikautisesta asuinpaikasta. On mahdollista, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37549 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145646:1

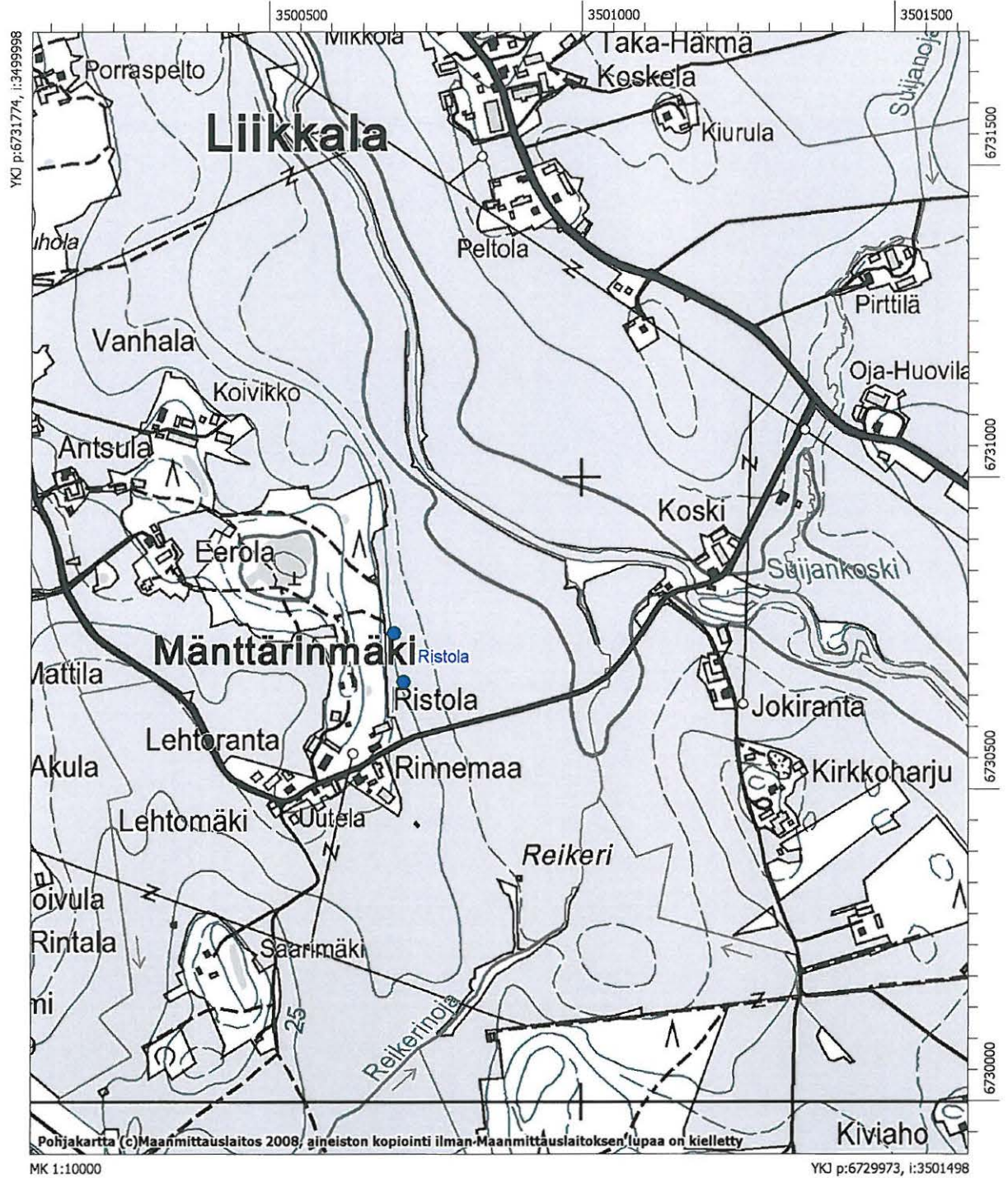
Digitaalikuvat: DG430:1

DG430:1 Anjalankoski Ristola, yleiskuva. S-N, 30.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Anjalankoski Ristola

Pk 304203

3. Anjalankoski Haapala

<i>Mjrekino:</i>	1000013102
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Ranhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6741807, <i>ikoo:</i> 3510472, <i>z:</i> 57,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	313104

Kuvaus: Anjalankosken kaakkoisosassa, Haapajärven pohjoisrannalla, etelään kohti järveä viettävän peltorinteeseen ja päällystämättömän maantien leikkauksessa on kvartsi-iskosten löytöpaikka. Pelto oli inventointihetkellä sängellä, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. On mahdollista, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

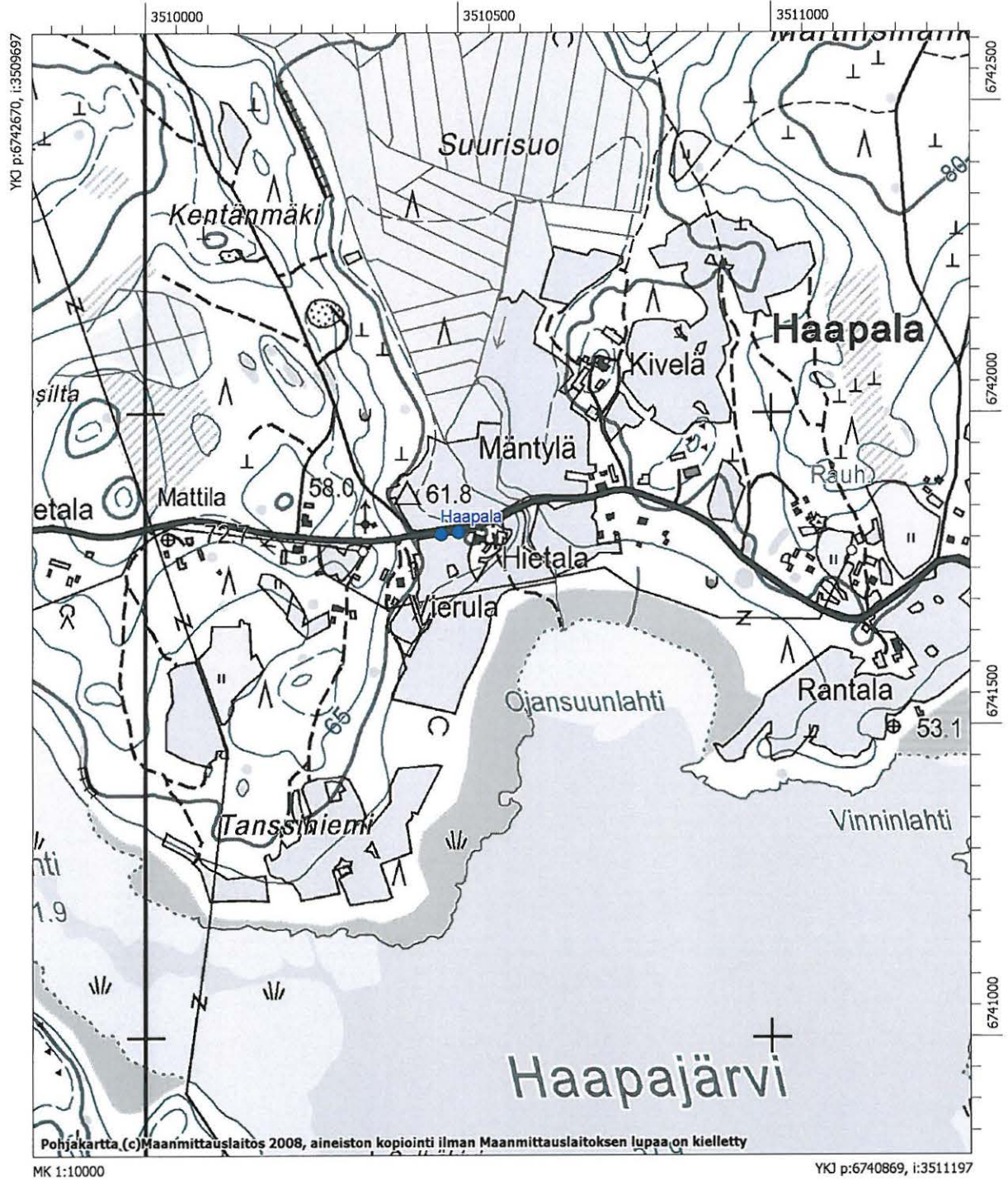
Löydöt: KM 37550 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

Anjalankoski Haapala

Pk 313104

4. Anjalankoski Kaupinmäki

<i>Mjrekäino:</i>	754010026 (röykkiökohde)
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6751780 <i>ikoo:</i> 3502988 \approx 70 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	313102

Kuvaus: Anjalankosken koillisosassa, Karhunsuon pohjoispuolella, Kaupinmäki –nimisen kalliokohouman länsirinteen alaosassa on kolme kiviröykkiötä, joiden esihistoriallisuus on epävarmaa. Vuoden 2008 inventoinnissa tehdyn röykkiöiden tarkastuksen yhteydessä Kaupinmäkeä kiertävältä hiekkatieltä, noin 50 metriä röykkiöistä kaakkoon löytyi kvartsi-iskoksia. Tielle on maanomistajan mukaan tuotu hiekkaa useita kymmeniä vuosia aikaisemmin.

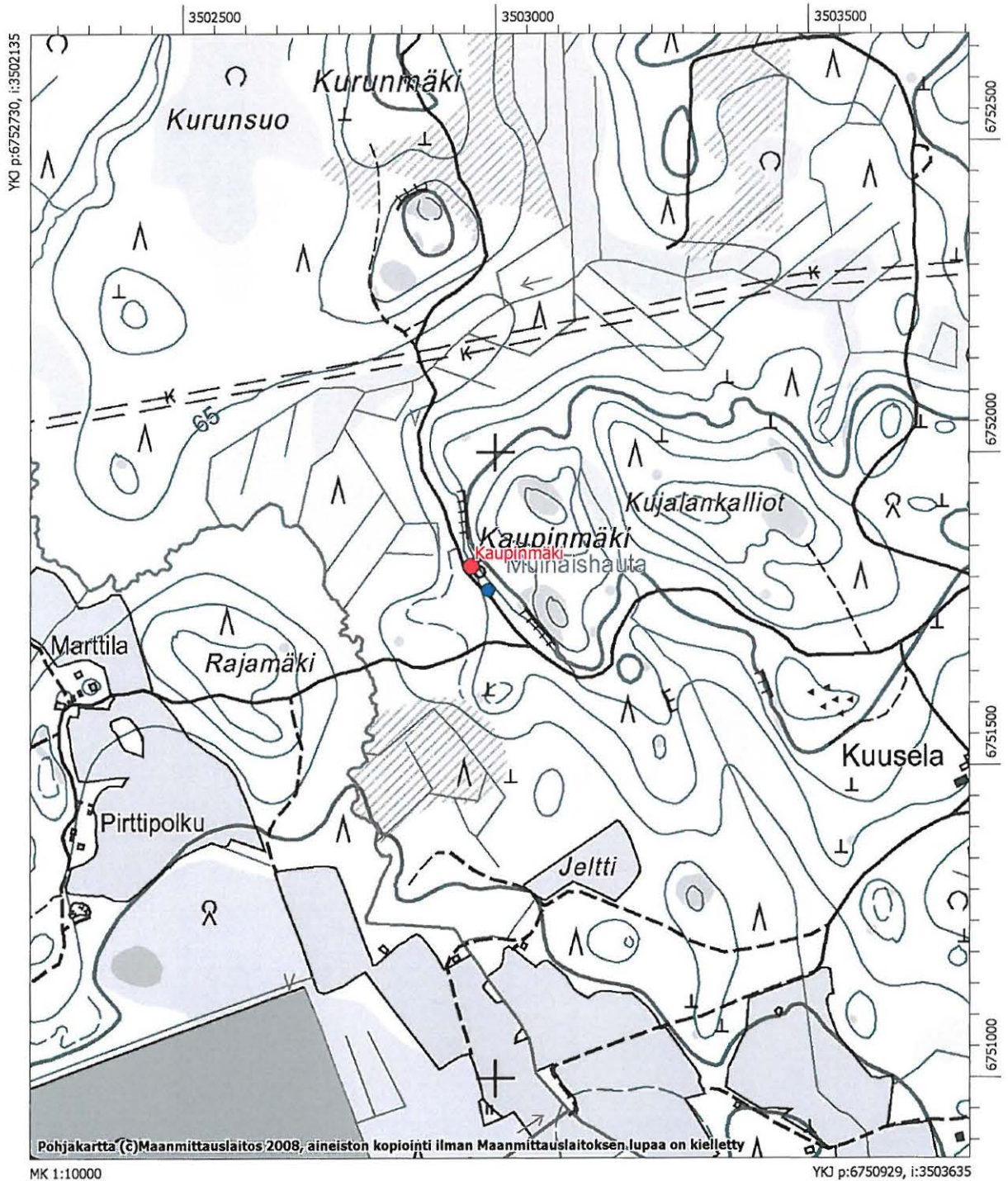
Löydöt: KM 37531 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: -

Anjalankoski Kaupinmäki

Pk 313102

5. Elimäki Kauppakuja 4

<i>Mjrekino:</i>	1000013096
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Rauhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6734785, <i>ikoo:</i> 3470241, <i>z:</i> 40 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	3024 06

Kuvaus: Elimäen kuntakeskuksessa sijaitsevan omakotitalon takapihalta, pohjoiseen kohti kuivattua Elimäenjärveä viettävässä rinteessä olevasta perunapellosta löytyi kvartsiydin ja –iskos. Pelto oli pienialainen, eikä piha-aluetta kockuopitettu. Löytöpaikasta oin 70 metriä lounaaseen Elimäen silloisen uuden Säästöpankin päärakennuksesta noin 15 m pohjoiseen löytyi pihanurmikon teossa hiekkamullasta poikkiteräinen oikokirves (ks. Elimäki Peippola).

On mahdollista, että paikalla on ollut kivikautinen asuinpaikka, joka on ainakin osittain tuhoutunut uudemman rakentamisen myötä. Löytöpaikkojen itäpuolella, niin ikään vanhan Elimäenjärven etelärannalla oleva pelto oli inventointihetkellä vielä viljalla, joten havaintomahdollisuuksia ei ollut. Kyseinen alue on kuitenkin potentiaalista muinaisjäännösalueetta.

Löydöt: KM 37526 kvartsiydin ja –iskos.

Mustavalkonegatiivit: F145622:1

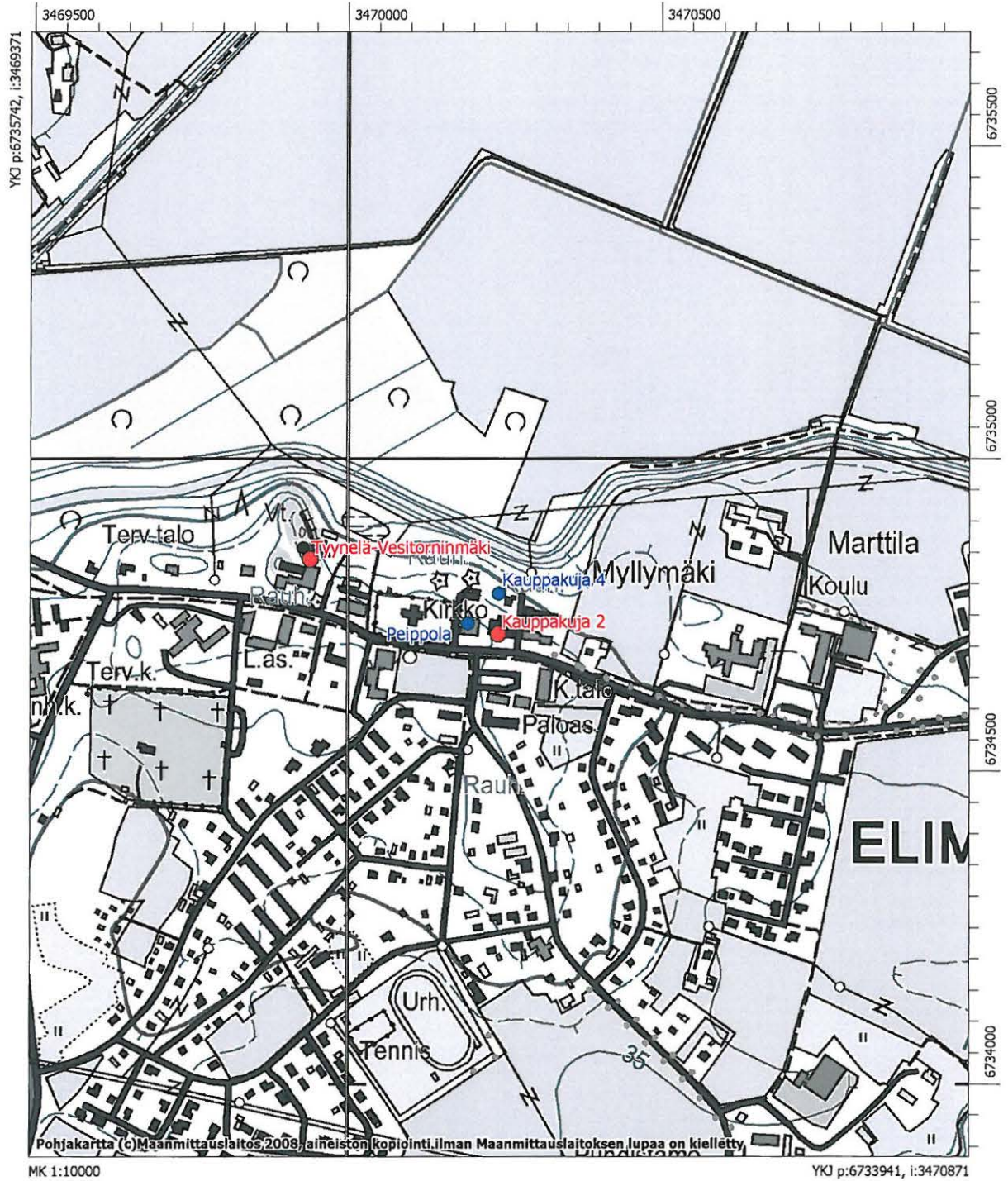
Digitaalikuvat: DG461:1

DG461:1 Elimäki Kauppakuja 4, yleiskuva. E-W, 24.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Elimäki Kauppakuja 4

Pk 302406

6. Elimäki Piiparsuo

<i>Mjrekino:</i>	1000013097
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pkoo:</i> 6720724, <i>ikoo:</i> 3474762, <i>z:</i> 17,5-20 m mpy <i>pkoo:</i> 6720653, <i>ikoo:</i> 3474841, <i>z:</i> 17,5-20 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	302405

Kuvaus: Elimäen eteläosasta, Tammijärven ja sen soistuneen lahden, nykyisen Piiparsuon pohjoisrannalta, metsäautotieltä löytyi kvartsi-iskoksia. Löytöpaikalla tien molemmin puolin on metsäinen tasanne, joka rajautuu pohjoisessa kallioon ja kivikkoon ja etelässä peltoon. Maaperä on hietaa. Metsäalueella havaittiin myös neljä pyöreää tai soikeaa painannetta, joiden halkaisija on noin 1–1,5 metriä ja syvyys noin 0,3 metriä. Yksi painanteista kairattiin keskeltä, jolloin turpeen ja vaalean hiedan alla havaittiin noensekainen kerros. On mahdollista, että kvartsilöydöt ja painanteet liittyvät toisiinsa, ja että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Kohteesta noin 830 metriä luoteeseen sijaitsee Vanha Riitapalon kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37527 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: F145623:1-2

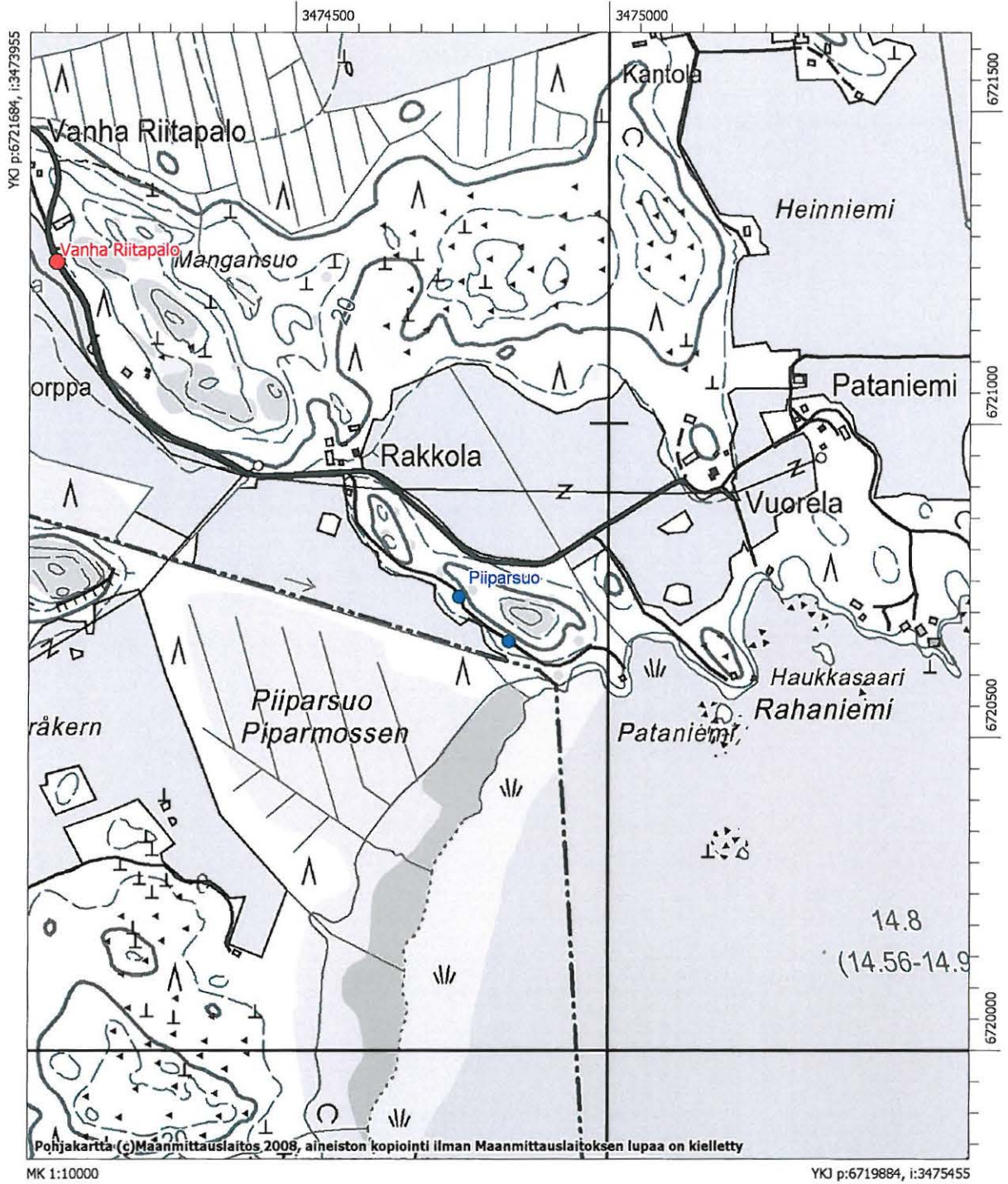
Digitaalikuvat: DG462:1

DG462:1 Elimäki Piiparsuo, yleiskuva. NW-SE, 25.9.2008 J. Enqvist, MV/AO.

Elimäki Piiparsuo

Pk 302405

7. Elimäki Uusi-Riitapalo

<i>Mjrekino:</i>	1000013098
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raahoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6724967, <i>ikoo:</i> 3474370, <i>z:</i> 30 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	3024 05

Kuvaus: Elimäen eteläosasta, pohjois–etelä -suuntaisen harjujakson pohjoisosasta, Mäyränmäen eteläpuolelta löytyi kvartsi-iskoksia. Kvartsit löytyivät hiekkatien pinnalta, kahden tien risteyksestä, pienen soranottokuopan kaakkoispuolelta. Löytöpaikan etelä- ja itäpuolella on ehjää, joskin kivikkoista, kuusta kasvavaa metsämaastoa. Maaperä on hiekkamoreenia, mutta maanomistajan mukaan paikalle on myös tuotu soraa lähietäältä. Uusi-Riitapalon talon isäntä kertoi edelleen, että löytöpaikan viereiseltä pellolta olisi joskus löytynyt kivitaltta. On mahdollista, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Kohteesta noin 590 metriä lounaaseen sijaitsee Ruskiasuon kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37530 kvartsi-iskoksia.

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: DG463:1

Ks. karttaote s. 93.

DG463:1 Elimäki Uusi-Riitapalo, yleiskuva. NE-SW, 2.10.2008 J. Enqvist, MV/AO.

8. Kuusankoski Eerola

<i>Mjrekino:</i>	1000013095
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Tyyppi:</i>	löytöpaikat
<i>Laji:</i>	irtolöytö
<i>Raunhoitusluokka:</i>	-
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	<i>pko:</i> 6759115, <i>ikoo:</i> 3475998, <i>z:</i> 72,5 m mpy
<i>Peruskartta:</i>	3113 05

Kuvaus: Kuusankosken kaupunkialueen luoteispuolelta, Häkänkulman ja Abessinian välissä sijaitsevan kallio-hiekka –muodostuman luoteislaidalta, kahden hiekkakuopan väliseltä kannakselta löytyi kvartsi-iskos. Paikalla suoritettu hiekanotto on ollut paljon massiivisempaa kuin peruskartassa näkyy. On mahdollista, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka, joka on suurelta osin tuhoutunut hiekanotossa. Mikäli paikalla on muinaisjäännös, saattaa kulttuurikerroksia olla säilyneenä Eerolan talolle johtavan tien, maantien ja hiekkakuopan rajaamalla alueella.

Lähin tunnettu esihistoriallinen kiinteä muinaisjäännös on Pakanavuoren kalliomaalaus, löytöpaikasta noin 2,2 kilometriä koilliseen.

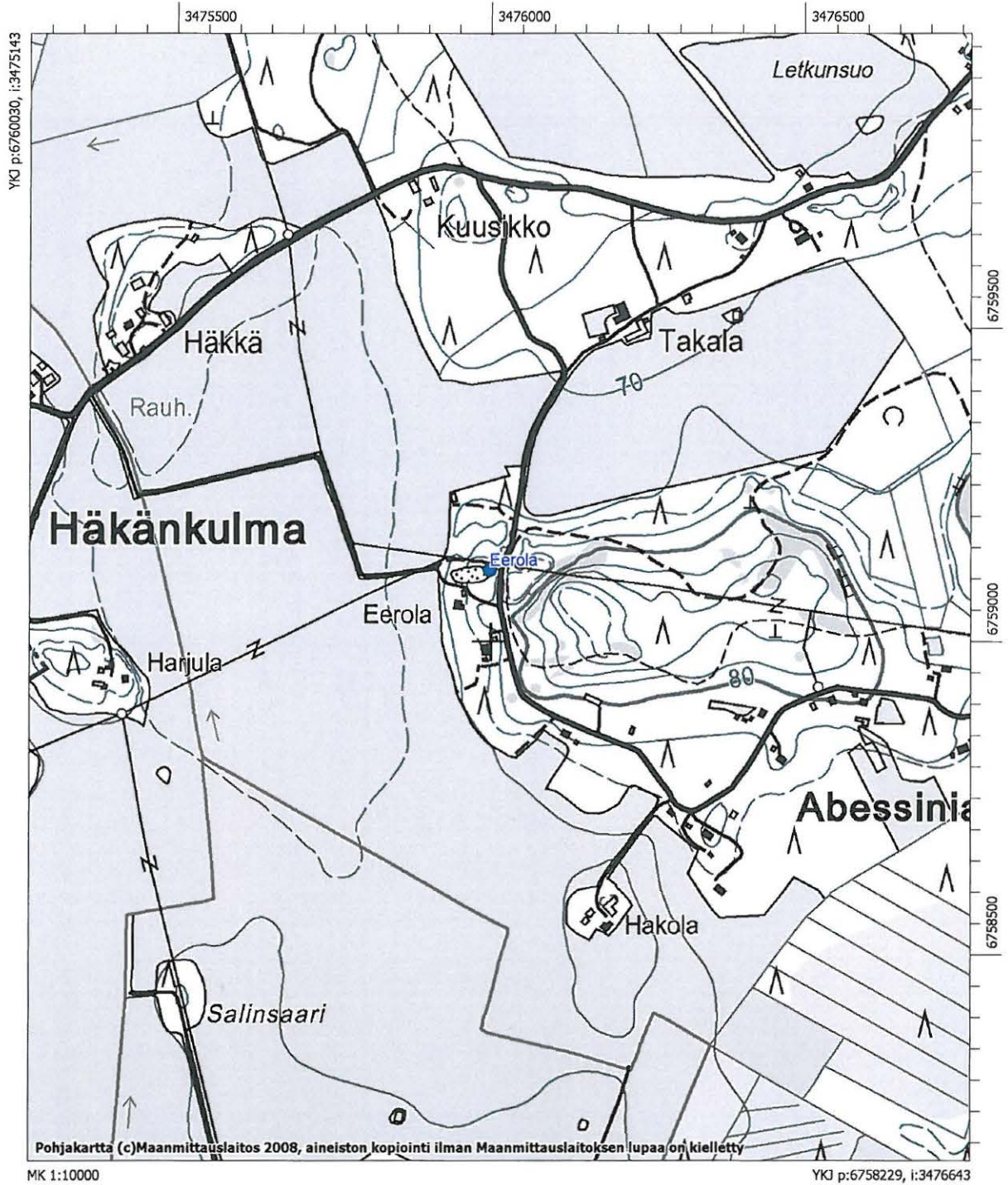
Löydöt: KM 37525 kvartsi-iskos.

Mustavalkonegatiivit: F145604:1-2

Digitaalikuivat: -

Kuusankoski Eerola

Pk 311305

Lähteet

Arkistolähteet

Kansallisarkisto (KA): MHA = Maanmittaushallituksen kartat ja uudistusarkisto

Osa aineistosta saatavilla myös www-muodossa <<http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?amtun=11231.KA&PHPSESSID=3a338f9fc206412fdb112bb11876927>>.

Museovirasto (MV): Arkeologian osaston topografinen arkisto

Blomqvist, A.R. 1885: Kiinteät muinaisjäännökset Kymin kihlakunnassa. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Huurre, M. 1968a: Sippolan kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Huurre, M. 1968b: Elimäen kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Huurre, M. 1968c: Anjalan kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kaskinen, I. 2000a: Muistio käynnistä Anjalankosken Ruutilassa Mäkelän tilalla 29.5.2000. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kaskinen, I. 2000b: Käynti Anjalankosken Liikkalassa ja Ruutilassa. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kykyri, M. 2001: Muistio käynnistä Elimäen Rahikkalankylän Uutelanmäellä 10.5.2001. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kykyri, M. 2002: Elimäki Rapakivenkangas. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Miettinen, T. 1974a: Kuusankosken kiinteät muinaisjäännökset. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Miettinen, T. 1974b: Elimäki Jokikallio. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Miettinen, T. 1989: Elimäki Kymenpahta. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Mikkola, E. 2004a: Anjalankoski Hirsimäki 1 ja 2. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Mikkola, E. 2004b: Elimäki Kymenpahta. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Perttola, V. 2003a: Elimäki Niilola. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Perttola, V. 2003b: Elimäki Riihimäenkallio. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Perttola, V. 2003c: Elimäki Enkelivuori. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Perttola, V. 2003d: Elimäki Koivisto. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Perttola, V. 2003e: Elimäki Paavola. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Perttola, V. 2003f:** Elimäki Raunionmäki. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perttola, V. 2003g:** Elimäki Töyrylä. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perttola, V. 2005a:** Kuusankoski Kettukallio. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perttola, V. 2005b:** Elimäki Pieni Mäyrämäki. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pietiläinen, P. 2005:** Anjalankoski Hirsimäki. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J.-P. 1981:** Kuusankosken Pakanavuoren kalliomaalauksen töhriminen. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J.-P. 1984:** Anjalankoski Hiiidenmäki – ”esihistoriallisen” kohteen tarkastus. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J.-P. 1992:** Anjalankoski Sippola Puhakka – kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 11.9.1992. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J.-P. & Huurre, M. 1983:** Anjalankoski Tuomela. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J.-P. & Huurre, M. 1984:** Anjalankoski Riuksilta. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Uino, P. 1999:** Elimäki Tyynelä (Vesitorinmäki). Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Vanhatalo, S. 1991a:** Elimäki Ruskiasuo. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Vanhatalo, S. 1991b:** Elimäki Pitkäsilta. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Vuoristo, K. 2005:** Anjalankoski, Keltakangas. Ekokem-Palvelu Oy:n teollisuusjätteen käsittelyalueen maastotarkastus 8.9.2005. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Painetut lähteet ja kirjallisuus

Ammoin Ankkapuhassa. Taim. Piirjo Uino - Helsinki 2004.

Eronen, M. 1988: A scrutiny of the late Quaternary history of the Baltic Sea. *Geological Survey of Finland, Special Paper* 6, s. 11–18.

Eronen, M. & Haila, H. 1982: Shoreline displacement near Helsinki, southern Finland during the Ancylus Lake Stage. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae A III* 134, s. 111–138.

Godenhjelm, M. 1994: Luonnonsuojelu Kymenlaaksossa. *Kymenlaakson liiton julkaisu B: 124.*

Haapanen, A. & Heikkilä, T. 1992: Maisemanhoito. Maisema-aluetyöryhmän mietintö I. Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö II. *Ympäristöministeriö. Mietintö* 66/1992.

Haavisto-Hyvärinen, M. 1983a: *Maaperäkartta + selitys 1:20 000.* Lehti 3131 01 Enäjärvi. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

Haavisto-Hyvärinen, M. 1983b: *Maaperäkartta + selitys 1:20 000.* Lehti 3131 07 Purho. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

Hakala, A. 2007: *Mannkohoaminen ja vesistöjen muutokset.* Geologian tutkimuskeskus, Espoo. Saatavilla www.muodossa-suomen-kansallisen-geologian-komitean-skgk-sivuilla: <http://www.geologia.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=71&Itemid=6>.

- Hamari, R. & Rintanen T. 1992:** Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet: Tutkimusmenetelmät 1991 Kymen läänissä. *Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja* 351.
- Hellgren, K. 1957:** *Sippolan historia*. Sippola.
- Hering, F. 1999:** Kymenlaakson perinnemaisemat. *Kaakkois-Suomen perinnemaisemat, Osa II. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, Kouvola. Alueelliset ympäristöjulkaisut* 124.
- Hyypä, E. 1937:** Post-glacial changes of shore-line in south Finland. *Bulletin de la Commission géologique de Finlande* 120, s. 225.
- Hyypä, E. 1966:** The Late-Quaternary land uplift in the Baltic sphere and the relation diagram of the raised and tilted shore levels. III. *Geologica-Geographica* 90, s. 153–168. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae. Series A.*
- Kepsu, S. 1981:** *Pohjois-Kymenlaakson kylännimet. Village Place Names in Northern Kymenlaakso. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia* 367. Helsinki.
- Knapas, M.-T. 1984:** Kymenlaakson kulttuurihistorialliset kohteet. *Kymenlaakson seutukaavaliiton julkaisuja A:20*.
- Kokkonen, H. 1927:** *Elimäen pitäjän historia I. Alue asutus ja entinen elämä*. Kouvola.
- Kuusankosken kirja 1997:** Kuusankosken kirja (toim. Niinikoski, E. et al). Kuusankosken kaupunki ja Kuusankosken seurakunta, Kuusankoski. *Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan julkaisusarja nro 34*.
- Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992:** Kymenlaakson seutukaavaliitto, Kotka. *Kymen seutukaavaliiton julkaisu A:26*.
- Miettinen, A. 2002:** Relative Sea Level Changes in the Eastern Part of the Gulf of Finland during the Last 8000 Years. *Geologica-Geographica* 162. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae.*
- Miettinen, T. 1998:** *Kymenlaakson esihistoriaa. Kymenlaakson maakuntamuseon julkaisuja no 26*. Kotka.
- Oksanen, E.-L. 1981:** *Anjalan historia*. Anjalankoski.
- Oksanen, E.-L. 1985:** *Elimäen historia*. Elimäki.
- Rainio, H. 1983a:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3131 02 Kaipiainen. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1983b:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3131 05 Kaitjärvi. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985a:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 01 Haapa-Kimola. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985b:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 04 Korja. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985c:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 05 Kuusankoski. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985d:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 07 Myllykoski. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985e:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 08 Kouvola. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rainio, H. 1985f:** *Maaperäkartta + selitys 1:20 000*. Lehti 3113 11 Utti. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.
- Rankama, K. 1964:** *Suomen geologia*. Helsinki.
- Tikkanen, M. & Oksanen, J. 2002:** Late Weichselian and Holocene shore displacement history of the Baltic Sea in Finland. *Fennia* 180: 1–2, s. 9–20.
- Valovirta, V. 1972:** *Maaperäkartan selitykset. Suomen geologinen kartta 1:100 000*. Lehdet 3023+3014 Kotka, 3024

Karhula, 3041+3043 Haapasaari,3042 Hamina. Kymen läänin rannikkoalueen maaperä. Geologinen tutkimuslaitos, Espoo.

Internetlähteet

Geologian tutkimuskeskus

<<http://www.gtk.fi/>>

Kansallisarkiston digitaaliarkisto

<<http://digi.narc.fi/digi/>>

Maaperäkartat

< <http://weppi.gtk.fi/aineistohaku> >

Museovirasto

<<http://www.nba.fi/>>

Suomen Kansallinen Geologian Komitea (SKGK):n Geoportaali

<<http://www.geologia.fi/>>

Liitteet

Mustavalkonegatiiviluettelo

Museoviraston arkeologian osaston mustavalkonegatiivikokoelmat.

Kuvaaja Johanna Enqvist MV/AO.

Nro	Kohde	Suunta	Pvm
F145603:1	Kuusankoski Kettukallio, yleiskuva.	E-W	26.8.2008
F145604:1-2	Kuusankoski Perola, yleiskuva. Kvartsin löytöpaikka kuvan keskellä ajouralla. Panoraama.	E-W	26.8.2008
F145605:1-2	Kuusankoski Kirkkokallio, yleiskuva. Panoraama	N-S	1.9.2008
F145606:1	Elimäki Kymenpahta, yleiskuva.	S-N	3.9.2008
F145607:1	Elimäki Niilola, yleiskuva.	W-E	3.9.2008
F145608:1	Anjalankoski Riuksilta, yleiskuva.	SW-NE	4.9.2008
F145609:1	Anjalankoski Korkiamäki, hiekkakuopan leikkaus, josta löydettiin kvartsi-iskoksia.	N-S	4.9.2008
F145610:1	Elimäki Töyrylä, yleiskuva. Kuvassa tutkimusavustaja Ville-Martti Rohiola.	N-S	5.9.2008
F145611:1	Elimäki Rauniomäki, yleiskuva.	S-N	5.9.2008
F145612:1	Elimäki Koivisto, yleiskuva.	W-E	5.9.2008
F145613:1-2	Anjalankoski Korkiamäki, yleiskuva. Panoraama.	S-N	10.9.2008
F145614:1-3	Anjalankoski Hakala, yleiskuva. Panoraama.	W-E	10.9.2008
F145615:1	Anjalankoski Koivuoja, yleiskuva.	E-W	11.9.2008
F145616:1	Anjalankoski Wredeby, yleiskuva.	S-N	11.9.2008
F145617:1-2	Anjalankoski Penttilä, kvartsikaapimen löytöpaikka. Panoraama.	N-S	11.9.2008
F145618:1-3	Anjalankoski Niementie, yleiskuva. Rantaterassin leikkaus, josta löytyi pala keramiikkaa ja kvartsi-iskos. Panoraama.	W-E	11.9.2008
F145619:1-2	Anjalankoski Kansakoulu, yleiskuva. Panoraama.	E-W	18.9.2008
F145620:1	Anjalankoski Taipale, yleiskuva.	SE-NW	22.9.2008

Nro	Kohde	Suunta	Pvm
F145621:1-4	Anjalankoski Harmaakallio, yleiskuva. Panoraama.	N-S	22.9.2008
F145622:1	Elimäki Kauppakuja 4, yleiskuva.	E-W	24.9.2008
F145623:1-2	Elimäki Piiparsuo, yleiskuva. Panoraama.	NW-SE	25.9.2008
F145624:1-2	Elimäki Huistaharju, yleiskuva. Painanteet sijaitsevat hiekkateiden rajaamalla alueella. Aiemmin määritelty asuinpaikka-alue jää kuvan oikealle puolelle. Panoraama.	N-S	30.9.2008
F145625:1-2	Elimäki Kumisevanmäki, yleiskuva. Panoraama.	SW-NE	30.9.2008
F145626:1	Elimäki Harjunmäki, yleiskuva.	E-W	2.10.2008
F145627:1	Elimäki Harjunmäki, yleiskuva.	W-E	2.10.2008
F145628:1-2	Anjalankoski Tillolankallio, yleiskuva. Panoraama.	NW-SE	8.10.2008
F145629:1-2	Anjalankoski Puhakka, yleiskuva. Panoraama.	S-N	8.10.2008
F145630:1	Anjalankoski Tuomela 1 ja Tuomela 2, yleiskuva.	SE-NW	9.10.2008
F145631:1	Anjalankoski Sippolan koulukoti, yleiskuva.	W-E	9.10.2008
F145632:1	Anjalankoski Vakkari, yleiskuva.	S-N	9.10.2008
F145633:1-2	Anjalankoski Pateri, yleiskuva. Panoraama.	SE-NW	9.10.2008
F145634:1	Elimäki Enkelivuori, yleiskuva.	SE-NW	13.10.2008
F145635:1	Elimäki Myllymäki, yleiskuva.	SE-NW	13.10.2008
F145636:1	Anjalankoski Kaupinmäki, röykkiö.	SW-NE	14.10.2008
F145637:1-2	Anjalankoski Niemi, yleiskuva. Panoraama.	SE-NW	22.10.2008
F145638:1	Anjalankoski Mäkelä, yleiskuva.	SE-NW	22.10.2008
F145639:1	Anjalankoski Mäkelä ja Niemi, yleiskuva.	SE-NW	22.10.2008
F145640:1-3	Anjalankoski Alapotti, yleiskuva. Panoraama.	SW-NE	23.10.2008
F145641:1	Anjalankoski Rantaharju, yleiskuva.	SE-NW	23.10.2008
F145642:1-2	Anjalankoski Ylä-Ukkola, yleiskuva. Panoraama.	N-S	29.10.2008
F145643:1-3	Anjalankoski Agrimarket, yleiskuva. Panoraama.	E-W	29.10.2008
F145644:1	Anjalankoski Heikkilä, yleiskuva.	SE-NW	29.10.2008
F145645:1	Anjalankoski Yrjölä, yleiskuva.	S-N	30.10.2008
F145646:1	Anjalankoski Ristola, yleiskuva.	S-N	30.10.2008

Digitaalikuvaluettelo

Museoviraston arkeologian osaston digitaalikuvakokoelmat.

Kuvaaja Johanna Enqvist MV/AO.

Nro	Kohde	Suunta	Pvm
DG344:1	Anjalankoski Ahvionkoski, yleiskuva.	N-S	10.9.2008
DG346:1	Anjalankoski Wredeby, yleiskuva.	S-N	11.9.2008
DG367:1	Anjalankoski Penttilä, kvartsikaapimen löytöpaikka.	N-S	11.9.2008
DG371:1	Anjalankoski Taipale, yleiskuva.	SE-NW	22.9.2008
DG372:1	Anjalankoski Koivuvoja, yleiskuva.	E-W	11.9.2008
DG373:1	Anjalankoski Ankkapurha, yleiskuva.	E-W	8.10.2008
DG373:2	ymijoen Anjalankoski eli Ankkapurha kuvattuna Ankkapurhan kivikautiselta asuinpaikalta.	E-W	8.10.2008
DG374:1	Anjalankoski Sippolan koulukoti, yleiskuva.	W-E	9.10.2008
DG375:1	Anjalankoski Pateri, yleiskuva.	SE-NW	9.10.2008
DG379:1	Anjalankoski Vakkari, yleiskuva.	S-N	9.10.2008
DG382:1	Anjalankoski Tillolankallio, yleiskuva.	NW-SE	8.10.2008
DG411:1	Anjalankoski Kuoppalan linnavuori, vuoren itärinnettä.	NE-SW	14.10.2008
DG412:1	Anjalankoski Kaupinmäki, röykkiö. Kuvassa tutkijan poika Julius Artto.	SW-NE	14.10.2008
DG413:1	Anjalankoski Tuomela 1 ja Tuomela 2, yleiskuva.	SE-NW	9.10.2008
DG414:1	Anjalankoski Riuksilta, yleiskuva.	SW-NE	4.9.2008
DG415:1	Anjalankoski Korkiamäki, hiekkakuopan leikkaus, josta löydettiin kvartsi-iskoksia.	N-S	4.9.2008
DG416:1	Anjalankoski Hakala, yleiskuva.	W-E	10.9.2008
DG417:1	Anjalankoski Niementie, yleiskuva.	W-E	11.9.2008
DG417:2	Anjalankoski Niementie, rantaterassin leikkaus, josta löytyi pala keramiikkaa ja kvartsi-iskos.	W-E	11.9.2008
DG417:2	Anjalankoski Niementie, kulttuurikerros rantaterassin leikkauksessa.	S-N	11.9.2008
DG418:1	Anjalankoski Kansakoulu, yleiskuva.	S-N	18.9.2008

Nro	Kohde	Suunta	Pvm.
DG419:1	Anjalankoski Harmaakallio, yleiskuva.	N-S	22.9.2008
DG419:2	Anjalankoski Harmaakallio, mökin piha-alueelta löytyi kvartsi-iskoksia.	S-N	22.9.2008
DG420:1	Anjalankoski Niemi, yleiskuva.	SE-NW	22.10.2008
DG421:1	Anjalankoski Mäkelä, yleiskuva.	SE-NW	22.10.2008
DG421:2	Anjalankoski Mäkelä ja Niemi, yleiskuva.	SE-NW	22.10.2008
DG422:1	Anjalankoski Alapotti, yleiskuva.	SW-NE	23.10.2008
DG424:1	Anjalankoski Rantaharju, yleiskuva.	SE-NW	23.10.2008
DG425:1	Anjalankoski Ylä-Ukkola, yleiskuva.	N-S	29.10.2008
DG426:1	Anjalankoski Agrimarket, yleiskuva.	E-W	29.10.2008
DG427:1	Anjalankoski Heikkilä, yleiskuva.	SE-NW	29.10.2008
DG428:1	Anjalankoski Yrjölä, yleiskuva.	S-N	30.10.2008
DG429:1	Anjalankoski Kirkkokallionpelto, yleiskuva.	W-E	22.9.2008
DG430:1	Anjalankoski Ristola, yleiskuva.	S-N	30.10.2008
DG431:1	Anjalankoski Sippolanjokilaakson maisemaa.	E-W	9.10.2008
DG447:1	Elimäki Myllymäki, yleiskuva.	SE-NW	13.10.2008
DG448:1	Elimäki Huistaharju, yleiskuva. Painanteet sijaitsevat hiekkateiden rajaamalla alueella. Aiemmin määritelty asuinpaikka-alue jää kuvan oikealle puolelle.	N-S	30.9.2008
DG448:2	Elimäki Huistaharju, painanne ja painanteen profiili tien leikkauksessa.	E-W	30.9.2008
DG448:3	Elimäki Huistaharju, painanne ja painanteen profiili tien leikkauksessa.	E-W	30.9.2008
DG449:1	Elimäki Rauniomäki, yleiskuva.	S-N	5.9.2008
DG450:1	Elimäki Niilola, yleiskuva.	W-E	3.9.2008
DG450:2	Elimäki Niilola, yleiskuva. Kuvassa tutkimusavustaja Ville Rohiola.	S-N	3.9.2008
DG452:1	Elimäki Kymenpahta, yleiskuva.	S-N	3.9.2008
DG452:2	Elimäki Kymenpahta, rökkiön kiveystä.	S-N	3.9.2008
DG453:1	Elimäki Töyrylä, yleiskuva.	N-S	5.9.2008
DG454:1	Elimäki Koivisto, yleiskuva.	W-E	5.9.2008
DG455:1	Elimäki Tyynelä-Vesitorinmäki, yleiskuva.	SE-NW	24.9.2008

Nro	Kohde	Suunta	Pvm
DG455:2	Elimäki Tyynelä-Vesitorninmäki, maalauskuviot.	E-W	24.9.2008
DG455:3	Elimäki Tyynelä-Vesitorninmäki, kallion laella olevia värjäytymiä.	S-N	24.9.2008
DG456:1	Elimäki Enkelivuori, yleiskuva.	SE-NW	13.10.2008
DG456:2	Elimäki Enkelivuori, yleiskuva.	SW-NE	13.10.2008
DG459:1	Elimäki Kumisevanmäki, yleiskuva.	SW-NE	30.9.2008
DG460:1	Elimäki Harjunmäki, yleiskuva.	E-W	2.10.2008
DG460:2	Elimäki Harjunmäki, yleiskuva.	W-E	2.10.2008
DG461:1	Elimäki Kauppakuja 4, yleiskuva.	E-W	24.9.2008
DG462:1	Elimäki Piiparsuo, yleiskuva.	NW-SE	25.9.2008
DG463:1	Elimäki Uusi-Riitapalo, yleiskuva.	NE-SW	2.10.2008
DG457:1	Kuusankoski Pakanavuori, yleiskuva.	W-E	27.8.2008
DG457:2	Kuusankoski Pakanavuori, kallion antropomorfinen muoto ja maalauskenttä.	S-N	27.8.2008
DG457:3	Kuusankoski Pakanavuori, kallion antropomorfinen muoto ja maalauskenttä.	NW-SE	27.8.2008
DG457:4	Kuusankoski Pakanavuori, maalauskenttä.	W-E	27.8.2008
DG457:5	Kuusankoski Pakanavuori, yksityiskohta maalauksesta: ihmishahmo.	W-E	27.8.2008
DG458:1	Kuusankoski Kettukallio, yleiskuva.	E-W	26.8.2008
DG458:2	Kuusankoski Kettukallio, yksityiskohta:keskeltä haljennut kivi röykkiössä.	N-S	26.8.2008